

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että säädettäisiin laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta. Lailla pantaisiin täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehty puitepäätös.

Puitepäätöksen täytäntöönpanossa sovellettaisiin valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytettyä tekniikkaa siten, että ehdotettu laki olisi valtiosopimusten niin sanottujen sekamuotoisten voimaansaattamislakien kaltainen sekamuotoinen täytäntöönpanolaki. Tällaisessa täytäntöönpanotavassa kansallisella täytäntöönpanolailla säädetään puitepäätöksen määräykset Suomessa lakina noudatettavaksi. Täytäntöönpanolain asiasisällöiset säännökset olisivat lähinnä menettelyä koskevia ja tarkentavia säännöksiä.

Puitepäätöksen mukaan jäsenvaltion on tunnustettava ja pantava alueellaan täytäntöön toisen jäsenvaltion viranomaisen määräämä taloudellinen seuraamus. Puitepäätös

kattaa rikosasioissa määrätyt taloudelliset seuraamukset sekä taloudelliset seuraamukset sellaisista rikkomuksista, joissa henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia erityisesti rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, sekä esimerkiksi tietyt oikeudenkäynnistä aiheutuneet kulut.

Esityksen mukaan puitepäätöksessä tarkoitetut seuraamukset pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä vastaavalla tavalla kuin kotimaiset sakot. Toimivaltainen viranomais Suomessa olisi oikeusrekisterikeskus Suomen ollessa sekä päätöksen lähettävä että vastaanottava valtio. Oikeusrekisterikeskus päättäisi toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanoon ryhtymisestä sekä lähettäisi Suomessa tehdyt päätökset täytäntöönpantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskuksen päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla Tampereen käräjäoikeuteen.

Esityksessä ehdotetaan myös muutettavaksi lakia sakon täytäntöönpanosta.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Yleistä.....	3
2.2. Kotimaisten sakkorangaistusten täytäntöönpano Suomessa.....	4
2.3. Sakkorangaistuksen täytäntöönpano vieraan valtion pyynnöstä.....	4
2.4. Kansainväliset sopimukset ja järjestelyt	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	5
3.1. Puitepäätökset instrumentteina ja niiden täytäntöönpanotapa.....	5
3.2. Keskeiset ehdotukset	6
4. Esityksen vaikutukset	8
4.1. Taloudelliset vaikutukset.....	8
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	9
4.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	9
5. Asian valmistelu.....	9
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11
1. Puitepäätöksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön.....	11
2. Puitepäätöksen nojalla tehtävät ilmoitukset	26
3. Lakiehdotusten perustelut	27
3.1. Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	27
1 luku. Yleiset säännökset	27
2 luku. Toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen täytäntöönpano Suomessa	
29	
3 luku. Muutoksenhaku	32
4 luku. Erinäiset säännökset.....	35
3.2. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta.....	36
4. Voimaantulo.....	36
5. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	36
LAKIEHDOTUKSET	40
vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta.....	40
sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	43
LIITE	44
RINNAKKAISTEKSTIT	44
sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	44
NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS	46
vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin.....	46

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esitys sisältää ehdotuksen vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2005/214/YOS), eli niin sanotun sakkopuitepäätöksen, kansallisesta täytäntöönpanosta. Puitepäätös hyväksyttiin Euroopan unionin neuvostossa 24 päivänä helmikuuta 2005.

Puitepäätös on osa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välistä oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa. Yhteistyö perustuu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston määräyksiin. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaan neuvosto voi tehdä puitepäätöksiä jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä. Puitepäätökset velvoittavat saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättävät kansallisten viranomaisten harkittavaksi muodon ja keinot. Puitepäätöksestä ei seuraa välitöntä oikeusvaikutusta ja sen täytäntöönpanotoimet suoritetaan kansallisin lainsäädäntötoimin.

Puitepäätös perustuu Iso-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan aloitteeseen (EYVL C 278, 2.10.2001, s. 4). Puitepäätös perustuu osaltaan Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoon-tuneen Eurooppa-neuvoston päätelmiin, joiden mukaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatteesta pitäisi tulla unionin oikeudellisen yhteistyön kulmakivi sekä siviili- että rikosoikeudellisissa asioissa. Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti toimenpideohjelman rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi antaen etusijan sellaisen välineen hyväksymiselle, jossa sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon (toimenpide 18).

Esityksessä ehdotetaan, että puitepäätös pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen sovel-

tamisesta. Täytäntöönpanotapa puitepäätöksen osalta olisi eräs valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytetty malli eli sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaava täytäntöönpanolaki, joka blankettimuotoisen täytäntöönpanosäännöksen ohella sisältäisi joitakin puitepäätöksen velvoitteiden täytäntöönpanemisen ja lain soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä. Blankettityyppisellä tai sekamuotoisella lailla tapahtuvalle puitepäätöksen täytäntöönpanolle ei rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla ole estettä. Puitepäätös on siinä määrin yksityiskohtainen ja tarkka, että tarvittavan täydentävän sääntelyn määrä on vähäinen. Myöskin perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp katsonut, että puitepäätös on kansainvälinen velvoite, jonka täytäntöönpanoa merkitsevän lakiehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n mukaan. Vaikka lausunnossa oli kyse poikkeuslakimenettelyn soveltamisesta erään puitepäätöksen osalta, voidaan perustuslakivaliokunnan kannan katsoa näin ollen tukevan sitä, että puitepäätöksen täytäntöönpanotoimet voidaan suorittaa valtiosopimusten voimaansaattamista vastaavalla tavalla.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös sakan täytäntöönpanosta annettua lakia (672/2002).

2. Nykytila

2.1. Yleistä

Voimassaolevan lainsäädännön mukaan vain Pohjoismaiden välillä voidaan tehdä yhteistyötä sakkorangaistusten täytäntöönpanossa. Muiden valtioiden osalta on mahdollista vain menettämisseuraamusten ja vankeusrangaistusten täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö.

Kansainvälinen yhteistyö yleisesti rangaistusten täytäntöönpanossa rakentuu säädösten rakenteen ja soveltamisen osalta samojen periaatteiden varaan kuin muu kansainvälinen rikosoikeusapu. Täytäntöönpanoa koskevat säännökset sisältyvät pääosin kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annet-

tuun lakiin (21/1987), jäljempänä *yhteistoimintalaki*, kansainvälisestä yhteistoiminnasta eräiden rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanossa annettuun asetukseen (22/1987), jäljempänä *yhteistoiminta-asetus* sekä Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettuun lakiin (326/1963), jäljempänä *pohjoismainen yhteistoimintalaki* sekä kyseisen lain täytäntöönpanosta annettuun asetukseen (620/1964). Mainittujen lakien nojalla Suomen viranomaiset voivat panna täytäntöön vieraan valtion määräämän seuraamuksen ja pyytää toisen valtion viranomaisilta Suomalaisen seuraamuksen täytäntöönpanoa. Periaatteena on, että Suomen viranomaiset voivat panna vieraassa valtiossa määrätyn seuraamuksen täytäntöön siitä riippumatta, onko Suomen ja täytäntöönpanoa pyytäneen valtion välillä voimassa valtiosopimusta.

Kuten edellä todettiin, voimassaolevan lainsäädännön mukaan nykyisin vain Pohjoismaiden välillä voidaan tehdä yhteistyötä sakkorangaistusten täytäntöönpanossa.

Vaikka Suomen viranomaiset voivat pelkästään yhteistoimintalain ja pohjoismaisen yhteistoimintalain nojalla antaa ja pyytää niissä tarkoitettua täytäntöönpanoa ko skevaa oikeusapua toisen valtion viranomaiselta, Suomen kansainväliset veloitteet toisia valtioita kohtaan sekä oikeudet suhteessa toisiin valtioihin määräytyvät kansainvälisten sopimusten nojalla.

2.2. Kotimaisten sakkorangaistusten täytäntöönpano Suomessa

Sakkorangaistusten täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetulla lailla. Lain 3 §:n mukaan oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia mainitussa laissa tarkoitettua täytäntöönpanosta ja käyttää muutenkin valtion puhevaltaa oikeusrekisterikeskuksen täytäntöön pantavina oleviin seuraamuksiin liittyvissä asioissa.

Oikeusrekisterikeskus huolehtii ensivaiheessa sakon perinnästä. Sakon osalta oikeusrekisterikeskuksen on lain 8 §:n mukaan haettava ulosottoa, jos se ei itse lähetä maksukehotusta tai jos lähetetty maksukehotus ei ole johtanut sakon maksamiseen.

2.3. Sakkorangaistuksen täytäntöönpano vieraan valtion pyynnöstä

Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä ei ole säännöksiä liittyen muissa valtioissa kuin Pohjoismaissa määrättyjen sakkorangaistusten täytäntöönpanoon. Yhteistoimintalaki, koskee vain vapaudenmenetystä tarkoittavaa seuraamusta ja menettämis seuraamusta. Pohjoismainen yhteistoimintalaki sen sijaan mahdollistaa myös sakkorangaistusten täytäntöönpanoa koskevan yhteistyön.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 1 §:n mukaan Islannin, Norjan, Ruotsin tai Tanskan tuomioistuimen antama tuomio tai päätös, jolla joku on tuomittu sakkoon tai uhkasakkoon, voidaan pyynnöstä panna täytäntöön Suomessa. Vastaavasti tällainen Suomessa annettu tuomio tai päätös voidaan jättää pantavaksi täytäntöön muissa Pohjoismaissa. Mainitun lain 32 §:n mukaan tuomiolla tarkoitetaan myös sellaista muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antamaa päätöstä tai määräystä, jolla asianomaisen valtion lainsäädännön mukaan on sama vaikutus kuin tuomiolla. Suomen järjestelmän osalta tämä merkitsee sitä, että esimerkiksi rikesakot ja syyttäjän vahvistamat rangaistusmääräykset voidaan jättää pantavaksi täytäntöön toisessa Pohjoismaassa.

Toisessa Pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpano tapahtuu lain 3 §:n mukaan Suomen lain mukaisesti. Sakkoa ei kuitenkaan voi täällä muuntaa vankeudeksi.

Pohjoismainen yhteistoimintalaki sisältää erittäin vähän kieltäytymisperusteita. Syynä tähän on se, että laki ei sisällä täytäntöönpanovelvoitetta, vaan toisessa Pohjoismaassa tuomittu sakko *voidaan* panna täytäntöön. Sanamuoto jättää siten päätöksentekijälle harkintavaltaa. Lain 25 §:n mukaan toisessa Pohjoismaassa sellaisesta rikoksesta annettua tuomiota, jota koskeva syyte on Suomen tuomioistuimessa vireillä tai lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu taikka josta rikoksesta valtakunnansyyttäjä on määrännyt syytteen nostettavaksi, ei saa panna Suomessa täytäntöön. Pykälän 2 momentin mukaan tuomiota ei myöskään saa määrätä pantavaksi täytäntöön Suomessa, ellei se ole täytäntöönpanokelpoinen siinä valtiossa, jossa tuomio annettiin.

Lain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus ratkaisee, onko toisen pohjoismaan esittämään täytäntöönpanopyyntöön suostuttava. Vastaavasti lain 27 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus myöskin esittää sakon täytäntöönpanoa koskevan pyynnön toisen pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Pohjoismainen täytäntöönpanoyhteistyö toimii nykyisellään hyvin. Käytännössä oikeusrekisterikeskus pyytää määräjoiin tuomioistuimien sille toimittamien sakon sisältävien päätöksien täytäntöön panemista toisissa pohjoismaissa ja vastaanottaa tällaisia pyyntöjä toisista pohjoismaista.

Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä Suomen toimitetaan täytäntöönpantavaksi toisista pohjoismaista vuosittain noin 500 sakkorangaistusta. Ylivoimaisesti suurin osa sakoista on peräisin Ruotsista. Suomesta lähetetään täytäntöönpantavaksi toisiin pohjoismaihin noin 200 sakkorangaistusta vuodessa. Suurin osa päätöksistä lähetetään Ruotsiin.

2.4. Kansainväliset sopimukset ja järjestykset

Sakkorangaistuksen osalta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välinen yhteistyö perustuu yhteispohjoismaiseen lainsäädäntöön, jota on kuvattu edellä. Eräs keskeinen kansainvälinen sopimus, joka kattaa myös sakkorangaistusten täytäntöönpanon on Euroopan neuvoston rikostuomioiden kansainvälistä pätevyyttä koskeva yleissopimus vuodelta 1970 (European convention on the international validity of criminal judgments, ETS 070). Suomi ei ole liittynyt mainittuun yleissopimukseen. Määräyksiä sakon täytäntöönpanosta on myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja perussäännön soveltamisesta annetussa laissa (1284/2000), sekä mainitussa perussäännössä (SopS 56/2002).

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Puitepäätökset instrumentteina ja niiden täytäntöönpanotapa

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset

valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Säännös puitepäätöksestä lisättiin unionisopimukseen vuonna 1997 tehdyllä ja vuonna 1999 voimaan tullella Amsterdamin sopimuksella (SopS 55/1999). Puitepäätöksen unionin niin sanotun kolmannen pilarin keinovalikoimaan lisännyt säännös oli eduskunnan perustuslakivaliokunnan (PeVL 10/1998 vp) mukaan yksi säännös, joka edellytti Amsterdamin sopimuksen käsittelemistä niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Valiokunta totesi puitepäätösten muistuttavan lainsäädännön harmonisointinormeina EY:n direktiivejä. Valiokunnan mukaan päätösmenettelyn on kokonaisuutena tarkastellen katsottava rajoittavan eduskunnalle ja tasavallan presidentille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa.

Amsterdamin sopimuksen voimaansaattamisen supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä voitiin katsoa olleen tarpeen sen vuoksi, että puitepäätös merkitsee sitä, ettei tällaista kansainvälistä velvoitetta enää perustuslain 94 §:n edellyttämällä tavalla saatekta eduskunnan hyväksyttäväksi. Sen sijaan niitä koskee perustuslain 93 §:n 2 momentti. Sen mukaan valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. Asiasisällöstään riippumatta puitepäätökset sitovat siis Suomea ilman erillisiä voimaansaattamistoimia. Sen sijaan ne jo unionisopimuksenkin mukaan edellyttävät erillisiä kansallisia täytäntöönpanotoimia ja muistuttavat tässä suhteessa direktiivejä. Kansallisesti kyse on tällaisien puitepäätösten osalta ainoastaan, puitepäätösten jo ollessa voimassa, täytäntöönpanotoimista perustuslain 95 §:n mukaisesti. Näin on siitä huolimatta, että perustuslain 95 §:ssä käytetään käsitettä voimaansaattaminen.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp todennut puitepäätöksen olevan sellainen kansainvälinen velvoite, jonka täytäntöönpanemista merkitsevän lakiehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n 2 momentin säännösten mukaisesti. Vaikka lausunnossa oli kyse poikkeuslakimenettelyn soveltamisesta erään puitepäätöksen osalta, voidaan perustuslaki-

valiokunnan kannan katsoa näin ollen tukevan sitä, että puitepäätöksiä täytäntöönpanotoimet voidaan suorittaa valtiosopimusten voimaansaattamista vastaavalla tavalla. Lausunnossa tarkoitettu käsittelyjärjestystä koskeva viittaus tarkoittaa kuitenkin kyseisen lausunnon osalta vain juuri mahdollisuutta soveltaa perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslakimenettelyä. Lausunnon ei voi katsoa tarkoittavan sitä, että puitepäätökset tulisi erikseen kansallisesti *saattaa voimaan*.

Esityksen tavoitteena on panna Suomessa täytäntöön Euroopan unionin jäsenvaltioiden hyväksymä niin sanottu sakkopuitepäätös. Puitepäätös pantaisiin täytäntöön säätämällä erillinen laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta, jäljempänä *EU-sakkotäytäntöönpanolaki*.

Koska puitepäätös ei ole suoraan sovellettavaa oikeutta, olisi ehdotetussa laissa blankettimuotoinen täytäntöönpanosäännös, jolla saatetaan puitepäätöksen määräykset osaksi kansallista lainsäädäntöä. Laki sisältäisi lisäksi joitakin puitepäätöksen velvoitteiden täytäntöönpanon ja lain soveltamisen kannalta tarpeellisia asiasisältöisiä säännöksiä. Puitepäätös velvoittaa Suomea saavutettavaan tulokseen nähden, mutta jättää kansalliseen harkintaan toteuttamisen muodot ja keinot.

Täytäntöönpanotapa puitepäätöksen osalta olisi siten eräs valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytetty menetelmä eli sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaava täytäntöönpanolaki. Blankettityyppisellä tai sekamuotoisella lailla tapahtuvalle puitepäätöksen täytäntöönpanolle ei rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla ole estettä. Puitepäätös on siinä määrin yksityiskohtainen ja tarkka, että tarvittavan täydentävän sääntelyn määrä on vähäinen.

Vaihtoehto, jossa tässä esityksessä tarkoitettua puitepäätöksen täytäntöönpanotoimet suoritettaisiin niin sanotulla transformaatioilla eli säätämällä kattava, asiasisältöinen täytäntöönpanolaki saattaisi johtaa puutteellisiin tai muuten sellaisiin sanamuotoihin, joita puitepäätöstä laadittaessa ei ole tarkoitettu. Näin on vaarana käydä mikäli säännöksiä pyritään kirjoittamaan kotimaisen lainsäädännön sys-

tematiikkaan ja lain kirjoitustapaan paremmin soveltuvalla tavalla. Blankettimuotoisella täytäntöönpanotavalla turvataan paremmin puitepäätöksen sisältämien määräysten yhdenmukainen kansainvälinen soveltaminen. Lisäksi puitepäätöksen asiasisällön kirjoittaminen uudelleen on tarpeetonta sellaisten määräysten kohdalla, jotka ovat riittävän yksityiskohtaisia ja tarkkoja. Transformaatioon ei ole tarvetta myöskään sen vuoksi, että säännöksillä on käytännössä vain yksi soveltaja. Blankettimuotoinen täytäntöönpanotekniikka päinvastoin osaltaan helpottaa lainkäyttäjän soveltamistilanteita, koska sovellettavana on vain puitepäätös eikä transformaatiolaki ja sen rinnalla tulkintaa ohjaamassa alkuperäinen puitepäätös. Yhteisöjen tuomioistuin on 16 päivänä kesäkuuta 2005 antamassaan tuomiossa asiassa C-105/03 (Pupino) todennut, että kansallisen tuomioistuimen on kansallista oikeutta soveltaessaan tulkittava sitä mahdollisimman pitkälle puitepäätöksen sanamuodon ja tarkoituksen mukaisesti, jotta sillä tavoiteltu tulos saavutettaisiin.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Ehdotusten peruseriaatteena on, että toisen EU:n jäsenvaltion määräämä sakkorangaistus pannaan Suomessa täytäntöön sellaisenaan. Täytäntöönpano tapahtuisi vastaavasti kuin Suomen viranomaisten määräämän sakon täytäntöönpano. Vastaavasti Suomen toimivaltaisten viranomaisten määräämä sakkorangaistus voitaisiin lähettää täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Keskeinen viranomaisen sekä toisesta jäsenvaltiosta saapuvien päätösten täytäntöönpanossa että lähetettäessä suomalainen päätös täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon olisi oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus voisi päättää toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä.

Voimassaolevan lain mukaan oikeusrekisterikeskus huolehtii kotimaisten sakkorangaistusten täytäntöönpanosta. Kansainvälinen yhteistoiminta sakkorangaistusten täytäntöönpanossa perustuu puolestaan pohjoismaiseen yhteistoimintalakiin. Myöskin pohjoismaisessa sakkorangaistusten täytäntöönpanoa koskevassa yhteistyössä oikeusrekisterikeskus on nykyisin keskeisin viranomaisen ja päättää

toisessa pohjoismaassa määrätyn sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta Suomessa. Pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaan täytäntöönpano Suomessa tapahtuu kuten vastaavan suomalaisen tuomion tai päätöksen täytäntöönpano. Ulkomailla eli toisessa Pohjoismaassa tuomittua sakkoa ei kuitenkaan ole mahdollista muuntaa vankeudeksi.

Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyisinkin kaikkien toisista valtioista, eli toistaiseksi Pohjoismaista, saapuneiden sakkojen täytäntöönpanosta joskin, varsinaiset täytäntöönpanotoimet suorittaa kansallisten seuraamusten täytäntöönpanon tavoin usein ulosottoviranomainen.

Muutoksenhaun osalta ehdotetaan, että oikeusrekisterikeskuksen ehdotettavan puitepäätöksen täytäntöönpanolain mukaisesti tekemistä päätöksistä ei valitettaisi hallinto-oikeuteen. Oikeusrekisterikeskuksen tekemästä toisen EU:n jäsenvaltion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Kyseessä olisi siten muodollinen poikkeaminen tavanomaisesta hallintovalitustiestä. Poikkeamista voidaan perustella tässä esityksessä tarkoitettujen päätösten erityisellä luonteella. Valituksia käsittelevä tuomioistuin käsittelee ennen kaikkea puitepäätöksessä tarkoitettuja kieltäytymisperusteita, jotka ovat luonteeltaan rikosoikeudellisia. Rikosoikeudellisten kysymysten arviointi kuuluu luontevimmin yleisille tuomioistuimille. Kieltäytymisperusteet ovat lisäksi pitkälti samoja kuin muissa EU:n vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen sisältävissä instrumenteissa ja niiden täytäntöönpanolaisissa kuten rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetussa laissa (1286/2003), jäljempänä *EU-luovuttamislaki*, ja omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa annetussa laissa (540/2005), jäljempänä *EU-jäädyttämislaki*. Mainituissa laeissa päätöksentekijänä tai muutoksenhakuasteena on tietyt neljä käräjäoikeutta, joista yksi on Tampereen käräjäoikeus. On perusteltua, että rikosoikeudellista erityisasiantuntemusta vaativat tehtävät keskitetään tiettyihin käräjäoikeuksiin. Näin voidaan taata paremmin asiassa vaadittavan asiantuntemuksen ja erikois-

tumisen syntyminen sekä yhdenmukaisen linjan kehittyminen. Oikeusturva näin ollen paranee. Tässä esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää muutoksenhaku Tampereen käräjäoikeuteen, sillä se sijaitsee maantieteellisesti lähellä Hämeenlinnassa sijaitsevaa oikeusrekisterikeskusta. Sellaisten tapausten lukumäärä, joissa muutoksenhakuun turvaututtaisiin olisi kuitenkin todennäköisesti melko vähäinen.

Eräs peruste käräjäoikeuslinjan valitsemiselle on se, että tarkoituksenmukaisinta on luoda samanlaiset menettelyt ja muutoksenhakusäännökset sekä esityksessä tarkoitettun sakkopuitepäätöksen että vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin tehtävän neuvoston puitepäätöksen, jäljempänä *konfiskaatiopuitepäätös*, mukaiseen täytäntöönpanoon. Sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten täytäntöönpanoa koskevassa oikeusministeriön työryhmämietinnössä (Lausuntoja ja selvityksiä 2006:11) on käsitelty molempien puitepäätösten kansallisia täytäntöönpanotoimia. Konfiskaatiopuitepäätöksen täytäntöönpanotoimia ei kuitenkaan ole sisällytetty tähän esitykseen, sillä puitepäätös ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Työryhmämietinnössä esitetyin tavoin molempien puitepäätösten mukainen täytäntöönpano tulisi tapahtumaan sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetyssä järjestyksessä. Työryhmämietinnön sivulla 88 konfiskaatiopuitepäätöksen täytäntöönpanolain muutoksenhakusäännösten yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin on erityisen tärkeää, että konfiskaatiopuitepäätöksen ja EU-jäädyttämislain mukaisessa menettelyssä on käytössä sama tuomioistuinlinja. Muussa tapauksessa tuomioistuinlinja vaihtuu kesken ”saman” menettelyyn.

Esityksen mukaan pohjoismaisen yhteistoimintalain mukainen järjestelmä säilyisi kuitenkin ennallaan eikä sen osalta poikettaisi voimassaolevasta muutoksenhakumenettelystä. Tämä on perusteltua muun muassa sen vuoksi, että pohjoismaainen yhteistoiminta on vähäisine kieltäytymisperusteineen pääosin harkinnanvaraista, eikä sen yhteydessä ole tarvetta puitepäätöksissä tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden arvioimiselle. Käytännössä tällaisia valituksia ei ole ollutkaan.

Muutoksenhaussa noudatettavan menettelyn osalta esityksen valmisteluvaiheessa on ollut esillä vaihtoehto, jonka mukaan tuomioistuimen käsitellessä oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä tehtävää valitusta noudatettiin soveltuvin osin oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa tarkoitettua hakemusasioiden käsittelyä koskevaa menettelyä. Oikeusturvasyistä esityksessä on päädytty siihen, että asian käsittelyssä noudatettaisiin ehdotettavassa täytäntöönpanolaissa olevan erityissääntelyn lisäksi soveltuvin osin mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Käräjäoikeudessa järjestettäisiin asiaa koskeva istunto kuitenkin vain, mikäli käräjäoikeus pitäisi sitä tarpeellisenä. Istunto järjestettäisiin myös valittajan vaatimuksesta, mikäli käräjäoikeus ei pitäisi istunnon järjestämistä ilmeisen tarpeettomana. Pääsääntönä asian käsittelyssä olisi siten kirjallinen menettely. Rikosasioiden käsittelyjärjestyksestä poiketen kutsu mahdolliseen istuntoon voitaisiin toimittaa valittajan oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoittamaan prosessioitteeseen.

Esityksen mukaan keskeisin sisällöllinen uudistus sakkojen täytäntöönpanon osalta olisi, että sakkojen täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö tulisi mahdolliseksi Suomen ja toisten EU:n jäsenvaltioiden kesken. Suomen osalta sakkojen täytäntöönpano on nykyisin mahdollista vain Pohjoismaiden välisissä suhteissa. Kyseessä olisi näin ollen täysin uusi rikosoikeudellisen yhteistyön muoto suhteissa muihin EU:n jäsenvaltoihin. Esityksessä ehdotetaan, että puuttuvan kaksoisrangaistavuuden perusteella ei olisi mahdollista kieltäytyä taloudellisen seuraamuksen täytäntöönpanosta siltä osin kuin kyseessä olisi sakkopuitemääräyksen 5 artiklassa tarkoitettu niin sanottu ”listarikos”. Pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa menettelyssä kaksoisrangaistavuus ei tosin ole nykyisinkään täytäntöönpanon edellytys, joskin täytäntöönpanotoimiin ryhtyminen on kaikissa tapauksissa harkinnanvaraista. Osin sakkopuitemääräyksen listaa vastaavissa tilanteissa kaksoisrangaistavuudesta on EU:n jäsenvaltioiden välisessä yhteistyössä vankeusrangaistusten täytäntöönpanon osalta on luovuttu jo niin sanottua eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitemääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä (ks. laki 1289/2003).

Tuolloin yhteistoimintalain 3 §:ää muutettiin siten, että vapausrangaistusten täytäntöönpanon osalta kaksoisrangaistavuutta ei edellytetä, jos teko on EU-luovuttamislain 3 §:ssä tarkoitettu teko.

Ehdotuksen mukaan Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä voitaisiin edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia. Näin ollen pohjoismainen sakkojen täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö säilyisi ehdotuksen mukaan entisellään. Pohjoismainen yhteistoimintalaki sisältää muun muassa vähemmän kieltäytymisperusteita kuin esityksessä tarkoitettu puitemääräys. Näin ollen pohjoismaisen yhteistoimintalain mukainen yhteistyö on lähtökohtaisesti tehokkaampaa kuin puitemääräyksessä tarkoitettujen järjestelmät. Mainittu laki ei kuitenkaan sisällä velvoitetta toisessa Pohjoismaassa tuomitun seuraamuksen täytäntöönpanemiseen. Tämän vuoksi puitemääräyksen mukaisen järjestelmän soveltamista ei suljettaisi pois myöskään Pohjoismaiden välisissä suhteissa. Tanska on ottanut tässä tarkoitettua puitemääräyksen täytäntöönpanolainsäädäntöönsä säännöksen, jonka mukaan yhteispohjoismaista lainsäädäntöä sovelletaan sikäli kun se mahdollistaa täytäntöönpanon laajemmin kuin puitemääräyksessä tarkoitettu järjestelmä.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Puitemääräyksen soveltamisalaan kuuluvien täytäntöönpanopyyntöjen tulevaa määrää EU:n jäsenvaltioiden välillä ei ole mahdollista tarkkaan arvioida, sillä Suomen osalta sakkojen perintää koskeva täytäntöönpanoyhteistyö on ollut tähän asti mahdollista vain Pohjoismaiden kanssa. Pohjoismaiden välisessä yhteistyössä Suomeen toimitetaan täytäntöönpantavaksi toisista Pohjoismaista vuosittain noin 500 sakkorangaistusta Suomesta lähetetään täytäntöönpantavaksi toisiin Pohjoismaihin noin 200 sakkorangaistusta vuodessa. Suurin osta näistä lähetetään Ruotsiin. Pohjoismaisen yhteistyön perusteella ei voida täysin vetää johtopäätöksiä puitemääräyksen mukaisessa menettelyssä täytäntöönpantavien sakkorangaistusten määrästä. Voidaan arvioida, että puitemääräyksen mukainen täytäntöönpanoyhteistyö yksittäisten EU:n

jäsenvaltioiden kanssa ei välttämättä tule olemaan yhtä laajaa kuin pohjoismainen täytäntöönpanoyhteistyö sillä pohjoismaisen yhteistoimintalain mukainen yhteistyö on jo säännöksistä johtuen yksinkertaisempaa kuin puitepäätöksen mukainen menettely. Lisäksi jatkossakin EU:iin kuuluvien Pohjoismaiden kanssa täytäntöönpanoyhteistyö tulee pääsääntöisesti perustumaan yhdenmukaisten pohjoismaisten lakien mukaiseen järjestelmään. Näin ollen Ruotsin ja Tanskan kanssa tehtävä yhteistyö ei siirry puitepäätöksen mukaiseen järjestelmään. Ruotsin osuus sakkorangaistusten täytäntöönpanoa koskevasta yhteistyöstä tulee jatkossakin olemaan merkittävä johtuen muun muassa maantieteellisestä läheisyydestä.

Voidaan kuitenkin arvioida, että oikeusrekisterikeskuksen työmäärä tulee jonkin verran lisääntymään, sillä esityksen mukaan se olisi toimivaltainen viranomainen sekä lähettämään että vastaanottamaan päätöksiä ja päättämään niiden täytäntöönpanosta. Oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyiselläänkin pohjoismaisesta yhteistyöstä sakkojen täytäntöönpanossa. Vastaavasti ulosottoviranomaisten työmäärä sakkojen täytäntöönpanon osalta saattaa jonkin verran lisääntyä, sillä nämä viranomaiset panisivat päätökset täytäntöön vastaavasti kuin kotimaiset sakot. Myös Tampereen käräjäoikeuden, Turun hovioikeuden ja korkeimman oikeuden työmäärä saattaa vähäisessä määrin lisääntyä sen vuoksi, että esityksessä tarkoitettussa menettelyssä muutoksenhaku ohjautuisi hallinto-oikeuksien sijasta Tampereen käräjäoikeuteen.

Esityksellä ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, jos puitepäätöksessä tarkoitettujen täytäntöönpanopyyntöjen määrä ei merkittävästi lisääntyisi nykyisestä tasosta. Selvää on, että sakon täytäntöönpanoa koskevat pyynnöt saattavat jonkin verran lisääntyä, koska mainittu yhteistyö ei ole aiemmin ollut mahdollista Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden kuin pohjoismaiden välillä. Eniten työtä tulisi aiheuttamaan Suomeen saapuva täytäntöönpanopyyntö.

Esityksellä olisi taloudellisia vaikutuksia myös siten, että oikeusrekisterikeskuksen henkilöstöä sekä jossain määrin myös ulosottohenkilöstöä olisi koulutettava puitepäätöksen mukaisiin uusiin tehtäviin. Ulosottohen-

kilöstön koulutustarve on kuitenkin jossain määrin vähäisempi, sillä esimerkiksi Suomeen saapuvan päätöksen osalta oikeusrekisterikeskus päättäisi päätöksen täytäntöönpanosta ja esimerkiksi kieltäytymisperusteiden soveltamisesta, kun taas ulosottoviranomainen panisi päätöksen täytäntöön kuten vastaavan kansallisen päätöksen.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Viranomaisten tehtäväjako sakkojen täytäntöönpanoa koskevassa kansainvälisessä yhteistyössä ei merkittävästi muuttuisi, sillä oikeusrekisterikeskus huolehtisi täytäntöönpanosta, nykytilannetta vastaavasti, myös esityksen mukaisessa menettelyssä. Muutoksenhaun osalta oikeusrekisterikeskuksen päätöksiä koskevan valitustien muuttuminen tapahtuvaksi hallinto-oikeuden sijasta Tampereen käräjäoikeuteen ei aiheuta merkittäviä henkilöstövaikutuksia. Sakkoja koskevassa pohjoismaisessa yhteistyössä ei oikeusrekisterikeskuksen päätöksistä ole käytännössä valitettu.

Vaikka ulosottoviranomaisten työmäärä saattaa lisääntyä tilanteessa, jossa Suomeen saapuu täytäntöönpanotavaksi puitepäätöksessä tarkoitettuja päätöksiä, ei esityksellä kuitenkaan voida katsoa olevan sanottavia henkilöstövaikutuksia. Mahdollinen työmäärän lisäys tasaantuu ulosottoviranomaisten osalta valtakunnan eri yksiköihin. Oikeusrekisterikeskuksen osalta esitys ei edellytä uusia resursseja.

4.3. Yhteiskunnalliset vaikutukset

Esityksessä tarkoitettujen taloudellisten seuraamusten Euroopan unionin laajuisen täytäntöönpanon mahdollistava järjestelmä edistäisi rikosvastuun toteuttamista.

5. Asian valmistelu

Puitepäätöksen valmisteluvaiheessa valtioneuvosto on lähettänyt eduskunnalle kirjelmän U 55/2001 vp sekä lisäksi täydentäviä tietoja asian käsittelystä Euroopan unionissa.

Lakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon 1/2002 vp.

Oikeusministeriö asetti 4 päivänä marras-

kuuta 2005 työryhmän valmistelemaan sakko- ja konfiskaatiopuitepäätöksien edellyttämiä täytäntöönpanotoimia ja kansallisia lainmuutoksia. Valmistelun lähtökohdaksi asetettiin puitepäätösten täytäntöönpano blanketti- tai sekamuotoisella lailla valtiosopimusten tapaan. Työryhmään kutsuttiin edustajat oikeusministeriöstä, oikeusrekisterikeskuksesta ja Helsingin kihlakunnan ulosottovirastosta. Työryhmän tuli laatia ehdotuksena hallituksen esityksen muotoon. Työryhmä antoi mietintönsä 28 päivänä huhtikuuta 2006 (Sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten täytäntöönpano, Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2006:11).

Mietinnöstä pyydettiin lausunto 14 taholta, joista 9 antoi mietinnöstä lausunnon. Lausunnonantajia olivat ulkoasiainministeriö, sisäasiainministeriön poliisiosasto, eduskunnan apulaisoikeusasiamies, Valtakunnansyyttäjänvirasto, keskusrikospoliisi, oikeusrekisterikeskus, Tampereen käräjäoikeus, Suomen Asianajajaliitto ja professori Olli Mäenpää.

Lausunnoissa pääosin kannatettiin mietintöön sisältyvää luonnosta hallituksen esitykseksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Puitepäätöksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artikla. Määritelmät. Artiklassa määritellään puitepäätöksen soveltamisala sekä eräät puitepäätöksessä käytetyt käsitteet. Artiklan a kohdassa määritellään *päätös*, joka on keskeisin puitepäätöksen soveltamisalaa koskeva käsite. Soveltamisalaa kuuluvat tuomioistuimien *rikosasioissa* antamien päätösten lisäksi myös muun viranomaisen rikosasiassa antamat päätökset edellyttäen, että henkilöllä on ollut mahdollisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa (alakohdat i ja ii).

Määräykset merkitsevät käytännössä sitä, että Suomesta voidaan puitepäätöksen määräysten mukaisesti lähettää täytäntöönpantavaksi toiseen EU:n jäsenvaltioon tuomioistuimien rikosasioissa määräämien sakkojen sekä rikoslain 9 luvussa tarkoitettujen yhteisösakkojen lisäksi myös esimerkiksi poliisin määräämät rikesakot sekä syyttäjän rangaistusmääräysmenettelyssä määräämät sakot. Mainituissa menettelyissä henkilöllä on halutessaan mahdollisuus saada asia käsiteltäväksi rikosasioissa toimivaltaisessa tuomioistuimessa, eli ensi asteenä käräjäoikeudessa (laki rikesakkomenettelystä, 12 §; 66/1983 ja laki rangaistusmääräysmenettelystä, 8 §; 692/1993).

Soveltamisalaa kuuluvat myös muun viranomaisen kuin tuomioistuimen *muussa kuin rikosasiassa* antamat lainrikkomukseen perustuvat päätökset edellyttäen, että henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia rikosasioissa toimivaltaisesta tuomioistuimen käsiteltäväksi (alakohdat iii), sekä mainitun tuomioistuimen edellä tarkoitettua asiaa koskevat päätökset (alakohdat iv).

Viimeksi mainitut määräykset kattavat sellaiset tilanteet, joissa esimerkiksi jonkin jä-

senvaltion tieliikennettä koskevaa sääntelyä ei olisi rakennettu rikosoikeudellisen järjestelmän varaan, vaan tieliikennettä koskevat rikkomukset olisivat rangaistavia eräänlaisina hallinnollisina rikkomuksina (ordnungs-widrigkeiten). Tällöinkin edellytetään, että asia voidaan viime kädessä saattaa rikosasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Suomen osalta iii ja iv alakohtien määräykset merkitsevät sitä, että esimerkiksi aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/1979) 2 a luvussa tarkoitettu öljypäästömaksu voidaan lähettää täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, sillä rajavartiolaitoksen määräämästä seuraamusmaksusta voi valittaa Helsingin käräjäoikeudessa toimivaan merioikeuteen (1163/2005, 19 k §, HE 77/2005). Toisaalta esimerkiksi Suomessa määrätyt pysäköintivirhemaksut eivät kuulu soveltamisalaa, sillä niitä koskevat valitukset tehdään pysäköintivirhemaksusta annetun lain (248/1970) 14 §:n mukaisesti hallinto-oikeudelle. Samoin esimerkiksi ulkomaalaislain (301/2004) 179 §:ssä tarkoitettu liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu ei kuuluisi soveltamisalaa sillä valitus seuraamusmaksusta tehdään hallinto-oikeudelle. Myös kilpailunrajoituksista annetun lain (480/1992) 7 §:ssä tarkoitettu kilpailunrikkomismaksu jää soveltamisalan ulkopuolelle, sillä markkinaoikeuden määräämästä maksusta valitetaan korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Muita lain soveltamisalaa kuulumattomia seuraamuksia ovat esimerkiksi joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain (469/1979) mukainen tarkastusmaksu, ylikuormamaksusta annetun lain (51/1982) mukainen ylikuormamaksu, päästökauppalain (683/2004) 62 §:ssä tarkoitettu päästöoikeuden ylitysmaksu, valtion televisio- ja radio-rahastosta annetun lain (745/1998) 35 §:ssä

tarkoitettu tarkastusmaksu ja kotikuntalain (201/1994) 14 §:ssä tarkoitettu ilmoitusrikemaksu, sillä näistä maksuista valitetaan hallinto-oikeuteen. Soveltamisalaan ei kuuluisi myöskään viestintämarkkinalain (393/2003) 122 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, televisio- ja radiotoiminnasta annetun lain (744/1998) 36 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, eikä rahoitustarkastuksesta annetun lain (587/2003) 26 a §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu, sillä seuraamusmaksun määrävän markkinaoikeuden päätöksestä valitetaan näissä tapauksissa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Soveltamisalaan ei kuuluisi myöskään oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu tuomioistuimen määräämä järjestys sakko. Kyseessä ei ole rikosoikeudellinen seuraamus, joten seuraamus ei kuulu i alakohdan soveltamisalaan. Kyseessä ei kuitenkaan ole muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antama päätös, joten seuraamus ei kuulu myöskään iii alakohdan soveltamisalaan. Seuraamus ei kuulu myöskään iv alakohdan soveltamisalaan, sillä tuomioistuin on määrännyt seuraamuksen ensimmäisenä viranomaisasteena eikä muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antaman päätöksen johdosta.

Se, että Suomen oikeusjärjestelmän edellä mainitut seuraamukset eivät kuulu puitepäätöksen soveltamisalaan ei merkitse sitä, etteikö jonkin toisen jäsenvaltion vastaavia asioita koskevat seuraamukset saata kuulua puitepäätöksen soveltamisalaan. Tämä saattaa tulla kysymykseen tilanteessa, jossa esimerkiksi jonkin toisen jäsenvaltion kilpailurajoituksia koskeva seuraamusjärjestelmä on luonteeltaan rikosoikeudellinen.

Artiklan b kohdassa määritellään *taloudellisen seuraamus*. Mainittu käsite kattaa ensinnäkin rahasumman, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi jonkin rangaistavan teon johdosta. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sakkoa (alakohta i). Toiseksi käsite kattaa samassa päätöksessä rikoksen uhrille maksettavaksi määrätyn korvauksen (compensation). Tällöin uhri ei saa kuitenkaan olla asianosaisena oikeudenkäynnissä. Lisäedellytyksenä on lisäksi, että tuomioistuin käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa (alakohta ii). Viimeksi mainitulla korvauksella ei tarkoiteta varsinaista Suomessa tunnettua siviilioikeudellista vahingonkorvausta. Mainitulla

alakohtalla on tarkoitus kattaa esimerkiksi Yhdistyneissä kuningaskunnissa käytössä oleva erityinen seuraamuslaji (compensation order), jossa rikoksen uhri ei ole yksityisoikeudellinen asianosainen asiassa, eikä hänellä edes ole oikeutta vaatia tässä tarkoitettua korvausta. Joissain tapauksissa tässä tarkoitettu korvaus on ainoa rangaistus, joka käsiteltävänä olevasta rikoksesta määrätään.

Taloudellisen seuraamuksen käsite kattaa myös päätökseen johtaneesta oikeudenkäynnistä tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuneet kulut (alakohta iii). Käsite kattaa esimerkiksi rikosasian oikeudenkäynnissä syntyneet todistelukustannukset ja päihdetutkimuskulut, sekä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 2 luvussa tarkoitettulle puolustajalle määrätyn palkkion, jotka tuomittu velvoitetaan maksamaan valtiolle. Käsite kattaa myöskin rahasummat, jotka on samassa päätöksessä, esimerkiksi rikosasian tuomiossa, määrätty maksettavaksi julkiselle rahastolle tai rikoksen uhrien tukijärjestölle (alakohta iv). Suomessa ei ole olemassa viimeksi mainittua järjestelmää. Puitepäätöksen on kuitenkin tarkoitus kattaa sellaiset järjestelmät, joissa ”sakko” kohdistetaan tässä tarkoitettuun tavoin esimerkiksi jollekin yleishyödylliselle yhteisölle.

Artiklan b kohdassa määritellään tarkentavasti myös se mitä puitepäätöksessä tarkoitettuun taloudelliseen seuraamukseen ei sisälly. Taloudelliseen seuraamukseen eivät ensimmäisen luettelakohdan mukaan sisälly rikosentekovälineiden tai rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemista koskevat määräykset. Toisen luettelakohdan mukaan soveltamisalasta on suljettu pois myös yksityisoikeudelliset määräykset, jotka johtuvat vahingonkorvausvaateesta ja jotka ovat täytäntöönpanokelpoisia tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppa-oikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001 mukaisesti, jäljempänä *Bryssel I-asetus*. Näin ollen sekä menettämisseuraamusten, että rikoksen uhrille tuomitujen yksityisoikeudellisten korvausten täytäntöönpano tapahtuu omien järjestelyidensä mukaisesti. Menettämisseuraamusten täytäntöönpanoa koskee sakko- ja konfiskaatiopuitepäätösten täytäntöönpanoa koskevassa työryhmän mietinnössä käsitelty kon-

fiskaatiopuitepäätös, jota koskeva hallituksen esitys tullaan antamaan myöhemmin.

Artiklan kohdassa c määritellään päätöksen antanut valtio ja kohdassa d täytäntöönpanovaltio.

Suomella on tässä puitepäätöksessä tarkoitettua taloudellisten seuraamusten (sakkojen) täytäntöönpanoyhteistyötä koskevaa sääntelyä nykyisin vain suhteessa toisiin pohjoismaihin. Pohjoismaiden yhteistoimintalaki kattaa myös muut kuin tuomioistuimien antamat päätökset. Mainitun lain 32 §:n mukaan tuomiolla tarkoitetaan myös muun viranomaisen kuin tuomioistuimen määräystä tai päätöstä, jolla on sama vaikutus kuin tuomiolla. Pohjoismaiden yhteistoimintalaki kattaa sakkojen lisäksi uhkasakot, menettämisseuraamukset ja oikeudenkäynnistä aiheutuneet kustannukset (1 §).

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi 1 artiklaa koskevaa asiasisältöistä sääntelyä.

2 artikla. *Toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen.* Artiklan 1 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio määrittelee itse, mitkä viranomaiset ovat kyseisessä jäsenvaltiossa toimivaltaisia viranomaisia puitepäätöksessä tarkoitetuissa tilanteissa. Nämä viranomaiset tulee ilmoittaa neuvoston pääsihteeristölle. Artiklan 2 kohdassa sallitaan lisäksi yhden tai useamman keskusviranomaisen nimeämien huolehtimaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta. Artiklan 3 kohdan mukaan neuvoston pääsihteeristön tulee saattaa saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

Voimassaolevassa lainsäädännössä sakkojen täytäntöönpanoa koskevasta yhteistyöstä on säännöksiä vain pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa. Lain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus ratkaisee, onko toisen pohjoismaan esittämään täytäntöönpanopyyntöön suostuttava. Vastaavasti lain 27 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus esittää sakon täytäntöönpanoa koskevan pyynnön toisen pohjoismaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Täytäntöönpano Suomessa tapahtuu lain 3 §:n mukaan Suomen lain mukaisesti. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii ensivaiheessa sakon perinnästä vastaavasti kuin Suomessakin tuomittujen sakkojen osalta.

Mikäli tuomittu ei esimerkiksi oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta suorita sakkoa, on oikeusrekisterikeskuksen haettava ulosottoa (laki sakon täytäntöönpanosta, 8 §).

Artikla edellyttää asiasisältöisiä säännöksiä puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin. Esityksessä ehdotetaan, että perusratkaisu viranomaisten osalta puitepäätöksen mukaisessa järjestelmässä olisi pohjoismaista yhteistoimintalakia vastaava. Näin ollen oikeusrekisterikeskus sekä vastaanottaisi toisista jäsenvaltioista Suomeen täytäntöön pantaviksi saapuvat päätökset ja tekisi päätöksen niiden täytäntöönpanosta että lähettäisi Suomessa määrätyt puitepäätöksessä tarkoitetut päätökset täytäntöön pantaviksi toisiin jäsenvaltioihin. Näin ollen Suomi nimeäisi oikeusrekisterikeskuksen artiklassa tarkoitetuksi toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Suomi ei nimeäisi erityistä keskusviranomaista puitepäätöksessä tarkoitettuihin tehtäviin.

3 artikla. *Perusoikeudet.* Artiklassa todetaan, että puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita. Mainittu unionisopimuksen artikla sisältää viittaukset muun muassa Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimukseen ja perusoikeuksiin sellaisena kuin ne ilmenevät jäsenvaltioiden yhteisessä valtiosääntöperinteessä.

Artikla on luonteeltaan toteava, eikä esityksen mukaan edellytä asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

4 artikla. *Päätösten lähettäminen ja keskusviranomaiseen turvautuminen.* Artikla sisältää keskeiset määräykset siitä, mihin jäsenvaltioon ja mitä menettelyjä noudattaen puitepäätöksessä tarkoitettu päätös voidaan lähettää täytäntöön pantavaksi. Artiklan 1 kohdan mukaan päätös voidaan lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa sillä luonnollisella tai oikeushenkilöllä, jota vastaan päätös on annettu, on omaisuutta tai tuloja taikka asuinpaikka tai, jos kyse on oikeushenkilöstä, rekisteröity kotipaikka. Päätös tulee lähettää yhdessä puitepäätöksen liitteenä olevan todistuksen kanssa.

Artiklan 2 kohdassa edellytetään, että päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava ja todistettava si-

sällöltään oikeaksi edellä mainittu todistus.

Artiklan 3 kohta sisältää määräykset päätöksen lähettämistavasta. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on lähetettävä päätös tai sen oikeaksi todistettu jäjennös yhdessä todistuksen kanssa suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen ätouden. Muotoilu tarkoittaa sitä, että myös tietyt sähköiset lähettämistavat ovat sallittuja. Kyseinen muotoilu on jossain määrin vakiintunut ja sitä on käytetty myös muissa rikosoikeudellista yhteistyötä koskevissa instrumenteissa. Artiklan mukaan alkuperäinen päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus lähetetään täytäntöönpanovaltioon tämän sitä vaatiessa. Virallinen yhteydenpito tapahtuu kohdan mukaan niin ikään suoraan toimivaltaisten viranomaisten välillä.

Artiklan 4 kohdan mukaan päätös voidaan lähettää täytäntöönpanotavaksi vain yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan. Jäljempänä selostettava 15 artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan päätöksen lähettävä valtio ei saa myöskään itse jatkaa puitepäätöksessä tarkoitettua seuraamuksen täytäntöönpanoa.

Artiklan 5 ja 6 kohdat sisältävät määräykset niitä tilanteita varten, joissa täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen lähettävän valtion tiedossa tai päätös on lähetetty väärään paikkaan. Näissä tilanteissa voidaan hyödyntää muun muassa Euroopan oikeudellisen verkoston (EJN) yhteyspisteitä. Suomessa Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteitä on muun muassa keskusrikospoliisissa, oikeusministeriössä ja valtakunnansyyttäjänvirastossa. Päätöksen vastaanottaneen viranomaisen, joka ei olisi toimivaltainen, tulee toimittaa päätös edelleen oikealle viranomaiselle ja ilmoittaa tästä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

Artiklan 7 kohta sisältää Yhdistyneitä kuningaskuntia ja Irlantia koskevat keskusviranomaisen ilmoittamista koskevat erityismääräykset.

Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä on valtioiden välistä sakkojen täytäntöönpanoyhteistyötä koskevia menettelysäännöksiä pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ja mainitun lain täytäntöönpanosta annetussa

asetuksessa. Mainitun lain mukaan oikeusrekisterikeskus on toimivaltainen ratkaisemaan sen, onko toisen pohjoismaan täytäntöönpanopyyntöön suostuttava (24 §). Lain mukaan oikeusrekisterikeskus myös esittää muun muassa sakon täytäntöönpanoa koskevan pyynnön (27 §). Edellä mainittu asetus sisältää säännökset siitä, mitä täytäntöönpanopyynnössä on ilmoitettava ja mitä asiakirjoja lähetettävä. Mainitun asetuksen 2 §:n 2 momentissa sallitaan kuitenkin se, että esimerkiksi sakkoa koskevan täytäntöönpanopyynnön yhteydessä toimitetaan pykälän 1 momentissa mainitun laajemman selvityksen sijasta vain todistus, joka sisältää sakkoluetteloon otettavat tiedot ja rikoksen yksilöimiseksi ehkä tarpeelliset muut selvitykset. Pohjoismaisessa yhteistyössä ei näin ollen nykyisin edellytetä, puitepäätöksestä poiketen, esimerkiksi tuomion lähettämistä. Todistuksessa tarkoitettujen tietojen lisäksi myös puitepäätöksessä tarkoitettua todistuksessa edellytetyt tiedot.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä on katsottu, että artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä ei ole tarpeen ottaa puitepäätöksen täytäntöönpanolakiin. Sikäli kun täytäntöönpanoa koskevassa yhteistyössä tulisi kyseeseen sakon täytäntöönpanosta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettu sakkorekisterin tietojen luovuttaminen toisen jäsenvaltion viranomaisille, on tietojen luovuttamiseen oikeutettava säännös viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ssä. Edellisen artiklan perusteluissa todettiin tavoin esityksessä ehdotetaan, että Suomi ilmoittaa toimivaltaiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Tämä merkitsee sitä, että oikeusrekisterikeskus tekee päätöksen Suomessa määrätyn puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvan seuraamuksen lähettämistä täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskuksen on myöskin täytettävä puitepäätöksen liitteenä oleva todistus ja oltava yhteydessä tarvittaessa toisten jäsenvaltioiden toimivaltaisiin viranomaisiin. Tässä tarkoitettujen tehtävien eivät poikkeasi olennaisesti siitä, mitä oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin nykyisin pohjoismaisen yhteistyön osalta kuuluu.

5 artikla. Soveltamisala. Artikla sisältää otsikostaan huolimatta määräykset siitä, mis-

sä tilanteissa päätöksen vastaanottaneella jäsenvaltiolla on velvollisuus päätöksen täytäntöönpanoon *kaksoisrangaistavuutta* tutkimatta. Artiklan 1 kohta sisältää 39-kohtaisen luettelon rangaistavista teoista. Mikäli mainitut teot ovat päätöksen antaneessa valtiossa rangaistavia, sellaisina kuin ne on määritelty päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä, tulee päätös tunnustaa ja panna täytäntöön puitepäätöksen mukaisesti ja ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista. Luettelon 32 ensimmäistä kohtaa vastaavat eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä tehdyn puitepäätöksen (2002/584/YOS, jäljempänä *eu-rooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäätös*) 2 artiklan 2 kohdassa olevaa, EU-luovuttamislain 3 §:n 2 momentissa olevaa, omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämistä koskevien päätösten täytäntöönpanosta Euroopan unionissa tehdyn puitepäätöksen (2003/577/YOS, jäljempänä *jäädyttämispuitepäätös*) 3 artiklan 2 kohdassa olevaa sekä EU-jäädyttämislain 3 §:n 3 momentissa olevaa luetteloa. Esityksessä tarkoitettun puitepäätöksen luettelo poikkeaa edellä mainituista siltä osin, että sen soveltaminen ei edellytä, että rikoksesta päätöksen tehneessä valtiossa säädetyn ankarimman rangaistuksen tulisi olla vähintään kolmen vuoden vapausrangaistus. Näin ollen listan soveltamisalaan kuuluu jonkin verran enemmän rikoksia.

Esityksessä tarkoitettun puitepäätöksen rikosluettelo sisältää EU-luovuttamislaisissa ja EU-jäädyttämislaisissa olevan 32 -kohtaisen listan lisäksi vielä seitsemän muuta kohtaa, jotka liittyvät tieliikenne rikkomuksiin, tavaroiden salakuljetukseen, aineettomien oikeuksien loukkaamiseen, henkilöihin kohdistuviin uhkauksiin ja väkivallantekoihin, vahingontekoon ja varkauteen. Listan viimeinen kohta käsittää teot, jotka päätöksen antanut valtio on säättänyt rangaistaviksi pannakseen täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla hyväksytyistä välineistä johtuvat velvoitteet.

Esityksessä ei ole perusteltua ryhtyä selvittämään yksityiskohtaisesti mitä tekoja listassa mainitut yleisluonteiset nimikkeet Suomen lainsäädännössä vastaavat. EU-luovuttamislaisissa tarkoitettun ja tässä esityksessä tarkoitettua listaa pääosin vastaavan

32-kohtaisen listan sisältöä on tarkemmin analysoitu kyseistä lakia koskevassa hallituksen esityksessä (HE 88/2003 vp, s. 18–19). Kyseessä olisi kuitenkin myös tässä esityksessä vain esimerkkiluettelo johtuen listassa mainittujen nimikkeiden avoimuudesta. Toimivaltaisen viranomaisen tehtävänä on yksittäistapauksessa tulkita mikä kansallinen rikos kuuluu listassa mainittujen nimikkeiden alisuuteen. Suomeen täytäntöön pantavaksi saapuvan päätöksen osalta täytäntöönpanosta huolehtivan viranomaisen eli esityksen mukaisesti oikeusrekisterikeskuksen, ei pääasiantoisesti tule tutkia sitä onko esimerkiksi toisen jäsenvaltion rikoslainsäädännössä tarkoitettu rikos, josta seuraamus on tuomittu, puitepäätöksessä tarkoitettu listarikos. Tämän päätöksen ja tulkinnan tekee päätöksen lähettänyt viranomainen. Suomen toimivaltainen viranomainen voi jäljempänä esiteltävin tavoin kuitenkin tietyissä tilanteissa kieltäytyä täytäntöönpanosta, jos päätöksen mukana toimitettu todistus ei selvästikään vastaa päätöstä. Merkitystä ei näissä tapauksissa kuitenkaan ole sillä, onko teko Suomen lain mukaan tähän luetteloon kuuluva teko. Kuitenkin siltä osin, kuuluuko teko kohdassa tarkoitettuun luetteloon, Suomen toimivaltainen viranomainen voisi puuttua vain selviin virheisiin, sillä käsitteet ovat osin laajoja ja tulkinnanvaraisia. Toisen jäsenvaltion ilmoittaessa teon sisältyvän luetteloon, tulee ottaa huomioon, että puitepäätös on hyväksytty kaikilla Euroopan unionin virallisilla kielillä, joten myös erikieliset käännökset voivat aiheuttaa eroja käsitteiden tulkinnassa.

Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio, tulee lähettämiseen toimivaltaisen viranomaisen eli esityksen mukaan oikeusrekisterikeskuksen tulkita, onko rikos, josta henkilö on Suomessa tuomittu, puitepäätöksen 39 -kohtaisessa listassa tarkoitettu ”listarikos”. Esimerkkinä voidaan mainita tieliikenne rikkomuksia koskeva luettelukohta. Selvää lieenee, että mainittu kohta kattaa nimestään huolimatta esimerkiksi kaikki rikoslain 23 luvussa tarkoitettut liikenne rikokset siltä osin kuin niissä on kyse tieliikenteen sääntöjen rikkomisesta.

Artiklan 2 kohta sisältää määräykset siitä, miten edellä mainittua 39 -kohtaista rikosluetteloa voidaan myöhemmin muuttaa ja tarkistaa. Kohdan mukaan neuvosto voi yk-

simielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan edellytyksin päättää lisätä rikoslajeja 1 kohdassa olevaan luetteloon. Määräys merkitsee sitä, että ilman Suomen hyväksyntää listaa ei voida laajentaa.

Artiklan 1 ja 2 kohdan esityksessä ehdotetaan, että mainittujen kohtien osalta asiasääntöiset säännökset täytäntöönpanolaissa eivät ole tarpeen. Tällaiset säännökset eivät toisi lisäarvoa määräysten selkeyden osalta.

Artiklan 3 kohta mahdollistaa sen, että muiden kuin 1 kohdassa tarkoitettujen rangaistavien tekojen eli niin sanottujen listarikosten osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että päätös liittyy menettelyyn, joka olisi rangaistava täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, riippumatta sen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta. Kohta sallii toisin sanoen kaksoisrangaistavuuden edellyttämisen näiden tekojen osalta. Jäädymispuittepäätöksen 3 artiklan 4 kohta sisältää vastaavankaltaisen muotoilun. Kirjoitettaessa mainittua määräästä vastaavaa säännöstä EU-jäädymislain 3 §:ään on käytetty muotoilua ”on tai olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos”. Viimeksi mainitun muotoilun on tarkoitettu kattavan myös niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset. Sen nojalla esimerkiksi toisessa jäsenvaltiossa tehty veropetos, joka siis kohdistuu kyseisen valtion julkisiin varoihin eikä ole Suomen lain mukaan veropetos, voidaan katsoa Suomen lain mukaiseksi veropetokseksi, jos teko olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä veropetos. Toisaalta edellytyksenä ei ole, että päätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangaistava samalla rikosnimikkeellä kuin päätöksen tehneessä valtiossa. Riittävää on, että päätöksen perusteena oleva teko on Suomessa rangaistava riippumatta siitä, mikä on teon rikosnimike.

Esityksessä ehdotetaan, että 3 kohdan osalta täytäntöönpanolakiin ei oteta asiasisältöisiä säännöksiä. Kohdan harkinnanvaraista kaksoisrangaistavuuden vaatimusta koskeva määräys on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Määräyksen sanamuodon voidaan tulkita kattavan edellä selostetulla tavalla niin sanotut kansallisesti rajoittuneet rikokset ja tilanteet, joissa teko olisi Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä rikos. Kaksoisrangaistavuuden edellytys, sillä osin kuin se puittepäätöksen mukaan on sallittu, jäisi siten harkinnanvaraiseksi täytäntöönpanon edellytykseksi Suomen ollessa päätöksen täytäntöönpaneva valtio. Suomen toimivaltainen viranomaisena, esityksen mukaan oikeusrekisterikeskus, harkitsisi yksittäistapauksessa sen kieltäytyäkään Suomessa täytäntöönpanosta sen vuoksi, että kaksoisrangaistavuuden edellytys ei täyty. Käytännössä tällaiset harkintatilanteet olisivat harvinaisia sillä on oletettavaa, että valtaosa sellaisista teoista, jotka ovat rangaistavia toisissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ovat rangaistavia myös Suomessa. Vaikka kaksoisrangaistavuuden edellytys ei jossain poikkeuksellisissa tapauksissa täytyisikään, voidaan täytäntöönpanoon käytännössä ryhtyä jollei kyseisen teon rangaistavuuden voisi katsoa olevan Suomen oikeusjärjestyksen perusperiaatteiden vastaista.

Suomessa on vain pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa säännöksiä toisissa valtioissa tuomittujen sakkojen täytäntöönpanosta. Mainitussa laissa täytäntöönpanon edellytykseksi ei ole asetettu kaksoisrangaistavuuden täyttymistä. Laki ei kuitenkaan aseta ehdotonta velvollisuutta toisessa pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpanemiselle, vaan se voidaan panna täytäntöön. Lain mukaan täytäntöönpanosta päättää oikeusrekisterikeskus. Näin ollen esityksessä ehdotettu ratkaisu harkinnanvaraisen kaksoisrangaistavuuden edellytyksen ja siitä päättävän viranomaisen osalta vastaa asiallisesti pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa nykyisin säädettyä menettelyä.

6 artikla. Päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano. Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta tunnustaa ja panna täytäntöön 4 artiklan mukaisesti lähetetty päätös, jollei toimivaltainen viranomaisena päättäjä vedota johonkin jäljempänä selostettavan 7 artiklan perusteista tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta ei oteta säännöksiä täytäntöönpanolakiin. Artikla on niin yksityiskohtainen ja selkeä, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Aiemmin selostetuilla tavoin Suomi ilmoittaisi toimival-

taiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Oikeusrekisterikeskus tekisi artiklassa tarkoitetun päätöksen. Oikeusrekisterikeskuksen 7 artiklassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden soveltamista koskevasta päätöksestä saisi täytäntöönpanolaissa ja sen yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuain tavoin valittaa.

Jäljempänä 9 artiklan osalta selostetuain tavoin oikeusrekisterikeskus huolehtisi päätöksen täytäntöönpanosta vastaavalla tavalla kuin kotimaisen päätöksen täytäntöönpanosta sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa säädetään.

Voimassa olevan pohjoismaisen yhteistoomintalain 24 §:n mukaan oikeusrekisterikeskus päättää toisen pohjoismaan esittämään sakon täytäntöönpanoa koskevaan pyyntöön suostumisesta. Mainitun lain 1 § ei aseta velvollisuutta täytäntöönpanoon ryhtymiselle vaan toisessa pohjoismaassa annettu tuomio tai päätös voidaan panna täytäntöön.

7 artikla. *Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.* Artikla sisältää määräykset kieltäytymisperusteista. Kaikki artiklassa tarkoitetut kieltäytymisperusteet ovat *harkinnanvaraisia* eli toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä kieltäytymisperusteen tullessa sovellettavaksi. Kuten edellä on todettu, esityksessä ehdotetaan, että Suomi ilmoittaa toimivaltaiseksi viranomaiseksi oikeusrekisterikeskuksen. Näin ollen oikeusrekisterikeskus harkitsisi Suomeen saapuvien päätösten osalta sen, tuleeko jokin kieltäytymisperuste sovellettavaksi.

Artiklan 1 kohdassa tarkoitettu kieltäytymisperuste liittyy päätöksen mukana toimitettavaan todistukseen, jonka malli on puitepäätöksen liitteenä. Toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä täytäntöönpanosta, jos todistusta ei ole toimitettu, se on puutteellinen tai ei selvästi vastaa päätöstä. Todistus on keskeinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää. Se sisältää kaikki täytäntöönpanon kannalta olennaiset tiedot. Todistuksen merkitystä korostaa myöskin se, että jäljempänä 16 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin vain todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle tai sen hyväksymälle kielelle. Täytäntöönpanosta voitaisiin esimerkiksi kieltäytyä, jos

teko johon päätös perustuu ei ole todistuksessa riittävästi yksilöity. Kohta sallii kieltäytymisen myös esimerkiksi sellaisessa tapauksessa, jossa päätöksen tehnyt valtio olisi merkinnyt todistukseen teon olevan jokin 5 artiklassa tarkoitettu niin sanottu listarikos, teko ei olisi Suomessa rangaistava ja päätöksestä kävisi kiistattoman selkeästi ilmi, että kyseessä ei voi edes tulkinnan avulla olla kyseessä todistuksessa tarkoitettu listarikos.

Artiklan 2 kohdan a alakohta sisältää määräykset niin sanottua *ne bis in idem* -sääntöä koskevasta kieltäytymisperusteesta. Alakohdan mukaan kieltäytyminen on mahdollista, jos tuomittua henkilöä vastaan on annettu päätös samoista teoista täytäntöönpanovaltiossa tai missä tahansa muussa valtiossa kuin päätöksen antaneessa tai täytäntöönpanovaltiossa ja että viimeksi mainitussa tapauksessa kyseinen päätös on pantu täytäntöön.

Näin ollen kieltäytyminen on mahdollista silloin, kun päätöksen täytäntöönpanoa varten vastaanottaneessa valtiossa olisi annettu samoja tekoja koskeva päätös kyseessä olevaa henkilöä vastaan. Edellytyksenä ei tässä tapauksessa ole se, että täytäntöönpanovaltiossa annettu päätös olisi myös pantu täytäntöön. Tässä tarkoitettua täytäntöönpanoedellytyksen puuttuminen on perusteltua sen vuoksi, että mainitun kysymyksen noustua esiin on melko varmaa, että jommankumman valtion päätös, mikäli se sisältää jonkin seuraamuksen, tullaan panemaan täytäntöön.

Jos päätös on sen sijaan annettu jossakin muussa valtiossa kuin päätöksen nyt antaneessa valtiossa tai valtiossa, jolta tässä tapauksessa täytäntöönpanoa pyydetään, on kieltäytymisen edellytyksenä se, että mainittu muun valtion päätös on pantu täytäntöön. Perusteluna viimeksi mainitulle edellytykselle voidaan ajatella olevan rikosvastuun toteutumisen varmistaminen. Vain jos jonkin kolmannen valtion määräämä rangaistus on tosiasiallisesti saatu pantua täytäntöön, on vahvasti perusteltua, että samaa tekoa koskevaa toista rangaistusta ei panna täytäntöön. Muussa tapauksessa on mahdollista, että henkilö välttää tietyissä tilanteissa rangaistuksen täytäntöönpanon. Tämä on mahdollista, jos henkilö on poistunut tuomion antaneesta valtiosta, eikä mainitun, mahdollisesti Euroopan unioniin kuulumattoman valtion ja henkilön oleskeluvaltion välillä ole voimassa

täytäntöönpanoa koskevaa sopimusta tai muuta järjestelyä. Vastavankaltaista niin sanottua täytäntöönpanoedellytystä koskevaa rakennetta valtioiden välistä *ne bis in idem* -periaatetta säänneltäessä on käytetty myös muissa kansainvälisissä instrumenteissa. Esimerkkinä eurooppalaista pidätysmääräystä koskevan puitepäätöksen 3 artiklan 3 kohta ja 4 artiklan 5 kohta sekä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta Schengenissä 19 päivänä kesäkuuta 1990 tehdyn yleissopimuksen (SopS 23/2001), jäljempänä *Schengenin yleissopimus*, 54 artikla.

Alakohdan mukaan kieltäytyminen on mahdollista, jos henkilöä vastaan on annettu päätös samoista teoista. Sanamuoto viittaa siihen, että vain esimerkiksi täytäntöönpanovaltiossa annettu samaa tekoa koskeva langettava tuomio mahdollistaisi kieltäytymisen. Vastaavaa vaikutusta ei siten annettaisi vaputtavalle tuomiolle. Mainitun kysymyksen pitäisi kuitenkin EU:n jäsenvaltioiden välisissä suhteissa olla melko teoreettinen, sillä Schengenin yleissopimuksen 54 artiklaa soveltaen toisessa jäsenvaltiossa ei enää pitäisi edes antaa samaa asiaa koskevaa päätöstä, jos henkilö on saanut vaputtavan tuomion jossakin muussa jäsenvaltiossa.

Alakohdassa tarkoitettu *ne bis in idem* -sääntöä koskevan kieltäytymisperusteen on perusteltua olla harkinnanvarainen. Vieraassa valtiossa annetun tuomion negatiivisesta oikeusvoimavaikutuksesta uuden oikeudenkäynnin osalta on poikkeuksia myös Schengenin yleissopimuksen asiaa koskevissa määräyksissä (55 artikla) sekä esimerkiksi rikoslain 1 luvun 13 §:ssä. Näin ollen myöskään täytäntöönpanovaihetta koskevan kieltäytymisperusteen ei ole syytä olla ehdoton.

Voimassa olevassa lainsäädännössä puitepäätöksessä tarkoitettujen seuraamusten täytäntöönpanoa koskevat säännökset *ne bis in idem* -periaatetta koskevan kieltäytymisperusteen osalta ovat pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 §:ssä. Pykälässä kielletään toisessa pohjoismaassa annetun tuomion täytäntöönpano Suomessa, jos asiaa koskeva syyte on Suomessa lainvoimaisella tuomiolla ratkaistu.

Artiklan 2 kohdan b alakohta sisältää määräykset kaksoisrangaistavuutta koskevan

kieltäytymisperusteen osalta. Kieltäytymisperusteen asiallinen sisältö on selostettu 5 artiklaa koskevien perustelujen yhteydessä. Täytäntöönpanosta kieltäytyminen puuttuvan kaksoisrangaistavuuden perusteella on mahdollista, jos kyseessä ei ole 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu listarikos.

Artiklan 2 kohdan c alakohta sisältää määräykset vanhentumista koskevan kieltäytymisperusteen osalta. Alakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos oikeuspanna päätös täytäntöön on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, ja päätös liittyy tekoihin, jotka kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan sen oman lainsäädännön mukaan.

Sakon täytäntöönpanon raukeamisesta on säännökset rikoslain 8 luvun 13 §:ssä. Pääsäännön mukaan sakkorangaistus raukeaa viiden vuoden kuluttua lainvoiman saaneen tuomion antopäivästä. Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta säädetään rikoslain 1 luvussa. Sakkorangaistuksen täytäntöönpanosta voitaisiin siten esimerkiksi kieltäytyä, jos toisen EU:n jäsenvaltion tuomioistuimien olisi tuominnut Suomen kansalaisen sakkoon toisen Suomen kansalaisen pahoinpitelystä, joka olisi tapahtunut mainitussa jäsenvaltiossa ja tuomio olisi annettu yli viisi vuotta sitten.

Vastaavaa säännöstä ei ole Suomen voimassaolevassa lainsäädännössä. Pohjoismaisessa yhteistoimintalainissa on osin päinvastainen säännös. Lain 30 §:n 1 momentin mukaan jos sen jälkeen kun täytäntöönpanopyyntöön on suostuttu, syntyy kysymys täytäntöönpanon vanhentumisesta, on se ratkaistava sen valtion lain mukaan, jossa tuomio on annettu.

Artiklan 2 kohdan d alakohdassa on määräykset niin sanottua alueperiaatetta ja valti-onulkoista toimivaltaa koskevista kieltäytymisperusteista. Alakohdan d i alakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos päätös liittyy tekoon, joka täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan katsotaan tehdyksi kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa. Määräys merkitsee sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä esimerkiksi, jos teko olisi tehty rikoslain 1 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla Suomessa. Kieltäytymisperuste soveltuu myöskin ti-

lanteeseen, jossa teko olisi tehty rikoslain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetuin tavoin suomalaisessa aluksessa tai ilma-aluksessa. Täytäntöönpanosta ei tulisi luonnollisestikaan kieltäytyä kieltäytymisperusteen lähtökohtaisesta soveltuvuudesta huolimatta sellaisissa tilanteissa, joissa esimerkiksi tarkoituksenmukaisimmasta oikeuspaikasta eli käsittelyvaltiosta olisi viranomaisten välillä päästy sopuun.

Alakohdan d ii alakohdan mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä myöskin, jos päätös liittyy tekoon joka on tehty päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan olisi mahdollista nostaa syytettä samoista rangaistavista teoista, jos ne olisi tehty sen alueen ulkopuolella. Määräys mahdollistaa siten yhteistyöstä kieltäytymisen sellaisissa tilanteissa, joissa päätöksen tehnyt valtio olisi käyttänyt sellaista valtionulkoista (*ekstraterritoriaalista*) rikosoikeudellista toimivaltaa, jollaisen käyttö vastaavassa tilanteessa täytäntöönpanovaltiossa ei olisi mahdollista. Määräys ei tulle usein sovellettavaksi Suomen ollessa päätöksen täytäntöönpanovaltio sillä Suomen rikosoikeudellinen toimivalta on rikoslain 1 luvun mukaisesti melko laaja.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole d alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan e alakohta sisältää määräykset niin sanottua *immunitteettia* koskevista kieltäytymisperusteista. Alakohdan mukaan täytäntöönpanosta kieltäytyminen on mahdollista, jos on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus, joka tekee päätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi. Tässä tarkoitetut tilanteet olisivat todennäköisesti harvinaisia. Lähinnä kyseeseen voisi tulla esimerkiksi tilanne, jossa päätöksen täytäntöönpano koskisi vieraan valtion diplomaattista edustajaa. Kieltäytymisperusteen harkinnanvaraisuudesta huolimatta se olisi esimerkissä mainitussa tilanteessa käytännössä ehdoton johtuen esimerkiksi diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 4/1970) luomasta immuniteetista.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole e alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan f alakohdassa on määräykset rikosoikeudellista vastuukärajaa kos-

kevasta kieltäytymisperusteesta. Määräys mahdollistaa sen, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä täytäntöönpanosta jos henkilö ei rikoslain 3 luvun 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuin tavoin olisi tehoketkellä vielä täytäntöönpanosta viittätoista vuotta. Täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostettuin tavoin tässä tarkoitettu kieltäytymisperuste muutettaisiin esityksen mukaan ehdottomaksi kieltäytymisperusteeksi. Rikosoikeudellinen vastuukäraja on siinä määrin Suomen oikeusjärjestyksen peruseräitä koskeva kysymys, että esityksessä ei ole katsottu perustelluksi jättää harkinnanvaraisesti mahdolliseksi panna täytäntöön sellaista taloudellista seuraamusta, joka on määrätty sellaisen rikoksen vuoksi, jota tehdessään henkilö ei ollut vielä täyttänyt viittätoista vuotta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole f alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan g alakohta sisältää määräykset kieltäytymisperusteista, jotka voivat tulla sovellettaviksi tilanteissa, joissa menettely on ollut kirjallinen tai tuomio on annettu henkilön poissa ollessa (*n absentia*). Tiivistäen voidaan todeta, että kieltäytyminen on näissä tilanteissa mahdollista vain, jos henkilö ei ole päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti saanut henkilökohtaisesti tai edustajan kautta tietoa asian käsittelystä, taikka henkilö on tuomittu hänen poissa ollessaan ja hän on ilmoittanut riittävansa asian. Alakohdan soveltamisen edellytyksenä on, että täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen saa tässä tarkoitetun tiedon päätösvaltion toimivaltaisen viranomaisen täyttämästä todistuksesta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole g alakohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan h alakohdassa on määräykset niin sanotusta kynnyssummasta. Sen mukaan täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä, jos taloudellinen seuraamus on alle 70 euroa tai sitä vastaava summa. Tämä kieltäytymisperuste on perusteltu sen vuoksi, että valtioiden välistä yhteistyötä ei kuormitettaisi tarpeettoman vähäisillä asioilla. Toisaalta on perusteltua, että erityisesti unioninlaajuisten yleisestävän vaikutuksen turvaamiseksi mahdollisimman monet sakkorangaistukset saadaan täytäntöönpanutua. Kieltäytymisperuste

sinällään vaikuttanee siten, että jäsenvaltiot eivät lähetä täytäntöönpantavaksi alle 70 euron määräisiä taloudellisia seuraamuksia. Suomen toimiessa täytäntöönpanovaltiona ei kuitenkaan ole välttämätöntä kieltäytyä 70 euron alittavan taloudellisen seuraamuksen täytäntöönpanosta mikäli sellainen Suomeen lähetetään. Alakohdan sanamuodosta ilmenevin tavoin kyseessä on seuraamuskohtainen kynnyssumma. Näin ollen täytäntöönpanosta voitaisiin kieltäytyä, mikäli henkilölle olisi tuomittu esimerkiksi kaksi 60 euron suuruista taloudellista seuraamusta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole perittävän sakon vähimmäismäärää koskevia säännöksiä.

Artiklan 3 kohdassa veloitetaan täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomaisen kuulemaan päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista ennen kuin se tekee 1 kohdan tai 2 kohdan c tai g alakohdan perusteella päätöksen olla tunnustamatta ja pänematta päätöstä täytäntöön. Mainitut kohdat koskevat todistuksen puutteellisuutta, täytäntöönpano-oikeuden vanhentumista ja kirjallisuudessa menettelyssä tai henkilön poissa ollessa annettujen päätöksien täytäntöönpanoa. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista on tarvittaessa pyydettävä toimittamaan mahdolliset tarvittavat tiedot viipymättä.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksessa on vastaavankaltaisia säännöksiä. Asetuksen 7 §:n mukaan, jos muun pohjoismaan viranomaisen täytäntöönpanopyyntöön liitetty selvitys on puutteellinen, on kyseistä viranomaista pyydettävä täydentämään sitä.

Esityksessä ehdotetaan, että kieltäytymisperusteita koskevan artiklan osalta ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin muuten kuin 2 kohdan f alakohdan eli rikosoikeudellisen vastuukärajan osalta. Artiklan määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan.

8 artikla. Maksettavan määrän määrittely. Artikla sisältää määräykset perittävän seuraamuksen enimmäismäärästä ja määrätyn seuraamuksen muuntokurssista. Artiklan 1 kohta mahdollistaa sen, että täytäntöönpanovaltio voi alentaa täytäntöönpanotavan seuraamuksen määrän siten, että se vastaa samankaltaisista teoista täytäntöönpanovaltion

kansallisen lain mukaan säädettyä enimmäismäärää, kun teot kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan. Edellytyksenä on, että päätös liittyy tekoihin, joita ei ole tehty päätöksen antaneen valtion alueella, eli päätösvaltio on käyttänyt valtionulkoista toimivaltaansa.

Kohdan säännös ei Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio tulle usein sovellettavaksi. Suomessa ei esimerkiksi päiväsakoin tuomitavien sakkojen osalta ole rahamääräistä kattoa. Yhteisösalon osalta Suomessa on rikoslain 9 luvun 5 §:ssä säädetty 850 000 euron katto. Näin ollen ei ole poissuljettua, että tässä tarkoitettua kieltäytymisperustetta voitaisiin joissain tapauksissa soveltaa, mikäli Suomeen on lähetetty täytäntöönpantavaksi yli 850 000 euron yhteisösakko tai sitä vastaava seuraamus.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole 1 kohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa muunnettava seuraamus täytäntöönpanovaltion valuutaksi seuraamuksen määräämisajankohdan valuuttakurssia käyttäen. Kohdan määräys on tarpeen, sillä kaikissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa ei ole käytössä sama rahayksikkö.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 2 § sisältää säännöksen seuraamuksen muuntamisesta täytäntöönpanovaltion valuutan määrääiseksi. Sen mukaan perittävä rahamäärä on päätöksessä, jolla täytäntöönpanopyyntöön suostutaan, muunnettava Suomen rahaksi päätöstä edeltäneen päivän ostokurssin mukaan.

Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta täytäntöönpanolakiin ei otettaisi asiasisältöisiä säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan.

9 artikla. Täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö. Artikla sisältää määräykset täytäntöönpanoon sovellettavasta lainsäädännöstä, jo suoritettuna maksun vähentämisestä ja oikeushenkilöitä koskevien seuraamusten täytäntöönpanosta.

Artiklan 1 kohdan mukaan täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion määräämään taloudelliseen seuraamukseen. Kohdassa määrätään kuitenkin, että tästä huolimatta artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan määräyksiä on noudatettava. Mainittu määräys tarkoittaa, että 3 kohdan

mukaisesti oikeushenkilöä vastaan langettu taloudellinen seuraamus on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnustaisi oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta. Tämä merkitsee Suomen osalta sitä, että seuraamus on pantava täytäntöön, vaikka rikoslaisissa ei juuri kyseisestä rikoksesta olisi säädetty yhteisösakkoa mahdolliseksi seuraamukseksi. Viittaus 10 artiklaan merkitsee sitä, että taloudellisen seuraamuksen sijasta sovellettavia vaihtoehtoisia seuraamuksia esimerkiksi sakon muuntorangaistusta voidaan käyttää vain, mikäli päätöksen antanut valtio on sen toimittamassaan todistuksessa sallinut. Lisäksi vaihtoehtoisen seuraamuksen ankaruus ei saa ylittää päätösvaltion todistuksessa mahdollisesti ilmoittamaa enimmäistasoa. Kohdan mukaan täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös täytäntöönpanon lopettamisperusteista.

Kohdan määräykset merkitsevät sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, taloudellinen seuraamus pannaan täytäntöön niin kuin sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa ja tarvittaessa ulosottolaisissa säädetään. Täytäntöönpanon lopettamisperusteita koskeva toimivalta merkitsee Suomen osalta esimerkiksi sitä, että täytäntöönpanosta voidaan luopua sakon täytäntöönpanosta annetun lain 21 §:ssä ja sakon täytäntöönpanosta annetun asetuksen 9 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. Mainitut perusteet liittyvät saatavan vähäisyyteen tai kauan jatkuneeseen tuloksettomaan perintään.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n pääsäännön mukaan toisen pohjoismaan määräämän seuraamuksen täytäntöönpano tapahtuu Suomen lain mukaan.

Artiklan 2 kohdan mukaan seuraamuksesta missä tahansa valtiossa peritty osuus on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanovasta määrästä. Jos tuomittu henkilö toimittaa todisteen missä tahansa valtiossa suoritettua maksusta täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuultava päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista.

Artiklan 3 kohdan sisältö on selostettu edellä 1 kohdan yhteydessä.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä

voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan kuitenkin, että artiklan osalta täytäntöönpanolakiin otettaisiin selkiyttävä säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion päätös pantaisiin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

10 artikla. *Perimättä jääneen taloudellisen seuraamuksen sijaan määrättävä vankeusrangaistus tai muu vaihtoehtoinen seuraamus.* Artiklassa on määräykset vaihtoehtoisten seuraamusten käytöstä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi sakon muuntorangaistusta. Artiklan mukaan täytäntöönpanovaltio voi soveltaa vaihtoehtoisia seuraamuksia, vapausrangaistukset mukaan lukien, jos päätöstä ei voida panna kokonaan tai osittain täytäntöön ja jos sen omassa lainsäädännössä sitä tällaisissa tapauksissa edellytetään. Edellytyksenä kuitenkin on, että päätöksen antanut valtio on 4 artiklassa tarkoitettussa todistuksessa sallinut kyseisten vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen. Artiklan mukaan vaihtoehtoisen seuraamuksen ankaruus määräytyy täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, mutta se ei saa ylittää päätöksen antaneen valtion mahdollisesti ilmoittamaa enimmäistasoa.

Pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n mukaan Suomessa ei voida muuntaa vankeudeksi toisen pohjoismaan määräämää sakkorangaistusta, joka on Suomessa täytäntöön pantavana.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan periaatteessa soveltaa suoraan. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että sakon muuntorangaistuksen osalta täytäntöönpanolakiin otettaisiin asiasisältöinen säännös, jonka mukaan Suomessa täytäntöön pantavana olevaa toisen Euroopan unionin jäsenvaltion määräämää taloudellista seuraamusta ei muunnettaisi Suomessa vankeudeksi. Säännöksen sisältöä selostetaan tarkemmin täytäntöönpanolakia koskevien perustelujen yhteydessä. Suomesta toiseen jäsenvaltioon lähetettävän päätöksen osalta vaihtoehtoisten seuraamusten soveltaminen suljettaisiin vastaavasti pois. Tämä on perusteltua vastavuoroisuusnäkökohdat sekä muuntamisen tekniset vaikeudet huomioiden. Toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen tulee näin ollen merkitä lähettämäänsä todistukseen, ettei vaihtoehtoisia seuraamuksia sallita.

11 artikla. *Amnestia, armahdus, tuomion uudelleen käsittely.* Artikla sisältää määräykset siitä, millä valtiolla on oikeus käyttää armahdusoikeutta ja missä valtiossa mahdollinen tuomion uudelleen käsittely eli esimerkiksi tuomion purku on mahdollista käsitellä. Artiklan 1 kohdan mukaan sekä päätöksen antanut valtio että täytäntöönpanovaltio voivat myöntää sekä yleisen armahduksen että yksittäistapausta koskevan armahduksen.

Suomen perustuslain 105 §:n 1 momentissa on säännökset tasavallan presidentin oikeudesta myöntää armahdus yksittäistapauksessa. Pykälän 2 momentti sisältää säännöksen lailla tapahtuvasta yleisestä armahduksesta. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 30 §:n 2 ja 3 momentissa on asiasisällöltään puitepäätöksen 11 artiklan 1 kohtaa vastaavat säännökset.

Artiklan 2 kohdan mukaan vain päätöksen antanut valtio on oikeutettu ratkaisemaan päätöksen uudelleen käsittelyä koskevan hakemuksen. Kohdan mukaan artiklan säännös ei kuitenkaan rajoita 10 artiklan soveltamista. Mainittu määräys merkitsee sitä, että kohdan määräyksillä ei estetä mahdollisen muutorangaistusasian käsittelyä täytäntöönpanovaltiossa.

Kohdassa tarkoitettulla uudelleenkäsittelyllä tarkoitetaan Suomen lainsäädännössä oikeudenkäymiskaaren 31 luvussa tarkoitettua ylimääräistä muutoksenhakua. Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole artiklan 2 kohtaa vastaavia säännöksiä.

Artiklan määräykset ovat niin yksityiskohtaisia, että niitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä.

12 artikla. *Täytäntöönpanon lopettaminen.* Artikla sisältää määräykset päätösvaltion ilmoitusvelvollisuudesta koskien täytäntöönpanon lopettamista sekä täytäntöönpanovaltion velvollisuudesta lopettaa täytäntöönpano. Artiklan 1 kohdan mukaan päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös ei enää ole täytäntöönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio,

kohdassa tarkoitettu tilanne saattaisi tulla kysymykseen esimerkiksi, jos henkilö on Suomessa suorittanut hänelle tuomitun sakan, joka on lähetetty Suomesta täytäntöön pantavaksi toiseen jäsenvaltioon. Mainittu tilanne lienee kuitenkin melko harvinainen, sillä 15 artiklasta ilmi käyvin tavoin, lähetettyään päätöksen toiseen jäsenvaltioon täytäntöön pantavaksi päätöksen tehnyt valtio ei saa enää jatkaa taloudellisen seuraamuksen perintää. Muita, joskin harvinaisia esimerkkejä ovat esimerkiksi päätöksentekovaltiossa tapahtunut tuomionpurku tai armahdus. Kohdassa ei ole kuitenkaan lainkaan edellytyksiä päätöksen pois vetämiselle täytäntöönpanovaltiosta. Se voisi tulla kyseeseen myös esimerkiksi silloin kun taloudelliseen seuraamukseen tuomitulta henkilöltä yllättäen löytyisi varoja jostakin toisesta jäsenvaltiosta kuin siitä, johon päätös on alun perin lähetetty täytäntöön pantavaksi. Pois vetäminen viimeksi mainitusta syystä voi olla tarpeen sen vuoksi, että 4 artiklan 4 kohdan mukaan päätös voidaan lähettää täytäntöön pantavaksi vain yhteen valtioon kerrallaan.

Artiklan 2 kohta sisältää itsestään selvän määräyksen, jonka mukaan täytäntöönpanovaltion on lopetettava päätöksen täytäntöönpano heti kun päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomaisen ilmoittaa sille 1 kohdassa tarkoitettua päätöksestä tai toimenpiteestä.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole vastaavia määräyksiä, mutta artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanon keskeyttäminen on mahdollista ilman nimenomaista säännöstäkin.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että artiklan osalta ei oteta asiasisältöisiä säännöksiä täytäntöönpanolakiin.

13 artikla. *Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat.* Artiklassa on määräykset varojen jaosta. Pääsääntönä on, että täytäntöönpanovaltio saa täytäntöönpanosta kertyneet varat. Tästä pääsäännöstä voidaan poiketa, mikäli päätöksen antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion kesken on asiasta sovittu toisin. Tältä osin artiklassa viitataan erityisesti 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitettuihin tapauksiin.

Pääsäännöstä tapahtuvaa poikkeamista tarkoitettavilla sopimuksilla voidaan tarkoittaa tu-

levia valtiosopimuksia, joilla varojen jakoa säänneltäisiin. Artiklan sanamuoto kattanee kuitenkin myös yksittäistapauksia koskevat tilanteet.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole täytäntöönpanossa kertyneitä varoja koskevaa säännöstä. Lain 33 §:ssä on kuitenkin säännös, jonka mukaan Suomessa tapahtuneesta täytäntöönpanosta aiheutuneet kulut jäävät valtion vahingoksi siltä osin kuin niitä ei saada täytäntöönpanossa perityksi. Lain 3 §:n mukaan toisessa pohjoismaassa tuomitun sakon täytäntöönpano tapahtuu Suomessa Suomen lain mukaan. Käytännössä pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa menettelyssä perityt varat tilitetään tuomion antaneeseen Pohjoismaahan.

Artikla on asiasisällöltään niin yksityiskohtainen, että sitä voitaisiin periaatteessa soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, kuitenkin että artiklan osalta täytäntöönpanolakiin otettaisiin säännös, jolla valtuutettaisiin oikeusrekisterikeskus päättämään varojen palauttamisesta yksittäistapauksissa. Vaikka oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on yleisesti huolehtia puitepäätöksen mukaisista täytäntöönpanotehtävistä, on artikkelissa tarkoitettuja tilanteita koskeva nimenomainen säännös perusteltu, sillä artiklan sanamuodon mukaan kyseessä on valtioiden välillä tapahtuva sopiminen. Kertyneiden varojen siirtäminen päätöksen antaneeseen valtioon on perusteltua erityisesti jos päätös koskee 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitettua päätöstä. Mainitut, lähinnä Yhdistyneiden kuningaskuntien oikeusjärjestelmään kuuluvat korvaukset (compensation order) eivät kuulu Bryssel I -asetuksen soveltamisalaan. Näissä tapauksissa varojen siirtäminen on tarpeen uhrin oikeusturvan kannalta, sillä muussa tapauksessa uhrin mahdollisuudet saada korvausta ovat rajoitetut. Tällaiset tilanteet olisivat kuitenkin todennäköisesti harvinaisia. Yhteistoimintalain 14 §:n 2 momentissa on tämänkaltaisen säännös. Säännös koskee tosin vain täytäntöön pantavia menettämisseuraamuksia. Mainitun säännöksen mukaan oikeusministeriö voi vieraan valtion viranomaisen pyynnöstä päättää, että menetetyksi tuomittu omaisuus tai osa siitä luovutetaan vieraalle valtiolle.

14 artikla. *Täytäntöönpanovaltion toimitamat tiedot.* Artikla sisältää luettelon tilan-

teista, jolloin täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä tehtävä ilmoitus päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle. Päätösvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle on ilmoitettava ensinnäkin siitä, mille viranomaiselle päätös on täytäntöönpanovaltiossa toimitettu, jos päätösvaltion viranomaisen on lähettänyt päätöksen alun perin väärälle täytäntöönpanovaltion viranomaiselle (4 artiklan 6 kohta). Ilmoitus on tehtävä myös 7 artikkelissa tai 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kieltäytymisperusteen soveltamisesta sekä tilanteissa, joissa päätös on jätetty panematta täytäntöön 8 artikkelissa, 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua syystä. Mainitut tilanteet koskevat niin sanotun sakkokaton soveltamista täytäntöönpanon lopettamisesta kansallista lainsäädäntöä soveltaen, taloudellisen seuraamuksen väitettyä jo tapahtunutta suorittamista sekä armahdusta ja yleistä armahdusta. Lisäksi ilmoitus tulee tehdä kun täytäntöönpano on suoritettu loppuun tai on sovellettu 10 artikkelissa tarkoitettuja vaihtoehtoisia seuraamuksia, esimerkiksi sakon muuntorangaistusta.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai mainitun lain täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa ei ole vastaavankaltaisia säännöksiä. Selvää kuitenkin on, että tätä artiklaa vastaava tietoa kulkee nykyisin tarvittaessa myös Pohjoismaiden välillä. Pohjoismaisen yhteistoimintalain täytäntöönpanoasetuksen 8 §:n mukaan päätöksen antaneelle valtiolle on ilmoitettava päätöksen täytäntöönpanoa kohdanneesta esteestä, jos päätöstä ei saada pannuksi täytäntöön.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei oteta artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä.

15 artikla. *Päätöksen lähettämisen seuraukset.* Artiklan 1 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan päätöksen antanut valtio ei saa jatkaa toiseen jäsenvaltioon 4 artiklan mukaisesti täytäntöön pantavaksi lähetetyn päätöksen täytäntöönpanoa muutoin kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa. Pääsääntönä on näin ollen se, että täytäntöönpano tapahtuu yhdessä jäsenvaltioissa kerrallaan.

Artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan täytäntöönpano-oikeus palautuu päätöksen antaneelle valtiolle, kun täytäntöönpanovaltio

on ilmoittanut sille täydellisestä tai osittaisesta päätöksen tunnustamatta tai täytäntöönpanematta jättämisestä. Edellytyksenä on, että täytäntöönpanematta jättäminen johtuu 7 artiklassa tai 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kieltäytymisperusteen soveltamisesta taikka 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua armahduksesta tai yleisestä armahduksesta. Täytäntöönpano-oikeus ei kuitenkaan palautu päätösvaltiolle, jos täytäntöönpanosta on kieltäydytty 7 artiklan 2 kohdan a alakohdan eli niin sanotun *ne bis in idem* -säännön perusteella.

Kohdan b alakohdan mukaan täytäntöönpano-oikeus palautuu päätösvaltiolle myöskin silloin, kun se on 12 artiklan mukaisesti ilmoittanut vetävänsä päätöksen pois täytäntöönpanovaltiosta. Tällainen tilanne voisi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun päätöksen lähettämisen jälkeen päätöksen tehneestä valtiosta löytyisi varoja joihin täytäntöönpano voitaisiin kohdistaa. Alakohdan mukaisesti toimitaan myös jos päätösvaltion tietoon tulisi, että päätöksen kohteena olevalla henkilöllä olisi varoja jossakin kolmannessa jäsenvaltiossa. Tällöin päätöksen tehnyt valtio voi vetää päätöksen pois ensimmäisestä täytäntöönpanovaltiosta ja lähettää sen täytäntöönpantavaksi edellä mainittuun kolmanteen jäsenvaltioon.

Artiklan 3 kohdassa on määräykset niiden tilanteiden varalta, jossa tuomittu henkilö on vapaaehtoisesti päätöksen lähettämisen jälkeen tehnyt suorituksen päätöksen tehneessä valtiossa. Tällöin päätöksen tehneen valtion viranomaisen, joka on vastaanottanut rahasumman, on viipymättä ilmoitettava tästä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Mainittu rahasumma vähennetään luonnollisesti täytäntöönpantavasta määrästä. Vaikka 3 kohdan sanamuoto viittaa siihen, että suorituksen vastaanottaneen viranomaisen tulisi olla suoraan yhteydessä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiseen viranomaiseen, voitaneen kohtaa tulkita niin, että Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, voi yhteydenpito tapahtua toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen kautta niissä tilanteissa, joissa suorituksen vastaanottaisi muu viranomainen kuin oikeusrekisterikeskus. Kohdassa nimenomaan todetaan, että näissä tilanteissa sovelletaan 9 artiklan 2 kohtaa. Viimeksi mainitun kohdan mukaan

juuri *toimivaltaiset* viranomaiset konsultoivat toisiaan tällaisissa tilanteissa. Tässä tarkoitettu tilanteet, joissa jokin muu viranomainen kuin oikeusrekisterikeskus vastaanottaisi varoja päätöksen lähettämisen jälkeen lienevät harvinaisia. Esimerkiksi ulosotossa tapahtuvan perinnän tulisi päättyä, jos päätös lähetetään toiseen jäsenvaltioon täytäntöönpantavaksi.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa ei ole artiklaa vastaavia säännöksiä. Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei otettaisi artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä.

16 artikla. Kielet. Artiklassa on määräykset puitepäätöksen mukaisessa yhteistyössä käytettävien asiakirjojen kielestä. Artiklasta käy ilmi, että päätösvaltion on käännettävä ainoastaan puitepäätöksessä tarkoitettu todistus, jonka vakiolomake on puitepäätöksen liitteenä. Todistus tulee kääntää täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin neuvoston pääsihteeristöön tallettavassa ilmoituksessa mainita, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielimen viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

Artiklan 2 kohta sisältää määräyksen, jonka mukaan myös varsinainen päätös voidaan kääntää. Se tapahtuu kuitenkin täytäntöönpanovaltion kustannuksella. Päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä ajaksi, joka on tarpeen sen käännettämiseksi.

Pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tai sen täytäntöönpanosta annetussa asetuksessa ei ole säännöksiä käytettävistä kielistä.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä kuitenkin ehdotetaan, että Suomi tekisi ilmoituksen, jonka mukaan todistus hyväksytään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin kielellä. Vastaavasti täytäntöönpanolakiin otettaisiin ilmoitusta vastaava asiasisältöinen säännös.

17 artikla. Kulut. Artikla sisältää määräyksen, jonka mukaan jäsenvaltiot eivät saa vaatia toisiltaan korvausta tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 33 § sisältää asiasisällöltään vastaavanlaisen säännöksen.

Artikla on niin selkeä, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Täytäntöönpanolakiin ei ehdoteta otettavaksi artiklaa koskevaa asiasisältöistä säännöstä.

18 artikla. *Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin.* Artikla sisältää määräykset puitepäättöksen mukaisen järjestelmän suhteesta muihin jäsenvaltioiden välisiin taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa koskeviin järjestelmiin. Artiklan mukaan puitepäättös ei estä jäsenvaltioiden välisten kahden- tai monenvälisen sopimusten tai järjestelyjen soveltamista, sikäli kuin niiden avulla voidaan edetä puitepäättöksen määräyksiä pidemmälle ja sikäli kuin ne entisestään yksinkertaistavat tai helpottavat taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanomenettelyjä.

Artiklan määräys merkitsee sitä, että Suomi voisi edelleen soveltaa pohjoismaista yhteistoimintalakia suhteissaan niihin toisiin Pohjoismaihin, jotka ovat myös EU:n jäsenvaltioita. Kyseiset valtiot ovat Ruotsi ja Tanska. Pohjoismainen yhteistoimintalaki on osa niin sanottua yhdenmukaista pohjoismaista lainsäädäntöä. Toisissa Pohjoismaissa on voimassa vastaavasisältöiset lait. Pohjoismaisen yhteistoimintalain voitaneen katsoa kokonaisuudessaan olevan sellainen, että se entisestään helpottaa taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanomenettelyjä. Pohjoismaisen yhteistoimintalaki ei esimerkiksi sisällä kaksoisrangaistavuutta koskevaa kieltäytymismahdollisuutta. Muutoinkin kieltäytymisperusteet ovat lukumääräisesti vähäisemmät kuin puitepäättöksessä. Myös toiseen jäsenvaltioon toimitettaviksi vaaditut tiedot ovat vähäisemmät. Toisaalta pohjoismainen yhteistoimintalaki ei sisällä lainkaan velvollisuutta päätöksen täytäntöönpanoon, joskin yhdenmukaista lainsäädäntöä valmisteltaessa on sovittu, että lain edellytykset täyttävään täytäntöönpanopyyntöön yleensä suostutaan. Lisäksi pohjoismaisen yhteistoimintalain 25 § sisältää sellaisen saman asian vireilläoloa koskevan kieltäytymisperusteen, jollaista ei ole puitepäättöksessä. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan täytäntöönpanolain yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuina tavoin, että puitepäättöksen mukaisen menettelyn soveltamista suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan ei näiden teoreettisten tilanteiden vuoksi täytäntöönpanolaissa suljettaisi pois. Pääsääntöisesti pohjoismaiden välisissä

suhteissa sovellettaisiin siten edelleen pohjoismaista yhteistoimintalakia.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voitaisiin soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, kuitenkin, että täytäntöönpanolakiin otettaisiin artiklaa koskevat selkeyttävät asiasisällöiset säännökset.

19 artikla. *Alueellinen soveltaminen.* Artiklan mukaan puitepäättöstä sovelletaan myös Gibraltariin.

20 artikla. *Täytäntöönpano.* Artikla sisältää määräykset puitepäättöksen edellyttämien kansallisten täytäntöönpanotoimien määräajasta, puitepäättöksen soveltamisen rajaamisesta määräajaksi tuomioistuimen päätöksiin sekä oikeushenkilöitä koskevan täytäntöönpanon rajoittamisesta määräajaksi. Artikla sisältää myös määräykset perusoikeuksia koskevasta kieltäytymisperusteesta sekä puitepäättöksen kansallisia täytäntöönpanotoimia ja yksittäisiä soveltamistilanteita koskevista valvonta- ja riidanratkaisumenettelyistä.

Artiklan 1 kohta sisältää määräajan puitepäättöksen edellyttämille kansallisille täytäntöönpanotoimille.

Artiklan 2 kohdan mukaan kukin jäsenvaltio voi enintään viiden vuoden ajan tämän puitepäättöksen voimaantulosta eli 22 päivästä maaliskuuta 2005 lukien rajata sen soveltamisen 1 artiklan a kohdan i ja iv alakohdassa tarkoitettuihin eli tuomioistuimen tekemiin päätöksiin (a luetelmakohta). Lisäksi oikeushenkilöiden osalta soveltaminen voidaan rajata päätöksiin, jotka liittyvät menettelyyn, jonka osalta eurooppalaisessa välineessä edellytetään oikeushenkilöiden vastuun periaatteen soveltamista (b luetelmakohta). Esimerkkejä tällaisista instrumenteista ovat esimerkiksi ihmiskaupan torjunnasta tehty neuvoston puitepäättös (2002/629/YOS), terrorismin torjumisesta tehty neuvoston puitepäättös (2002/475/YOS) ja lasten seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsipornografian torjumisesta tehty neuvoston puitepäättös (2004/68/YOS). Jäsenvaltion, joka haluaa soveltaa 2 kohtaa, on tullut tehdä sitä koskeva ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle puitepäättöksen tekemisen yhteydessä. Tällaiset ilmoitukset julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Tässä tarkoitettuja ilmoituksia ei ole julkaistu, mutta Portugalista ja Itävalta ovat antaneet b luetelmakohdassa tarkoitettujen oikeushenkilöiden rangaistusvastuu-

ta koskevan lausuman.

Artiklan 3 kohta sisältää ihmis- ja perusoikeuksia koskevan kieltäytymisperusteen. Kohdassa tarkoitettua aiheen perusoikeusrikkomuksen oletetusta tapahtumisesta täytyy ilmetä 4 artiklassa tarkoitettua todistuksesta ja sen sisältämistä tiedoista. Ennen tämän kohdan perusteella tapahtuvaa kieltäytymistä, tulee päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista konsultoida 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

Artiklan 4 kohta sisältää määräyksen vastavuoroisuusperiaatteesta. Sen mukaan jäsenvaltio voi soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta 2 kohtaa soveltavaan toiseen jäsenvaltioon. Näin ollen jäsenvaltiolla ei ole esimerkiksi velvollisuutta panna toisen jäsenvaltion muiden viranomaisten kuin tuomioistuimien päätöksiä täytäntöön, jos kyseinen toinen jäsenvaltio ei myöskään itse pane täytäntöön ensiksi mainitun jäsenvaltion muita kuin tuomioistuimien antamia päätöksiä. Vastavasti oikeushenkilöille määrättyjen seuraamusten täytäntöönpanosta voidaan vastavuoroisuusperusteella kieltäytyä. Kuten 2 kohdan osalta on todettu, Itävalta ja Portugali ovat antaneet 2 kohdan b luetelmakohtaa eli oikeushenkilöiden vastuuta koskevan lausuman. Vaikka artiklan 4 kohta sallii vastavuoroisuusperiaatteen soveltamisen, ei periaatetta ole syytä pääsääntöisesti soveltaa Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio. Suomen yleinen linja muunkin kansainvälisen oikeusavun suhteen on ollut, että apua voidaan antaa vaikka vastaavaa apua ei vastavuoroisesti voitaisikaan saada. Lisäksi on huomioitava, että artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen poikkeukset ovat voimassa vain viiden vuoden ajan puitepäätöksen voimaantulosta.

Artiklan 5—9 kohdat sisältävät määräyksiä puitepäätöksen kansallisten täytäntöönpanotoimien arvioinnista ja tiedottamisesta. Artiklan 8 kohdassa jäsenvaltio veloitetaan ilmoittamaan neuvostolle ja komissiolle vuosittain, mikäli 3 kohdassa tarkoitettua perusoikeuksia koskevaa kieltäytymisperustetta on sovellettu. Määräys merkitsee käytännössä sitä, että Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, esityksessä ehdotetun toimivaltaisen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskuksen tulee ilmoittaa valtioneuvostolle kunkin vuoden alussa, jos edellisen vuoden aikana on sovellettu mainittua kieltäytymisperustetta.

Valtioneuvosto eli käytännössä oikeusministeriö toimittaa tämän tiedon edelleen neuvostolle ja komissiolle.

Artikla on niin yksityiskohtainen, että sitä voidaan soveltaa suoraan. Esityksessä ehdotetaan, että täytäntöönpanolakiin ei oteta artiklaa koskevia asiasisältöisiä säännöksiä. Asetuksella säädettäisiin tarvittaessa artiklan 8 kohdan osalta sovellettavasta teknisestä viranomaismenettelystä.

21 artikla. Voimaantulo. Artikla sisältää tavanomaisen puitepäätöksen voimaantulosta koskevan määräyksen. Puitepäätöksen määräykset tulevat Suomen viranomaisten sovellettavaksi kuitenkin vasta kun esityksessä tarkoitettu puitepäätöksen täytäntöönpanoa koskeva laki tulee voimaan.

2. Puitepäätöksen nojalla tehtävät ilmoitukset

Puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä viranomainen tai mitkä viranomaiset ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia puitepäätöksen mukaisesti, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antanut valtio tai päätöksen täytäntöönpanovaltio. Kyseisen artiklan 2 kohta sallii lisäksi keskusviranomaisen nimeämisen vastaamaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta.

Suomi tekisi puitepäätöksen 2 artiklan 1 kohdan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan toimivaltainen viranomainen on Suomessa oikeusrekisterikeskus. Kohdassa 2 tarkoitettua keskusviranomaisen nimeäminen ei ole tarpeen, sillä oikeusrekisterikeskus vastaanottaa ja lähettää suoraan puitepäätöksessä tarkoitettuja päätökset.

Puitepäätöksen 16 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio voi puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin mainita neuvoston pääsihteeristöön talletettavassa ilmoituksessa, että se oman virallisen kielensä tai kieltensä lisäksi hyväksyy kohdassa tarkoitettua todistuksen käännöksen yhdellä tai useammalla muulla Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä.

Suomi tekisi puitepäätöksen 16 artiklan 1 kohdan nojalla ilmoituksen, jonka mukaan Suomi hyväksyy puitepäätöksessä tarkoitettua

toidukset virallisten kieltensä lisäksi myös englannin kielellä. Tämä on käytännössä välttämätöntä puitepäätöksen mukaisen järjestelmän tehokkaan toiminnan takaamiseksi. Suomen- tai ruotsinkielisen käännöksen tekeminen päätöksen lähettävässä jäsenvaltiossa veisi usein tarpeettomasti aikaa.

3. Lakiehdotusten perustelut

3.1. Laki vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Puitepäätöksen täytäntöönpano. Pykälä sisältäisi tavanomaisen kansainvälisten velvoitteiden voimaansaattamisessa käytettyä sanamuotoa vastaavan säännöksen, jonka mukaisesti puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset olisivat Suomessa lakina noudatettavia. Yleisperusteluissa esitettiin tavoin puitepäätös pantaisiin täytäntöön vastaavalla tavalla kuin valtiosopimukset ja käyttäen niin sanottua sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaavaa täytäntöönpanotapaa.

Perustuslain 95 §:n 1 momentin mukaan valtiosopimuksen ja muun kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lailla. Muilta osin kansainväliset velvoitteet saatetaan voimaan tasavallan presidentin antamalla asetuksella. Puitepäätöstä ei kuitenkaan tavallisen kansainvälisen sopimuksen tavoin ”saateta voimaan” vaan ”pannaan täytäntöön”. Lisäksi perustuslain 93 §:n 2 momentista seuraa, että puitepäätöksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset pannaan täytäntöön tasavallan presidentin antaman asetuksen sijasta valtioneuvoston asetuksella.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettu hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset siihen katsomatta, onko määräys ristiriidassa tai so-

pusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp ja 12/2000 vp). Esityksessä tarkoitettua puitepäätöksen osalta ei eduskunnan hyväksymistä 94 §:ssä tarkoitettulla tavalla edellytetä, koska Euroopan unionin oikeusjärjestelmään kuuluvana erityisenä oikeudellisena sääntelyvälineenä ne eivät ole sellaisia kansainvälisiä velvoitteita, joita tarkoitetaan perustuslain 94 §:ssä. Tästä huolimatta määrittyy 95 §:n 1 momentissa tarkoitettu lainsäädännön ala näitä kriteerejä vastaavasti.

Edellä mainitun mukaisesti puitepäätöksessä on lähes yksinomaan määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Puitepäätöksen määräykset määritelmistä ja soveltamisalasta (1 artikla), toimivaltaisten viranomaisten määrittämisestä (2 artikla), lukuunottamatta 2 artiklan 3 kohtaa, perusoikeuksista (3 artikla), päätösten lähettämisestä ja keskusviranomaiseen turva utumisesta (4 artikla), soveltamisalasta ja kaksoisrangaistavuudesta (5 artikla), päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta (6 artikla), kieltäytymisperusteista (7 artikla), maksettavan määrän määrittelystä (8 artikla), täytäntöönpanoa koskevista lainsäädännöstä (9 artikla), vaihtoehtoisista seuraamuksista (10 artikla), armahduksesta ja tuomion uudelleen käsittelystä (11 artikla), täytäntöönpanon lopettamisesta (12 artikla), päätöksen täytäntöönpanosta kertyneistä varoista (13 artikla), täytäntöönpanovaltion toimittamista tiedoista (14 artikla), päätöksen lähettämisen seurauksista (15 artikla), kielistä (16 artikla), kuluista (17 artikla), suhteesta muihin sopimuksiin ja järjestelyihin (18 artikla), alueellisesta soveltamisesta (19 artikla), sekä täytäntöönpanosta (20 artikla), lukuun ottamatta 20 artiklan 1, 5, 6, 7, 8 ja 9 kohtaa, kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Soveltamisala. Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan puitepäätöksen ja lain soveltamisalaan kuuluva ja puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmän mukaisesti toimitettu toisen EU:n jäsenvaltion viranomaisen tekemä taloudellista seuraamusta koskeva päätös pantaisiin täytäntöön puitepäätöksen määräyksiä ja tämän lain säännöksiä noudattaen. Vastaavasti samoin edellytyksin sovellettaisiin puitepäätöstä ja tässä tarkoitettua lakia Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio.

Pykälässä tarkoitettu viittaus puitepäätöksen mukaiseen täytäntöönpanoon merkitsee

sitä, että puitepäätöksen 9 artiklan mukaisesti Suomen ollessa täytäntöönpanovaltio, päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan Suomen lainsäädäntöä samalla tavoin, kuin Suomen viranomaisten määräämään taloudelliseen seuraamukseen. Näin ollen viittaus merkitsee sitä, että esimerkiksi toisen jäsenvaltion tuomioistuimen määräämä sakkorangaistus pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain ja tarvittaessa ulosottolain (37/1895) mukaisessa järjestyksessä sen jälkeen kun 3 §:ssä tarkoitettu toimivaltainen viranomais eli oikeusrekisterikeskus on tehnyt päätöksen sen hyväksymisestä täytäntöön pantavaksi Suomessa. Näin ollen oikeusrekisterikeskus huolehtii sakon täytäntöönpanosta vastaavalla tavalla kuin Suomen tuomioistuimen määräämistä sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa tarkoitettua seuraamuksesta.

Ehdotetun lain 4 §:ään otettaisiin tarkentava säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemä päätös pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Tämä olisi useimmissa tapauksissa selvää jo puitepäätöksen 9 artiklan mukaisen määräyksen perusteella, sillä useimmissa tapauksissa toisesta EU:n jäsenvaltiosta lähetetyt päätökset vastaavat edellä mainitun lain 1 §:ssä lueteltuja seuraamuksia.

On kuitenkin teoriassa mahdollista, että toisessa EU:n jäsenvaltiossa on tai tulee olemaan käytössä esimerkiksi sellainen hallinnollinen seuraamus tai järjestelmä, jota vastaavaa Suomen oikeusjärjestys ei tunne, eikä Suomessa näin ollen olisi säännelty, mikä viranomais kyseisenlaisen seuraamuksen täytäntöönpanosta huolehtii. Tällaisia tilanteita varten on tarpeen säännellä, että kaikissa tapauksissa toisen jäsenvaltion puitepäätöksen mukaisesti toimittamien päätöksien täytäntöönpanosta huolehtii yksi viranomais eli oikeusrekisterikeskus ja yhden järjestelmän eli sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Näin siitäkkin huolimatta, että yksittäisessä tapauksessa vastaavan suomalaisen seuraamuksen täytäntöönpano tapahtuisi jossakin muussa järjestyksessä. Esimerkkinä voidaan mainita kilpailunrajoituksesta annetun lain (480/1992) 7 §:ssä tarkoitettu kilpailunrikkomismaksu, joka ei puitepäätöksen 1 artiklan yksityiskohtaisissa pe-

rusteluissa esitetyn tavoin kuulu puitepäätöksen soveltamisalaan. Vastaavan kaltainen toisen EU:n jäsenvaltion lainsäädännössä määritelty kilpailulainsäädännön rikkomisen johdosta määrätty ja Suomeen täytäntöön pantavaksi lähetetty seuraamus saattaa kuitenkin kuulua puitepäätöksen soveltamisalaan, jos se kyseisessä jäsenvaltiossa määrätään puitepäätöksen 1 artiklan a alakohdan soveltamisalaan kuuluvassa menettelyssä. Suomen järjestelmässä kilpailunrikkomismaksu määrätään kilpailunrajoituksesta annetun lain 7 §:n mukaan valtiolle, ja se pannaan täytäntöön lain 21 §:n 4 momentin mukaisesti verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetun lain (367/1961) mukaisessa järjestyksessä. Esityksen mukaan kilpailunrikkomismaksua vastaava toisen jäsenvaltion seuraamus, jos se kuuluu puitepäätöksen soveltamisalaan, pantaisiin siis kuitenkin täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä.

Pykälän toinen momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan pohjoismaista yhteistoimintalakeja voidaan soveltaa tämän lain estämättä. Säännös merkitsee sitä, että esimerkiksi yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa 18 artiklan kohdalla selostetuin tavoin pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tarkoitettu järjestelmä on lähtökohtaisesti ensisijainen suhteissa Ruotsiin ja Tanskaan. Säännös on kuitenkin muotoiltu siten, että esimerkiksi yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa 18 artiklan kohdalla selostetun pohjoismaisessa yhteistoimintalaissa tarkoitettua järjestelmän sijasta voitaisiin puitepäätöksessä tarkoitettua järjestelmää yksittäistapauksessa soveltaa, mikäli se johtaisi yhteistyön kannalta suotuisampaan lopputulokseen. Näin ollen mikäli esimerkiksi Ruotsin viranomaiset toimittaisivat täytäntöönpanopyyntönsä puitepäätöksen mukaisen järjestelmän mukaisesti esimerkiksi puitepäätöksessä tarkoitettua todistusta käyttäen, voitaisiin soveltaa puitepäätöksen mukaista menettelyä. Pykälän sisältämä teoreettinen mahdollisuus puitepäätöksen mukaisen järjestelmän soveltamiseen Ruotsin ja Tanskan kanssa tehtävän yhteistyön osalta on kuitenkin välttämätön sen vuoksi, että puitepäätös sallii vain sellaisten muiden järjestelmien soveltamisen, jotka entisestään yksinkertaistavat täytäntöönpanomenettelyä. Vaikka ny-

kyinen pohjoismainen järjestelmä on pääosin tehokkaampi kuin puitepäätöksessä tarkoitettu järjestelmä, menee puitepäätös kuitenkin tietyin osin pidemmälle kuin pohjoismainen järjestelmä asettaen muun muassa velvollisuuden panna päätös täytäntöön.

Tanska on ottanut tässä tarkoitettua puitepäätöksen täytäntöönpanolainsäädäntönsä säännöksen, jonka mukaan yhteispohjoismaista lainsäädäntöä sovelletaan sikäli kun se mahdollistaa täytäntöönpanon laajemmin kuin puitepäätöksessä tarkoitettu järjestelmä.

3 §. Toimivaltainen viranomaisena. Puitepäätöksen 2 artiklassa edellytetään, että jäsenvaltiot ilmoittavat, mitkä viranomaiset ovat toimivaltaisia viranomaisia puitepäätöksessä tarkoitettussa menettelyssä. Toimivaltainen viranomaisena voidaan määritellä kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Käsitettä käytetään eri puolilla puitepäätöstä. Esityksessä ehdotetaan, että yleisperusteluissa ja 2 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin toimivaltainen viranomaisena Suomessa olisi oikeusrekisterikeskus. Oikeusrekisterikeskus olisi toimivaltainen viranomaisena sekä Suomen ollessa päätöksen lähettävä valtio että täytäntöönpanovaltio. Puitepäätöksen lähtökohta on, että toisen jäsenvaltion viranomaisena määräämät taloudelliset seuraamukset pannaan täytäntöön vastaavalla tavalla kuin kotimaiset päätökset. Oikeusrekisterikeskus huolehtii nykyisinkin sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti kotimaisten sakkojen täytäntöönpanosta sekä pohjoismaisesta yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa.

Oikeusrekisterikeskuksen nimeäminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi merkitsee esimerkiksi sitä, että puitepäätöksen 4 artiklan mukaisesti oikeusrekisterikeskus vastaanottaa toisesta jäsenvaltiosta tulevat päätökset sekä päättää Suomen viranomaisena tekemien päätösten lähettämisestä täytäntöönpanotavaksi toiseen jäsenvaltioon. Oikeusrekisterikeskus myös päättäisi 6 artiklassa tarkoitettua toisen jäsenvaltion päätöksen tunnustamisesta ja 7 artiklassa tarkoitettujen kieltäytymisperusteiden soveltamisesta, sekä tarvittaessa seuraamuksen muuntamisesta 8 artiklan mukaisesti täytäntöönpanovaltion valuataksi. Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviin kuuluisi myöskin esimerkiksi 14 artik-

lassa tarkoitettu tietojen vaihto.

Oikeusrekisterikeskuksella olisi yleinen toimivalta ja tehtävä huolehtia tämän lain ja puitepäätöksen mukaisessa menettelyssä lähetettyjen päätösten täytäntöönpanosta Suomessa ja toisessa EU:n jäsenvaltiossa. Vaikka kunkin jäsenvaltion itse määrittelemää toimivaltaisen viranomaisen käsitettä käytetään puitepäätöksen eri artikloissa määrittämään sitä, millä viranomaisella on toimivalta kussakin artiklassa tarkoitettuihin tehtäviin, on puitepäätöksessä tältä osin jostain syystä epätarkkuutta. Esimerkiksi oikeusrekisterikeskus olisi ehdotetun pykälän nojalla toimivaltainen päättämään myös 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua niin sanotun sakkokaton soveltamisesta esimerkiksi yhteisöosakon osalta, vaikka kohdan mukaan ”täytäntöönpanovaltio voi päättää” sen soveltamisesta. Oikeusrekisterikeskuksella olisi tässä tarkoitettu yleinen huolehtimisvelvoite ja toimivalta, ellei muualla lainsäädännössä toisin säädetä.

2 luku. Toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen täytäntöönpano Suomessa

4 §. Toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen täytäntöönpano. Pykälään 1 momenttiin otettaisiin säännös, jonka mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemä päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaisesti ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Tämä olisi useimmissa tapauksissa selvää jo puitepäätöksen 9 artiklan mukaisen määräyksen perusteella, sillä useimmissa tapauksissa toisesta EU:n jäsenvaltiosta lähetetyt päätökset vastaavat edellä mainitun lain 1 §:ssä lueteltuja seuraamuksia. Ehdotetun 2 §:n perusteluissa selostetuin tavoin on kuitenkin perusteltua, että täytäntöönpanolakiin otetaan nimenomainen säännös, jonka mukaisesti kaikki puitepäätöksessä tarkoitettua toisen jäsenvaltion päätökset pannaan täytäntöön samassa järjestyksessä.

Momentti sisältäisi lisäksi säännöksen, jonka mukaan toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöönpanotavaksi lähettämää sakkorangaistusta ei saisi täällä muuntaa vankeudeksi. Säännös vastaa pohjoismaisen yhteistoimintalain 3 §:n säännöstä. Toisessa valtiossa

määrätyn taloudellisen seuraamuksen muuntaminen vankeudeksi Suomen viranomaisten yksipuolisin toimin ei ole perusteltua, sillä kaikissa tapauksissa Suomen viranomaisilla ei ole tietoa siitä kuinka pitkäksi vankeusrangaistukseksi seuraamus tulisi muuntaa. Päätöksen tehneen valtion viranomaisen voi todistuksessa ilmoittaa vankeuden enimmäistason, mutta Suomen viranomaisilla ei pääsääntöisesti olisi käytettävissään tietoa, miten toimia mahdollisessa osasuoritusta koskevassa tilanteessa. Näin ollen tilanteet, joissa rikosoikeudellisen vastuun toteuttaminen edellyttäisi sakon muuntamista vankeudeksi hoidettaisiin vastaavasti kuten nykyisin. Pohjoismaisen yhteistoiminnan osalta tämä merkitsisi sitä, että päätöksen tehnyt valtio suorittaisi itse sakon muuntamisen ja toimittaisi muuntorangaistuksen täytäntöönpantavaksi Suomeen pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa järjestyksessä. Muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa vastaava toiminta tulisi mahdolliseksi, jos jokin tuleva instrumentti kattaisi tässä tarkoitetun yhteistyön. Esityksessä valittu linja on perusteltu myös sen vuoksi, että myös kansallisesti Suomessa on pyritty vähentämään muuntorangaistusta suorittavien vankien vankeinhoidolle aiheuttamaa kuormitusta.

Suomen ollessa päätöksen tehnyt valtio, toimivaltainen viranomaisen eli oikeusrekisterikeskus säännönmukaisesti ilmoittaisi lähettämänsä todistuksen i kohdan mukaisesti, että päätöksen täytäntöönpanevassa valtiossa ei tulisi käyttää vaihtoehtoisia seuraamuksia. Ehdotettu 13 § sisältää säännöksen, jonka mukaan Suomessa määrättyä puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvaa taloudellista seuraamusta ei saa toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vankeudeksi tai muuksi vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi. Ratkaisu on perusteltu ensinnäkin vastavuoroisuusnäkökohtien vuoksi. Toiseksi valittua vaihtoehtoa puoltavat osin tekniset syyt. Seuraamuksen muuntaminen vieraan valtion lainsäädännön mukaisesti vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi saattaa oikeusjärjestelmien eroavuuden johdosta johtaa seuraamuksen muuntamiseen sellaisella tavalla, jota ei sakkorangaistusta Suomessa tuomittaessa ole voitu ennakoita. Näin siitähän huolimatta, että vaihtoehtoisen seuraamuksen enimmäistaso voidaan todistuksessa ilmoittaa vieraalle valtiolle. Vaihtoehtoisten

seuraamusten määräämisen voi katsoa olevan vain pieni ja melko vähämerkityksellinen osa puitepäätöksessä tarkoitettua yhteistyötä. Näin ollen muuntamismahdollisuuden puuttumisen ei voi katsoa sanottavasti heikentävän rikosoikeudellisen täytäntöönpanoyhteistyön tehokkuutta.

Pykälän 2 momenttiin otettaisiin asiasisältöltään puitepäätöksen 13 artiklaa vastaava säännös. Momentin mukaan pääsääntönä olisi, että päätöksen täytäntöönpanosta kertyneet varat menevät Suomen valtiolle. Oikeusrekisterikeskus voisi kuitenkin toisen jäsenvaltion viranomaisen pyynnöstä päättää, että varat luovutetaan toiselle jäsenvaltiolle. Siirtäminen olisi perusteltua erityisesti jos päätös koskee puitepäätöksen 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitettua päätöstä. Mainitut, lähinnä Yhdistyneiden kuningaskuntien oikeusjärjestelmään kuuluvat korvaukset (compensation order) eivät kuulu niin sanotun Bryssel I –asetuksen soveltamisalaan. Näissä tapauksissa varojen siirtäminen on tarpeen uhrin oikeusturvan kannalta, sillä muussa tapauksessa uhrin mahdollisuus saada korvausta ovat rajoitetut.

5 §. Ehdoton kieltäytymisperuste. Pykälän mukaan taloudellisen seuraamuksen täytäntöönpanosta tulisi ehdottomasti kieltäytyä, jos luonnollinen henkilö, jota päätös koskee, ei päätöksen perusteena olevan teon tehdesään ollut täyttänyt viittatoista vuotta. Puitepäätöksen 7 artiklan 2 kohdan f alakohta sisältää rikosoikeudellista vastuukärajaa koskevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen. Se sallii taloudellista seuraamusta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta kieltäytymisen sellaisissa tilanteissa, jossa päätös koskee luonnollista henkilöä, jota ei täytäntöönpanovaltion lain mukaan olisi ikänsä puolesta voitu vielä asettaa rikosoikeudelliseen vastuuseen teoista, joista päätös on annettu. Rikosoikeudellinen vastuukärajana on Suomessa rikoslain (39/1889) 3 luvun 4 §:n mukaisesti viisitoista vuotta. Rikosoikeudellisen vastuukärajan on katsottava olevan sellainen oikeusjärjestelmän perusperiaatteisiin liittyvä ratkaisu, joka edellyttää puitepäätöksessä olevan harkinnanvaraisen kieltäytymisperusteen muuttamista ehdottomaksi.

6 §. Kuuleminen päätöksen tunnustamis- ja täytäntöönpanoasiassa. Oikeusrekisterikeskuksen päätöksenteko on luonteeltaan hallin-

tomenettelyä ja siinä sovelletaan hallintolakia (434/2003). Hallintolain 34 § sisältää pääsäännön, jonka mukaisesti asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Pykälän 2 momentin 4 kohta sallii kuulemisvelvollisuutta koskevasta pääsäännöstä poikkeamisen, jos kuuleminen saattaisi vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen. Nyt ehdotettu pykälä sisältäisi kuulemisvelvollisuudesta tehtävän poikkeuksen, jonka mukaan oikeusrekisterikeskus voisi tehdä päätöksen toisen jäsenvaltion viranomaisen 2 §:ssä tarkoitetun päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä. Momentissa tarkoitettu säännös on tarpeen sen turvaamiseksi, että toisessa jäsenvaltiossa määrätty taloudelliset seuraamukset saadaan perittyä yhtä tehokkaassa menettelyssä kuin kotimaiset sakot. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen ei tarvitse lähettää maksukehotusta, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon johdosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos ulosotto-toimin tapahtuva täytäntöönpano saattaisi vaarantua. Sama säännös soveltuu pantaessa toisen jäsenvaltion määräämiä taloudellisia seuraamuksia täytäntöön mainitun lain mukaisessa järjestyksessä. Säännöksen soveltaminen täytäntöönpanon vaarantumisen osalta saattaisi kuitenkin asiallisesti tulla merkitykselliseksi, mikäli henkilö saisi oikeusrekisterikeskuksen suorittaman kuulemisen yhteydessä tiedon Suomeen siirretystä täytäntöönpanosta. Henkilön oikeusturva ei kuitenkaan vaarantuisi, sillä ehdotetun 9 §:n mukaisesti valitusaika oikeusrekisterikeskuksen tekemän tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen osalta alkaisi kulua vasta kun henkilön katsotaan 9 §:n mukaisesti saaneen päätöksestä tiedon. Myöskin pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa järjestelmässä kuuleminen on pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n mukaisesti rajattu vain vapausrajoitustuksia koskevaan yhteistyöhön.

Vastaavasti Euroopan unionin alueella tapahtuvasta siviilituomioiden kansainvälisestä täytäntöönpanosta on säännökset Bryssel I -asetuksessa. Myöskään siviilituomioiden täytäntöönpanossa ei täytäntöönpanovaltiossa tapahtuvassa tuomion täytäntöönpanokelpoi-

seksi julistamisen yhteydessä asetuksen 41 artiklan mukaisesti kuulla sitä henkilöä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan.

7 §. Kielet. Pykälän mukaan puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöstä koskeva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Oikeusrekisterikeskus voisi kuitenkin hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä. Tarkoituksena on, että Suomen toimivaltainen viranomaisen voisi joustavasti hyväksyä myös muilla kielillä tehtyjä todistuksia, vaikka siihen ei olisi velvollisuutta. Säännös perustuu puitepäätöksen 16 artiklan 1 kohtaan, jossa määrätään, että todistus on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä, mutta jäsenvaltio voi ilmoittaa hyväksyvänsä käännöksen myös muulla Euroopan unionin toimielinten virallisella kielellä. Suomi tulisi kohdan nojalla tekemään ilmoituksen, jonka mukaan Suomi hyväksyisi todistukset virallisten kielensä lisäksi myös englannin kielellä.

Pykälän 2 momentissa kuitenkin edellytetäisiin, että oikeusrekisterikeskus huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle. Käytännössä Suomeen toimitettavat todistukset olisivat useimmiten englanninkielisiä ja tässä tarkoitettu käännöstyö olisi siten kääntämistä englannin kielestä suomen tai ruotsin kielelle. Todistuksen tulisi olla käytettävissä suomen tai ruotsin kielellä siinä vaiheessa, kun varsinaisiin täytäntöönpanotoimiin ryhdytään sen jälkeen, kun oikeusrekisterikeskus on päätöksellään hyväksynyt toisen jäsenvaltion päätöksen täytäntöönpanotavaksi Suomessa. Käännös tulisi laatia mahdollisimman nopeasti todistuksen saapumisen jälkeen.

Päätöksen lähettänyt jäsenvaltio ei toimita täytäntöönpanovaltioon käännöstä taloudellisen seuraamuksen määräämistä koskevasta päätöksestä. Puitepäätöksessä ei tätä edellytetä, koska päätöksen täytäntöönpano tapahtuu todistuksessa ilmoitettujen tietojen perusteella. Täytäntöönpanovaltiossa ei tutkita toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemän päätöksen aineellisia perusteita. Tämän vuoksi ei pääsääntöisesti ole tarvetta myöskään sille,

että Suomeen täytäntöönpantavaksi toimitettu päätös täällä käännettäisiin suomen tai ruotsin kielelle. Täytäntöönpanosta voidaan kuitenkin puitepäätöksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti kieltäytyä, jos todistus ei selvästi vastaa päätöstä. Tämän kieltäytymisperusteen tutkimiseksi voisi siten poikkeuksellisesti olla tarpeen kääntää myös päätös tai osa siitä suomen tai ruotsin kielelle. Tällaisen käännettämisen ajaksi voidaan puitepäätöksen 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti täytäntöönpanoa lykätä.

3 luku. Muutoksenhaku

8 §. Toimivaltainen käräjäoikeus. Pykälän 1 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen tekemästä toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi valittaa Tampereen käräjäoikeuteen. Kyseessä olisi siten poikkeaminen tavanomaisesta hallintovalitustiestä. Muutoksenhakureittiä koskevaa ratkaisua on perusteltu yksityiskohtaisesti yleisperustelujen keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa.

Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeus olisi päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Koska täytäntöönpanon nopea aloittaminen saattaa tietyissä tilanteissa olla tarpeen omaisuuden hävittämisen estämiseksi, olisi pykälän 3 momentissa säännös, jonka mukaan oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voitaisiin panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana siten kuin ulosottolaisa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, ellei tuomioistuimien toisin määrää. Säännös on tarpeen, sillä esityksen mukaan toisen jäsenvaltion viranomaisen tekemän puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvan päätöksen täytäntöönpano Suomessa tapahtuisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Mainitun lain 2 §:n 1 momentin mukaan sakon ja omaisuuteen kohdistuvan menettämisseuraamuksen täytäntöönpanoon on ryhdyttävä, kun ratkaisu, jolla kyseinen seuraamus on määrätty, on tullut lainvoimaiseksi tai kun ratkaisu on pantavissa täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. Vaikka puitepäätöksen 1 artiklan a kohdan mukaan

edellytyksenä puitepäätöksen mukaisen nettelyn soveltamiselle on, että päätös on lopullinen eli lainvoimainen, ei päätöksen täytäntöönpanoon voitane kuitenkaan yksinomaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n 1 momentin perusteella ryhtyä, ellei oikeusrekisterikeskuksen vieraan valtion päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskeva päätös ole vielä lainvoimainen. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 2 §:n 3 momentin mukaan vain rahamäärään kohdistuvaa menettämisseuramusta ja momentissa lueteltuja korvauksia koskeva lainvoimaa vailla oleva ratkaisu voidaan kuitenkin panna täytäntöön siten kuin ulosottolaisa säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta. Edellä mainitusta syystä pykälän 3 momenttiin ehdotettu säännös on tarpeen. Pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n 3 momentti sisältää vastaavankaltaisen säännöksen, jonka mukaan oikeusrekisterikeskuksen päätöstä koskeva valitus ei estä päätöksen täytäntöönpanoa.

9 §. Valituksen tekeminen. Pykälässä säädetäisiin valituksen tekemisestä kuten valitusajasta ja sen laskemisesta. Pykälän 1 momentin mukaan valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun henkilö on saanut tiedon oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Kuten 8 §:ssä säädetään, oikeusrekisterikeskuksen päätöksen täytäntöönpanotoimet voidaan aloittaa, vaikka päätös ei olisi vielä lainvoimainen. Näin ollen tiedoksianto voi käytännössä tapahtua monella eri tavalla. Henkilö voi saada tiedon päätöksestä vasta hänen läsnäollessaan toimitetussa ulosmittauksessa, taikka muulla tavoin todisteellisesti. Lähtökohtaisesti hallintopäätöksen tiedoksiannosta säädetään hallintolain 9 ja 10 luvussa. Tässä tarkoitettun päätöksen tiedoksianto toimitetaan Suomessa hallintolain 60 §:n nojalla todisteellisenä tiedoksiantonä. Todisteellinen tiedoksianto tapahtuu postitse saantitodistusta vastaan (60 §:n 1 momentti). Todisteellisessa tiedoksiannossa asiakirja voidaan myös luovuttaa kirjallista todistusta vastaan tiedoksiannon vastaanottajalle tai tämän edustajalle (60 §:n 2 momentti). Jos viranomainen katsoo siihen olevan aihetta, tiedoksianto voidaan toimittaa haastetiedoksiantonä (60 §:n 3 momentti). Myös asiakirjan luovuttaminen sijaistiedoksiantonä on

laissa tarkoitettu todisteellinen tiedoksiantotapa.

Momentin mukaan päätöksen kohteena olevan henkilön katsottaisiin saaneen tiedon päätöksestä myöskin silloin, kun seuraamuksen suorittaminen on oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu. Tämä hetki olisi käytännössä se, jolloin henkilö on tehnyt rahalaitokseen seuraamusta koskevan suorituksen.

Tiedoksisaantiolettama on perusteltu sen vuoksi, että vapaaehtoisen suorittamisen aloittamisen edellytyksenä on nyt käsiteltävissä tapauksissa oikeusrekisterikeskuksen lähettämä maksukehoitus. Mainitun maksukehotuksen sisältö on laaja ja sen myötä henkilö saa tiedon siitä, että oikeusrekisterikeskus on tehnyt tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen toisen jäsenvaltion Suomeen täytäntöön pantavaksi toimittaman taloudellisen seuraamuksen johdosta. Selvää on, että mikäli maksukehoitus lähetetään, tulisi siihen liittää näissä tapauksissa valitusosoitus.

Tiettyissä tilanteissa on mahdollista, että päätöksen kohteena oleva henkilö asuu ulkomailla. Tällaisessa tilanteessa tiedoksianto toimitetaan ulkomaille hallintolain tai asianomaisen vieraan valtion lainsäädännön mukaan, jollei Suomea sitovista kansainvälisistä sopimuksista tai velvoitteista muuta johdu (hallintolaki, 63 §:n 1 momentti).

Pykälän 2 momentti sisältäisi valituksen sisältöä koskevat säännökset. Sen mukaan valittajan olisi valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet, sekä vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä tuomioistuimessa. Momentti sisältäisi myös säännöksen, jonka mukaan valittajan on valituksessaan ilmoitettava oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Tämä merkitsee ennen kaikkea sitä, että valittajan tulisi valituksessaan ilmoittaa se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää (*prosessiosoite*).

Momentin mukaan valituskirjelmä tulisi toimittaa oikeusrekisterikeskukselle.

Pykälän 3—5 momentissa on erityissäännöksiä oikeudenkäyntimenettelystä esityksessä tarkoitetuissa asioissa. Oikeusrekisterikeskuksen olisi viipymättä toimitettava saa-

punut valituskirjelmä Tampereen käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimitettaessa olisi ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut oikeusrekisterikeskukselle. Tuota ajankohtaa käytetään sen laskemisessa, onko valitus tehty säädetyssä määräajassa. Valitus tulee vireille käräjäoikeudessa silloin, kun asiakirjat saapuvat tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen tulisi viivytyksettä antaa valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista. Tässä tarkoitettu kutsu voitaisiin 10 §:ssä tarkoitettua rikosasioiden käsittelyjärjestyksestä poiketen toimittaa valittajan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

10 §. Asian käsittely tuomioistuimessa. Pykälän mukaan asian käsittelystä olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään. Tuomioistuin ei kuitenkaan saisi valitusta käsitellessään tutkia, onko päätöksen kohteena oleva henkilö syylistynyt siihen tekoon, josta seuraamus on määrätty toisessa jäsenvaltiossa. Viimeksi mainittu säännös perustuu osin puitepäätöksen 11 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan änoastaan päätöksen antanut valtio saa ratkaista päätöksen uudelleen käsittelemällä (tuomionpurku) koskevan hakemuksen. Vastaavanlainen säännös on yhteistoimintalain 9 b §:ssä.

Pykälän 2 momentti sisältäisi säännöksen, jonka mukaan asia olisi käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian osan tai sen selvittämiseksi pitää asian istunkäsittelyä tarpeellisena. Asia olisi käsiteltävä istunnossa myöskin, mikäli valittaja sitä vaatii, ellei käräjäoikeus pitäisi sitä ilmeisen tarpeettomana. Pääsääntönä olisi siten valituksen käsitteleminen kirjallisessa menettelyssä. Istunnon järjestäminen valittajan vaatimuksesta huolimatta olisi ilmeisen tarpeetonta esimerkiksi tilanteessa, jossa valittaja väittäisi olevansa syytön rikokseen, johon täytäntöön pantavana oleva seuraamus perustuu. Tällaista asiaa ei voida tutkia täytäntöönpanovaltiossa.

Tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevassa valitusasiassa rikosprosessin periaatteet soveltuisivat paremmin kuin riita-asian oi-

keudenkäyntiperiaatteet. Valitusasiaa ei käräjäoikeudessa ajaisi virallinen syyttäjä vaan päätöksen kohteena oleva luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Rikosasioiden käsittelyjärjestystä koskevan viittauksen nojalla tulisi soveltuvin osin noudatettavaksi erityisesti mahdollisen istutuskäsittelyn tilanteissa lähinnä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 6, 6 a ja 11 luvun mukainen käsittelyjärjestys. Viittaus koskisi myös asian valmistelua ja mahdollistaisi asiassa esitettyjen vaatimusten täydentämisen ja muunkin valmistelun ennen pääkäsittelyä.

Asian selvittämisen kuten näytön hankkimisen osalta tulisivat sovellettaviksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 8 §:stä ilmenevät periaatteet. Tuomioistuimella olisi oikeusturvavasyistä kuitenkin keskeinen rooli asian selvittämisessä. Tämän vuoksi pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että käräjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi. Tuomioistuimen velvollisuutena olisi siten aktiivisen prosessin johdon keinoin ja tarvittaessa myös omasta aloitteestaan selvittää asiaa ja hankkia siihen liittyvää selvitystä. Tuomioistuin olisi muun muassa oikeutettu oma-aloitteisesti hankkimaan näyttöä siinä määrin kuin se katsotaan tarpeelliseksi. Tuomioistuimen aktiivisen roolin tulisi luonnollisesti nojautua asian tapuoluisen ja puolueettoman käsittelyn vaatimukseen.

Mikäli asiassa järjestettäisiin istunto, ratkaistaisiin asia käräjäoikeudessa suullisessa ja välittömässä pääkäsittelyssä. Pykälän 4 momentin mukaan oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen olisi oltava läsnä käräjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen tekijällä olisi myös oikeus olla läsnä istunnossa. Tuomioistuimen olisi 9 §:n 4 momentissa ehdotetulla tavalla ilmoitettava valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle mahdollisen istunnon ajankohdasta. Tilanteessa, jossa valittaja esimerkiksi asuisi ulkomailla, voidaan kutsu lähettää oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 a §:n mukaisesti valittajan valituksessaan ilmoittamaan prosessiosoitteeseen. Myöskin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 34 artiklan mukaisesti keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tehdyn yleissopimuksen, jäljempänä *EU:n vuoden 2000 oikeusapuyleissopimus*. (SopS

57/2004) 5 artikla sisältää määräyksiä oikeudenkäyntiasiakirjojen lähettämisestä ja tiedoksiannosta, jotka voivat tulla sovellettavaksi tietyissä tilanteissa, joissa käräjäoikeus käsittelee asiaa ja huolehtii tiedoksiannosta. Yleissopimus täydentää keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevan eurooppalaisen yleissopimuksen lisäpöytäkirjan (SopS 14/1985) määräyksiä. Lisäpöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti keskinäistä oikeusapua rikosasioissa koskevaa yleissopimusta (SopS 30/1981) sovelletaan myös muun muassa tuomion täytäntöönpanoa koskevien asiakirjojen tiedoksiannattamiseen. Prosessiosoitteen ilmoittaminen on tärkeää sen vuoksi, että EU:n vuoden 2000 oikeusapuyleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan pääsääntönä on asiakirjojen lähettäminen suoraan postitse.

Valitusasia tulee toisaalta voida ratkaista siinäkin tilanteessa, jossa valittaja ei saavu asian pääkäsittelyyn. Siksi 4 momentissa säädettäisiin mahdollisuudesta ratkaista asia valituksen tekijän poissaolosta huolimatta. Tuolloin olisi edellytyksenä, ettei käräjäoikeus pidä valittajan henkilökohtaista kuulemista tarpeellisena ja hänet on kutsuttu tällaisella uhalla käräjäoikeuteen. Valittajan olisi siten oltava tietoinen mahdollisuudesta asian ratkaisemiseen hänen poissaolostaan huolimatta. Valittajan poissaolo ei kuitenkaan merkitsisi sitä, että asia ratkaistaisiin automaattisesti poissaolon perusteella valittajan vahingoksi. Käräjäoikeuden olisi joka tapauksessa tutkittava valitus asiallisesti.

11 §. Muutoksenhaku käräjäoikeuden päätökseen. Pykälän 1 momentin mukaan muutosta käräjäoikeuden ratkaisuun haettaisiin valittamalla hovioikeudelta siten kuin oikeudenkäymiskaarella säädetään. Käytännössä vain asiaa käräjäoikeudessa ajava henkilö eli se, joka on valittanut oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä käräjäoikeuteen voisi valittaa käräjäoikeuden päätöksestä. Oikeusrekisterikeskuksella ei valitusoikeutta ole, sillä se on asiassa vain kuultavan roolissa.

Pykälän 2 momentin mukaan asian käsittelystä ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen olisi soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden olisi valitusasiaa käsitellessään varattava oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

12 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälän mukaan tuomioistuimen olisi ilmoitettava valitusasiaa koskevasta päätöksestään oikeusrekisterikeskukselle. On tärkeää, että oikeusrekisterikeskus saa tässä tarkoitettua tietoa, sillä oikeusrekisterikeskuksen tehtävänä on huolehtia asiassa tarkoitettua taloudellisen seuraamuksen mahdollisesta täytäntöönpanosta.

4 luku. Erinäiset säännökset

13 §. Vaihtoehtoiset seuraamukset. Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan Suomessa määrättyä puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvaa taloudellista seuraamusta ei saisi toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vankeudeksi tai muuksi vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi. Puitepäätöksen 10 artiklan sekä lain 6 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuilla tavoin puitepäätöksessä tarkoitettua rajaa ylittävällä täytäntöönpanoyhteistyössä ei ole pidetty perusteltuna esimerkiksi sakon muuntamista vankeudeksi.

14 §. Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin. Pykälä sisältää säännöksen, jonka mukaan tässä laissa ja siten myös puitepäätöksessä tarkoitettua yhteistyön osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen sovitaan tai säädetään. Kyseessä on lähinnä selkeyttävä säännös, sillä jo puitepäätös sisältää viittauksia siihen, että tietyistä asioista voidaan valtioiden välillä sopia puitepäätöksestä poikkeavalla tavalla. Esimerkiksi 13 artiklassa tarkoitettua varojen jaosta voidaan artiklan nimenomaisen määräyksen perusteella valtioiden välillä sopia toisin. Lisäksi 18 artiklassa todetaan olevan mahdollista soveltaa valtioiden välillä sellaisia puitepäätöksestä poikkeavia järjestelyitä, jotka entisestään tehostavat täytäntöönpanoyhteistyötä. Tällainen järjestely on esimerkiksi 18 artiklan yksityiskohtaisissa perusteluissa selostettu yhdenmukaiseen pohjoismaiseen lainsäädäntöön perustuva pohjoismainen yhteistyö. Edellä 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa selostetuilla tavoin pohjoismaisessa yhteistyössä olisi pääsääntönä edelleen pohjoismaisen yhteistoimintalain soveltaminen, mutta puitepäätöksen mukaisen järjestelmän soveltaminen ei kuitenkaan olisi poissuljettua Ruotsin ja Tanskan osalta silloin, kun puitepäätöksen soveltaminen yksittäistapauksessa

johtaisi tehokkaampaan yhteistyöhön. Tämä pohjoismaisen yhteistyön tilanteet kattava säännös on kuitenkin ehdotettu erikseen otettavaksi 2 §:n 2 momenttiin.

Pykälän säännöksellä on tarkoitettu katettavaksi myöskin sellaiset tilanteet, joissa asian käsittelyssä tulisi sovellettavaksi esimerkiksi 10 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyin tavoin jonkin kansainvälisen sopimuksen tiedoksiantomääräykset.

15 §. Asetuksenantovaltuus. Pykälä sisältäisi säännöksen, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuulumattomat määräykset ovat asetuksena noudatettavia ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta. Säännöksellä on kaksi ehtävää. Ensinnäkin säännös mahdollistaa puitepäätöksen asetusentasaisten määräysten saattamisen asetuksena noudatettavaksi. Säännös on tarpeen, sillä toisin kuin yleissopimukset, puitepäätöstä ei esityksen tavoitteita ja keskeisiä ehdotuksia koskevassa jaksossa tarkemmin selostetuilla tavoin saateta kansallisesti voimaan voimaansaattamislailalla ja –asetuksella, sillä erillisiä voimaansaattamistoimia ei edellytetä. Puitepäätöksen osalta kyse on vain sen velvoitteiden kansallisista täytäntöönpanotoimista. Esityksessä ehdotettu puitepäätöksen täytäntöönpanolaki ei säädä lakina noudatettavaksi sellaisia puitepäätöksen määräyksiä, jotka eivät kuulu lainsäädännön alaan. Näiltä osin täytäntöönpanotoimet on suoritettava valtioneuvoston asetuksella.

Toiseksi säännös sisältää valtuutuksen, jonka nojalla voidaan antaa tarvittaessa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta. Perustuslakivaliokunnan antamien lausuntojen mukaisesti (PeVL 40/2002 vp) viimeksi mainittua lain täytäntöönpanoa koskevaa asetuksenantovaltuutta on tulkittava ja sovellettava supistavasti. Valtuutus ei merkitse, että asetuksella voitaisiin antaa yleisesti säännöksiä kaikista ehdotetulla lailla säännellyistä asioista, vaan sen nojalla voidaan antaa vain lain asianmukaisen täytäntöönpanon kannalta välttämättömiä säännöksiä. Tällaisia ovat esimerkiksi välttämättömät viranomais toimintaa ohjaavat säännökset. Esitystä annettaessa ei ole vielä kattavasti arvioitavissa min-käläisiä säännöksiä mahdollisesti tarvitaan.

16 §. Voimaantulo ja siirtymäsäännös. Pykälän 1 momentin mukaan laki tulisi voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007. Ehdotus perustuu puitepäättöksen 20 artiklan 1 kohdan määräykseen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäättöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 22 päivään maaliskuuta 2007 mennessä.

Pykälän 2 momentin mukaan ennen tämän lain voimaantuloa täytäntöön pantavaksi toimitettuun päätökseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.2. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Lain 1 §:ään lisätsiisiin uusi 9 kohta, jonka mukaan tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön myös 1. lakiehdotuksessa tarkoitettu toisen jäsenvaltion viranomaisen määräämä taloudellinen seuraamus.

Edellä 1. lakiehdotuksen 2 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa esitetyllä perusteella on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että kaikki toisen jäsenvaltion puitepäättöksen mukaisesti Suomeen täytäntöön pantavaksi toimittamat taloudelliset seuraamukset pannaan täytäntöön samassa järjestyksessä ja niiden täytäntöönpanosta huolehtii sama viranomainen riippumatta siitä, vaikka yksittäistapauksessa vastaavassa tilanteessa Suomen viranomaisten määräämän seuraamuksen perintä ei tapahtuisi sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä taikka vastavan kaltaista seuraamusta ei Suomessa edes olisi.

4. Voimaantulo

Puitepäättöksen 20 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on toteutettava puitepäättöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 22 päivään maaliskuuta 2007 mennessä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että ehdotetut lait tulevat voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

5. Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan

eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Puitepäättökset otettiin käyttöön vuonna 1997 tehdyllä ja vuonna 1999 voimaan tulleella Amsterdamin sopimuksella (SopS 55/1999). Puitepäättöksen unionin niin sanotun kolmannen pilarin keinovalikoimaan lisännyt säännös oli eduskunnan perustuslakivaliokunnan (PeVL 10/1998 vp) mukaan yksi säännös, joka edellytti Amsterdamin sopimuksen käsittelemistä supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä. Valiokunta totesi puitepäättösten muistuttavan lainsäädännön harmonisointinormeina EY:n direktiivejä. Valiokunnan mukaan päätös menettelyn on kokonaisuutena tarkastellen katsottava rajoittavan eduskunnalle ja tasavallan presidentille kuuluvaa lainsäädäntövaltaa.

Amsterdamin sopimuksen voimaansaattamisen supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä voitiin katsoa olleen tarpeen sen vuoksi, että puitepäättös merkitsee sitä, ettei tällaista kansainvälistä velvoitetta enää perustuslain 94 §:n edellyttämällä tavalla saate ta eduskunnan hyväksyttäväksi. Sen sijaan niitä koskee perustuslain 93 §:n 2 momentti. Sen mukaan valtioneuvosto vastaa Euroopan unionissa tehtävien päätösten kansallisesta valmistelusta ja päättää niihin liittyvistä Suomen toimenpiteistä, jollei päätös vaadi eduskunnan hyväksymistä. Asiasisällöstään riippumatta puitepäättökset sitovat siis Suomea ilman erillisiä voimaansaattamistoimia. Sen sijaan ne jo unionisopimuksenkin mukaan edellyttävät erillisiä kansallisia täytäntöönpanotoimia ja muistuttavat tässä suhteessa direktiivejä. Kansallisesti kyse on tällaisten puitepäättösten osalta ainoastaan, puitepäättösten jo ollessa voimassa, kansallisista täytäntöönpanotoimista perustuslain 95 §:n mukaisesti. Näin on siitä huolimatta, että perustuslain 95 §:ssä käytetään käsitettä voimaansaattaminen.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 18/2003 vp todennut puitepäättöksen olevan sellainen kansainvälinen velvoite, jonka täytäntöönpanemista merkitsevän lakiehdotuksen käsittelyjärjestys määräytyy perustuslain 95 §:n 2 momentin säännösten mukaisesti. Vaikka lausunnossa oli kyse poikkeuslakimenettelyn soveltamisesta erään

puitepäättöksen osalta, voidaan perustuslakivaliokunnan kannan katsoa näin ollen tukevan sitä, että puitepäättöksiä täytäntöönpanotoimet voidaan suorittaa valtiosopimusten voimaansaattamista vastaavalla tavalla. Lausunnossa tarkoitettu käsittelyjärjestystä koskeva viittaus tarkoittanee kuitenkin kyseisen lausunnon osalta vain juuri mahdollisuutta soveltaa perustuslain 95 §:n 2 momentissa tarkoitettua poikkeuslakimenettelyä.

Yleisperusteluissa tarkemmin esitetyistä syistä, täytäntöönpanotapa puitepäättöksen osalta olisi siten eräs valtiosopimusten voimaansaattamisessa käytetty malli eli sekamuotoista voimaansaattamislakia vastaava täytäntöönpanolaki. Blankkettityyppisellä tai sekamuotoisella lailla tapahtuvalle puitepäättöksen täytäntöönpanolle ei rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla voine katsoa olevan estettä. Nyt kysymyksessä oleva puitepäätös on siinä määrin yksityiskohtainen ja tarkka, että tarvittavan täydentävän sääntelyn määrä on vähäinen. Se mitkä puitepäättöksen määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan ja ovat siten lakina noudatettavia on selostettu puitepäättöksen täytäntöönpanolain 1 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Muutoksenhaun osalta keskeisin perustuslakia koskeva asia olisi se, että oikeusrekisterikeskuksen päätöksistä ei uudessa järjestelmässä valitettaisi hallinto-oikeuteen. Tämä olisi poikkeus perustuslain 98 ja 99§:n mukaisesta tuomioistuinelaitoksen perusrakenteesta ja tuomioistuinten tehtävistä, jonka mukaisesti hallintoviranomaisten (oikeusrekisterikeskus) päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Oikeusrekisterikeskuksen tekemästä vieraan valtion päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä saisi esityksen mukaan valittaa Tampereen kärjäoikeuteen. Poikkeamista voidaan perustella tässä esityksessä tarkoitettujen päätösten erityisellä luonteella. Valituksia käsittelevä tuomioistuin käsittelee ennen kaikkea puitepäättöksessä tarkoitettuja kieltäytymisperusteita, jotka ovat luonteeltaan rikosoikeudellisia. Rikosoikeudellisten kysymysten arviointi kuuluu luontevimmin yleisille tuomioistuimille. Kieltäytymisperusteet ovat pitkälti samoja kuin muissa EU:n vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen sisältävissä instrumenteissa ja niiden täytäntöönpanolaisissa kuten EU-luovuttamislaisissa (2, 5 ja 6 §)

ja EU-jäädymislaisissa (3 ja 4 §). Mainituksissa laeissa päätöksentekijänä tai muutoksenhakuasteena on tietyt neljä kärjäoikeutta joista yksi on Tampereen kärjäoikeus. On perusteltua, että rikosoikeudellista erityisasiantuntemusta vaativat tehtävät keskitetään tiettyihin kärjäoikeuksiin. Näin voidaan taata paremmin asiassa vaadittavan asiantuntemuksen ja erikoistumisen syntyminen sekä yhdenmukaisen linjan kehittyminen. Näin ollen oikeusturva paranee. Tässä esityksessä on katsottu perustelluksi keskittää muutoksenhaku Tampereen kärjäoikeuteen, sillä se sijaitsee maantieteellisesti lähellä Hämeenlinnassa sijaitsevaa oikeusrekisterikeskusta.

Eräs peruste kärjäoikeuslinjan valitsemiselle on se, että tarkoituksenmukaisinta on luoda samanlaiset menettelyt ja muutoksenhakusäännökset sekä esityksessä tarkoitettujen sakkopuitepäättöksen että myöhemmin tehtävän konfiskaatiopuitepäättöksen mukaiseen täytäntöönpanoon. Oikeusministeriön työryhmämietinnössä (Lausuntoja ja selvityksiä 2006:11) koskien sakko- ja konfiskaatiopuitepäättösten täytäntöönpanoa on käsitelty molempien puitepäättösten kansallisia täytäntöönpanotoimia. Konfiskaatiopuitepäättöksen täytäntöönpanotoimia ei kuitenkaan ole sisällytetty tähän esitykseen, sillä konfiskaatiopuitepäätös ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan. Työryhmämietinnössä esitettiin tavoin molempien puitepäättösten mukainen täytäntöönpano tulisi tapahtumaan sakkon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisessa järjestyksessä. Työryhmämietinnössä sivulla 88 konfiskaatiopuitepäättöksen täytäntöönpanolain muutoksenhakusäännösten yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuilla tavoin on erityisen tärkeää, että konfiskaatiopuitepäättöksen ja EU-jäädymislain mukaisessa menettelyssä on käytössä sama tuomioistuinlinja. Muussa tapauksessa tuomioistuinlinja vaihtuu kesken ”saman” menettelyn. Esityksessä ehdotettu poikkeama hallinto-oikeuslinjasta on lisäksi määrällisesti varsin pieni, sillä muutoksenhakutapausten lukumäärä tulisi todennäköisesti olemaan hyvin vähäinen. Voimassaolevan järjestelmän mukaisessa pohjoismaisessa sakkon täytäntöönpanoa koskevassa yhteistyössä oikeusrekisterikeskuksen päätöksistä ei käytännössä valiteta.

Vaikka valitustien ohjaaminen hallinto-

ranomaisen päätöksestä yleiseen tuomioistuimeen on poikkeuksellista perustuslain 98 ja 99 §:n tuomioistuinlaitoksen perusrakennetta ja tuomioistuinten tehtäviä koskeva sääntely huomioon ottaen, myöskään perustuslakivaliokunta ei ole nähnyt järjestelylle estettä, kunhan sille on ollut esitettävissä asianmukaiset perustelut. Lausunnossaan hallituksen esityksestä rangaistusten täytäntöönpanosta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (PeVL 9/2001 vp) perustuslakivaliokunta on pitänyt johdonmukaisena, että muutoksenhaku täytäntöönpanovaiheessa tehtäviin rangaistuksen pituuteen vaikuttaviin hallintopäätöksiin suunnata siihen tuomioistuinlinjaan, jossa varsinaiset vankeusrangaistuksetkin määrätään. Lakiehdotukset on siten katsottu voitavan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt kysymystä muutoksenhakutiestä myös antaessaan lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä sekä laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (PeVL 54/2001). Perustuslakivaliokunta on tuossakin tapauksessa katsonut olevan perusteita ohjata säilönsäpidon aikaisia oikeuksia koskevat valitukset samalle tuomioistuinlinjalle, jossa käsitellään kysymys säilöön ottamisesta. Perustuslakivaliokunta on käsitellyt muutoksenhakutietä koskevaa kysymystä myöskin lausunnossaan (PeVL 32/2005) koskien hallituksen esitystä laeiksi aluksista aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta. Tuossa yhteydessä perustuslakivaliokunta on pitänyt hallintoviranomaisen päätöksestä tehtävän muutoksenhaun ohjaamista yleiseen tuomioistuimeen perusteltuna muun muassa kysymyksessä olleen tuomioistuimen erityisasiantuntemuksen sekä asioiden keskiittämisen vuoksi.

Perustuslain 21 §:ssä tarkoitettu oikeusturva liittyy asian tuomioistuinkäsittelyssä noudatettavaan menettelyyn. Oikeusturvasyistä esityksessä on päädytty ehdottamaan, että asian käsittelyssä noudatettaisiin täytäntöönpanolaissa olevan erityissääntelyn lisäksi soveltuvin osin mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Perustuslain 21 §:n 2 momentin mukaisesti muun muassa oikeus tulla kuulluksi turva-

taan lailla. Ehdotetun EU-sakkotäytäntöönpanolain 6 §:n mukaisesti oikeusrekisterikeskus voisi päättää toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä. Hallintolain 34 § sisältää pääsäännön, jonka mukaisesti asianosaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen asian ratkaisemista. Pykälän 2 momentin 4 kohta sallii kuitenkin nykyisinkin kuulemisvelvollisuutta koskevasta pääsäännöstä poikkeamisen, mikäli kuuleminen saattaisi vaarantaa päätöksen tarkoituksen toteutumisen. Nyt ehdotettu pykälä sisältäisi poikkeuksen hallintolain 34 §:n sisältämästä kuulemisvelvollisuutta koskevasta pääsäännöstä. Säännös on katsottu perustelluksi sen vuoksi, että toisessa jäsenvaltiossa määrätyt taloudelliset seuraamukset saataisiin perittyä yhtä tehokkaasti kuin kotimaiset sakot. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain 7 §:n 3 momentin mukaan oikeusrekisterikeskuksen ei tarvitse lähettää maksukehotusta, jos sitä voidaan aikaisemman täytäntöönpanon johdosta tai muusta syystä pitää ilmeisen tarpeettomana tai jos ulosottotoimin tapahtuva täytäntöönpano saattaisi vaarantua. Sama säännös soveltuisi pantaessa toisen jäsenvaltion määrittämiä taloudellisia seuraamuksia täytäntöön mainitun lain mukaisessa järjestyksessä. Säännöksen soveltaminen täytäntöönpanon vaarantumisen osalta saattaisi kuitenkin asiallisesti tulla merkityksettömäksi, mikäli henkilö saisi oikeusrekisterikeskuksen suorittaman kuulemisen yhteydessä tiedon Suomeen siirretystä täytäntöönpanosta. Henkilön oikeusturva ei kuitenkaan vaarantu, sillä ehdotetun 9 §:n mukaisesti valitusaika oikeusrekisterikeskuksen tekemän tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan päätöksen osalta alkaisi kulua vasta kun henkilön katsotaan 9 §:n mukaisesti saaneen päätöksestä tiedon. Myöskin nykyisen pohjoismaisen yhteistoimintalain mukaisessa järjestelmässä kuuleminen on pohjoismaisen yhteistoimintalain 26 §:n mukaisesti rajattu vain vapausrangaistuksia koskevaan yhteistyöhön.

Vastaavasti Euroopan unionin alueella tapahtuvasta siviilituomioiden kansainvälisestä täytäntöönpanosta on säännökset Bryssel I-asetuksessa. Myöskään siviilituomioiden täytäntöönpanossa ei täytäntöönpanovaltiossa tapahtuvassa tuomion täytäntöönpanokelpoi-

seksi julistamisen yhteydessä asetuksen 41 artiklan mukaisesti kuulla sitä henkilöä, jota vastaan täytäntöönpanoa haetaan.

Vaikka ehdotetussa sääntelyssä asiallisesti laajennetaan toisen jäsenvaltion viranomaisen mahdollisuuksia julkisen vallan käyttöön Suomessa laajentamalla niitä tilanteita, joissa vieraan valtion tuomion täytäntöönpano on Suomessa mahdollista, ehdotus vaikuttaa kokonaisuutena arvostellen vain vähäisessä määrin Suomen täysivaltaisuuteen. Kansainvälinen yhteistoiminta tuomioiden täytäntöönpanossa on omiaan myötävaikuttamaan yhteiskunnan kehittymiseen perustuslain 1 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Hallituksen käsityksen mukaan esitykseen sisältyvä lakiehdotus puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ei koske perustuslakia sen 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Ehdotusta valmisteltaessa on edellä mainituilla perusteilla katsottu, että lakiehdotukset voidaan käsitellä perustuslain 72 §:n mukaisessa tavallisessa käsittelyjärjestyksessä. Koska asiaan kuitenkin liittyy perustuslakikysymyksiä, esityksestä olisi suotavaa hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä olevan perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Puitepäätöksen täytäntöönpano

Brysselissä 24 päivänä helmikuuta 2005 vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen (2005/214/YOS), jäljempänä *puitepäätos*, lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina noudatettavia sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Soveltamisala

Tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti:

1) Pannaan Suomessa täytäntöön puitepäätöksessä tarkoitettu toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen tekemä ja puitepäätöksen mukaisesti lähettämä päätös; sekä

2) Lähetetään Suomen viranomaisen päätös täytäntöönpantavaksi toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon.

Suomen ja muiden pohjoismaiden välisestä yhteistoiminnasta rikosasioissa annettujen tuomioiden täytäntöönpanossa annettua lakia (326/1963) voidaan soveltaa tämän lain estämättä.

3 §

Toimivaltainen viranomainen

Puitepäätöksessä tarkoitettu toimivaltainen

viranomainen on Suomessa oikeusrekisterikeskus.

2 luku

Toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen täytäntöönpano Suomessa

4 §

Toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöksen täytäntöönpano

Toisen jäsenvaltion viranomaisen 2 §:ssä tarkoitettu päätös pannaan täytäntöön Suomen lain mukaan ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) mukaisessa järjestyksessä. Sakkoa ei kuitenkaan saa täällä muuntaa vankeudeksi.

Päätöksen täytäntöönpanosta kertyneet varat menevät Suomen valtiolle. Toisen jäsenvaltion viranomaisen pyynnöstä oikeusrekisterikeskus voi kuitenkin päättää, että varat luovutetaan toiselle jäsenvaltiolle.

5 §

Ehdoton kieltäytymisperuste

Toisen jäsenvaltion viranomaisen 2 §:ssä tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta tulee kieltäytyä, jos henkilö, jota päätös koskee, ei päätöksen perusteena olevan teon tehdessään ollut täyttänyt viittätoista vuotta.

6 §

Kuuleminen päätöksen tunnustamis- ja täytäntöönpanoasiassa

Oikeusrekisterikeskus voi ratkaista toisen jäsenvaltion viranomaisen 2 §:ssä tarkoitettun päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevan asian kuulematta päätöksen kohteena olevaa henkilöä.

7 §

Kielet

Puitepäätöksen 4 artiklassa tarkoitettu toisen jäsenvaltion viranomaisen päätöstä koskeva todistus on toimitettava joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Oikeusrekisterikeskus voi hyväksyä myös muulla kuin suomen, ruotsin tai englannin kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei ole muutoin estettä.

Oikeusrekisterikeskus huolehtii todistuksen kääntämisestä suomen tai ruotsin kielelle.

3 luku

Muutoksenhaku

8 §

Toimivaltainen käräjäoikeus

Oikeusrekisterikeskuksen tämän lain ja puitepäätöksen mukaisesti tekemän toisen jäsenvaltion viranomaisen 2 §:ssä tarkoitettun päätöksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Tampereen käräjäoikeuteen.

Käräjäoikeus on päätösvaltainen kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Oikeusrekisterikeskuksen 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana siten kuin ulosotto-laissa (37/1895) säädetään lainvoimaa vailla olevan maksuvelvoitetta koskevan tuomion täytäntöönpanosta, jollei tuomioistuimien toisista määrää.

9 §

Valituksen tekeminen

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa siitä, kun päätöksen kohteena oleva henkilö on hänen läsnäollessaan toimitetussa ulosmittauksessa taikka muulla tavoin todisteellisesti saanut tiedon oikeusrekisterikeskuksen päätöksestä. Päätöksen kohteena olevan henkilön katsotaan saaneen tiedon päätöksestä silloin, kun seuraamuksen suorittaminen on oikeusrekisterikeskuksen lähettämän maksukehotuksen johdosta vapaaehtoisesti aloitettu.

Valittajan on valituksessaan ilmoitettava vaatimuksensa ja niiden perusteet, sekä vaatiiko valittaja asian suullista käsittelyä. Valittajan on valituksessaan ilmoitettava myös oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Valituskirjelmä toimitetaan oikeusrekisterikeskukselle.

Oikeusrekisterikeskuksen on viipymättä toimitettava valituskirjelmä käräjäoikeuden kansliaan sekä liitettävä siihen jäljennökset kertyneestä asiakirja-aineistosta ja oma lausumansa. Asiakirjoja käräjäoikeudelle toimitettaessa on ilmoitettava, milloin valituskirjelmä on saapunut.

Valitus tulee vireille käräjäoikeudessa silloin, kun 3 momentissa tarkoitettut asiakirjat saapuvat tuomioistuimen kansliaan. Tuomioistuimen on viivytyksettä annettava valittajalle ja oikeusrekisterikeskukselle tieto mahdollisen istunnon ajasta ja paikasta sekä valittajan poissaolon seurauksista.

Jos valittaja on toimittanut valituskirjelmän määräajassa suoraan toimivaltaiseen tuomioistuimeen, hän ei menetä puhevaltaansa.

10 §

Asian käsittely tuomioistuimessa

Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

Tuomioistuin ei valitusta käsitellessään saa tutkia, onko päätöksen kohteena oleva henkilö syyllistynyt siihen tekoon, josta seuraamus on määrätty toisessa jäsenvaltiossa.

Asia on käsiteltävä istunnossa, jos käräjäoikeus asian tai sen osan selvittämiseksi pitää

asian istuntokäsittelyä tarpeellisenä taikka jos valittaja sitä vaatii, eikä kärjäoikeus pidä sitä ilmeisen tarpeettomana.

Kärjäoikeuden on huolehdittava siitä, että asia tulee perusteellisesti käsitellyksi.

Oikeusrekisterikeskusta edustavan virkamiehen on oltava läsnä kärjäoikeuden istunnossa valitusta käsiteltäessä. Valituksen teijällä on oikeus olla läsnä kärjäoikeuden istunnossa. Asia voidaan tutkia ja ratkaista valituksen tekijän poissaolosta huolimatta, jollei kärjäoikeus pidä hänen henkilökohtaista kuulemistaan tarpeellisenä ja jos hänet on sellaisella uhalla kutsuttu kärjäoikeuteen.

11 §

Muutoksenhaku kärjäoikeuden päätökseen

Muutosta kärjäoikeuden ratkaisuun haetaan hovioikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäymiskaassa säädetään.

Asian käsittelystä hovioikeudessa ja muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen on soveltuvin osin voimassa, mitä oikeudenkäymiskaaren 26 ja 30 luvussa säädetään. Hovioikeuden on valitusasiaa käsiteltäessä varattava oikeusrekisterikeskukselle tilaisuus tulla kuulluksi valituksen johdosta ja tarvittaessa esittää selvitystä.

12 §

Ilmoitusvelvollisuus

Tuomioistuimen on ilmoitettava päätöksensä oikeusrekisterikeskukselle.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Vaihtoehtoiset seuraamukset

Suomessa määrättyä puitepäätöksen soveltamisalaan kuuluvaa taloudellista seuraamusta ei saa toisessa jäsenvaltiossa muuntaa vankeudeksi tai muuksi vaihtoehtoiseksi seuraamukseksi.

14 §

Suhde muihin lakeihin ja kansainvälisiin velvoitteisiin

Tässä laissa tarkoitetun yhteistyön osalta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen sovitaan tai säädetään.

15 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitkä lainsäädännön alaan kuulumattomat puitepäätöksen määräykset ovat asetuksena noudatettavia ja annetaan tarvittaessa tarkempia säännöksiä puitepäätöksen ja lain täytäntöönpanosta.

16 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

Ennen tämän lain voimaantuloa täytäntöön pantavaksi toimitettuun päätökseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki**sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sakon täytäntöönpanosta 9 päivänä elokuuta 2002 annetun lain (672/2002) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 248/2006, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

- 1) rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu sakko sekä uhkasakko, yhteisösakko, rikessakko ja kurinpitosisakko (*sakko*);
- 2) sotilaskurinpitolain (331/1983) 44 §:n 2 momentissa ja 45 b §:ssä tarkoitettu maksu;
- 3) omaisuuteen tai rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;
- 4) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;
- 5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos virallinen syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;
- 6) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;

7) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva valtion saaminen korvauksen saajalta;

8) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko;

9) vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetussa laissa (/2007) tarkoitettu taloudellinen seuraamus.

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 2007.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2006

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Kari Rajamäki*

2.

Laki**sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* sakon täytäntöönpanosta 9 päivänä elokuuta 2002 annetun lain (672/2002) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 248/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

- 1) rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu sakko sekä uhkasakko, yhteisösakko, rikesakko ja kurinpitosaakko (*sakko*);
- 2) sotilaskurinpitolain (331/1983) 44 §:n 2 momentissa ja 45 b §:ssä tarkoitettu maksu;
- 3) omaisuuteen tai rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;
- 4) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;
- 5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos virallinen syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;
- 6) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;
- 7) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva valtion saaminen korvauksen saajalta;
- 8) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko.

Ehdotus

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädettyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön seuraavat seuraamukset:

- 1) rikoslain (39/1889) 2 a luvun 3 §:n 1 momentin mukaisesti päiväsakoin vahvistettu sakko sekä uhkasakko, yhteisösakko, rikesakko ja kurinpitosaakko (*sakko*);
- 2) sotilaskurinpitolain (331/1983) 44 §:n 2 momentissa ja 45 b §:ssä tarkoitettu maksu;
- 3) omaisuuteen tai rahamäärään kohdistuva menettämisseuraamus;
- 4) rikokseen perustuva valtiolle tuomittu korvaus;
- 5) muussa kuin rikosasiassa valtiolle tuomittu korvaus, jos virallinen syyttäjä on esiintynyt siinä virkansa puolesta;
- 6) valtiolle tuomittu korvaus, joka perustuu sen varoista suoritettujen oikeudenkäyntiin liittyvien kustannusten korvaamiseen;
- 7) rikosvahinkolain (1204/2005) 31 §:n mukaiseen valtion takautumisoikeuteen perustuva saaminen vahingosta vastuussa olevalta ja saman lain 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuun takaisinperintää koskevaan päätökseen perustuva valtion saaminen korvauksen saajalta;
- 8) oikeudenkäymiskaaren 14 luvun 7 §:ssä tarkoitettu järjestyssakko;
- 9) *vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamista taloudellisiin seuraamuk-*

*siin tehdyn puitepäätöksen lainsäädännön
alaan kuuluvien määräysten kansallisesta
täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen sovel-
tamisesta annetussa laissa (/2007) tarkoi-
tettu taloudellinen seuraamus.*

—————
*Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maa-
liskuuta 2007.*
—————

NEUVOSTON PUITEPÄÄTÖS

2005/214/YOS,

tehty 24 päivänä helmikuuta 2005,

vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 31 artiklan a kohdan ja 34 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

ottaa huomioon Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan, Ranskan tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan aloitteen ⁽¹⁾,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon ⁽²⁾, sekä katsoo seuraavaa:

(1) Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto hyväksyi vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen, josta olisi tultava unionin oikeudellisen yhteistyön peruskivi sekä riittävä rikosasioissa.

(2) Vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta olisi sovellettava myös oikeus- tai hallintoviranomaisten määräämiin taloudellisiin seuraamuksiin niiden täytäntöönpanon helpottamiseksi muussa jäsenvaltiossa kuin siinä, jossa seuraamukset on määrätty.

(3) Neuvosto hyväksyi 29 päivänä marraskuuta 2000 Tampereen päätelmien mukaisesti toimenpideohjelman rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi ⁽³⁾ antaen etusijan sellaisen välineen hyväksymiselle, jossa sovelletaan vastavuoroisen tunnustamisen periaatetta taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon (toimenpide 18).

(4) Tähän puitepäätökseen olisi kuuluttava tieliikenne rikkomusten johdosta määrättyt sakko- ja rangaistukset.

(5) Tässä puitepäätöksessä kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa tunnustettuja ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta ⁽⁴⁾, erityisesti sen VI luvusta, kuvastuvia periaatteita. Minkään tässä puitepäätöksessä ei voida tulkita estävän kieltäytymästä taloudellisen seuraamuksen maksamista koskevan päätöksen täytäntöönpanosta, jos on objektiivisia perusteita katsoa, että taloudellisella seuraamuksella on tarkoitus rangaista henkilöä hänen sukupuolensa, rotunsa, uskontonsa, etnisen alkuperänsä, kansallisuutensa, kielensä, poliittisten mielipiteidensä tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella tai että jokin kyseisistä syistä voi vahingoittaa hänen asemaansa.

⁽¹⁾ EYVL C 278, 2.10.2001, s. 4.

⁽²⁾ EYVL C 271 E, 7.11.2002, s. 423.

⁽³⁾ EYVL C 12, 15.1.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EYVL C 364, 18.12.2000, s. 1.

(6) Tämä puitepäätös ei estä jäsenvaltioita soveltamasta valtiosääntöön sisältyviä oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä, yhdistymisvapautta, lehdistönvapautta ja ilmaisunvapautta muissa tiedotusvälineissä koskevia säännöksiä,

ON TEHNYT TÄMÄN PUITEPÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Määritelmät

Tässä puitepäätöksessä tarkoitetaan:

a) ”päätöksellä” lopullista päätöstä, jossa luonnollinen tai oikeushenkilö veloitetaan taloudellisen seuraamuksen suorittamiseen ja jonka on antanut:

i) päätöksen antaneen valtion tuomioistuin teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos;

ii) päätöksen antaneen valtion muu viranomainen kuin tuomioistuin teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos, edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa;

iii) päätöksen antaneen valtion muu viranomainen kuin tuomioistuin mainitun valtion kansallisen lainsäädännön nojalla lainrikkomuksina rangaistavien tekojen johdosta edellyttäen, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa;

iv) tuomioistuin, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa, jos sen antama päätös koskee iii alakohdassa tarkoitettua päätöstä;

b) ”taloudellisella seuraamuksella” velvollisuutta maksaa:

i) rahasumma, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi jonkin rangaistavan teon johdosta;

ii) samassa päätöksessä maksettavaksi

määrätty korvaus rikoksen uhreille, jolloin uhri ei saa olla asianosaisena oikeudenkäynnissä ja tuomioistuin käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa;

iii) rahasumma päätökseen johtaneesta oikeudenkäynnistä tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuneiden kulujen johdosta;

iv) rahasumma, joka on samassa päätöksessä määrätty maksettavaksi julkiselle rahastolle tai rikoksen uhrien tukijärjestölle.

Taloudelliseen seuraamukseen eivät sisälly:

— rikoksentekovälineiden tai rikoksen tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemista koskevat määräykset,

— yksityisoikeudelliset määräykset, jotka johtuvat vahingonkorvausvaateesta ja jotka ovat täytäntöönpanokelpoisia tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001⁽¹⁾ mukaisesti;

c) ”päätöksen antaneella valtiolla” jäsenvaltiota, jossa tässä puitepäätöksessä tarkoitettu päätös on annettu;

d) ”täytäntöönpanovaltiolla” jäsenvaltiota, johon päätös on siirretty täytäntöönpanoa varten.

⁽¹⁾ EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 2245/2004 (EUVL L 281, 28.12.2004, s. 10).

2 artikla

Toimivaltaisten viranomaisten määrittäminen

1. Kunkin jäsenvaltion on ilmoitettava neuvoston pääsihteeristölle, mikä viranomainen on tai mitkä viranomaiset ovat jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisia tämän puitepäätöksen mukaisesti, kun kyseinen jäsenvaltio on päätöksen antanut valtio tai päätöksen täytäntöönpanovaltio.

2. Sen estämättä, mitä 4 artiklassa säädetään, kukin jäsenvaltio voi, jos sen järjestelmän rakenne sitä edellyttää, nimetä yhden tai useamman keskusviranomaisen vastaamaan päätösten hallinnollisesta lähettämisestä ja vastaanottamisesta ja toimivaltaisten viranomaisten avustamisesta.

3. Neuvoston pääsihteeristön on saatettava saamansa tiedot kaikkien jäsenvaltioiden ja komission saataville.

3 artikla

Perusoikeudet

Tämä puitepäätös ei aiheuta muutoksia velvoitteeseen kunnioittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia ja oikeudellisia perusperiaatteita.

4 artikla

Päätösten lähettäminen ja keskusviranomaisen turvautuminen

1. Tässä puitepäätöksessä tarkoitettu päätös voidaan yhdessä tässä artiklassa tarkoitetun todistuksen kanssa lähettää sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa sillä luonnollisella tai oikeushenkilöllä, jota vastaan päätös on annettu, on omaisuutta tai tuloja taikka asuinpaikkansa tai, jos on kyse oikeushenkilöstä, rekisteröity kotipaikkansa.

2. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on allekirjoitettava ja todistet-

tava sisällöltään oikeaksi todistus, jonka malli on liitteessä.

3. Päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomainen lähettää päätöksen tai sen oikeaksi todistetun jäljennöksen yhdessä todistuksen kanssa suoraan täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle käyttäen mitä tahansa tapaa, josta jää kirjallinen todiste niin, että täytäntöönpanovaltio voi todeta sen aitouden. Alkuperäinen päätös tai sen oikeaksi todistettu jäljennös ja alkuperäinen todistus lähetetään täytäntöönpanovaltioon tämän sitä vaatiessa. Virallinen yhteydenpito tapahtuu niin ikään suoraan mainittujen toimivaltaisten viranomaisten välillä.

4. Päätöksen antanut valtio lähettää päätöksen ainoastaan yhteen täytäntöönpanovaltioon kerrallaan.

5. Jos täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen ei ole päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen tiedossa, viimeksi mainitun on suoritettava kaikki tarpeelliset tiedustelut, myös Euroopan oikeudellisen verkoston⁽²⁾ yhteyspisteiden kautta, saadakseen tämän tiedon täytäntöönpanovaltiolta.

6. Jos päätöksen vastaanottavalla täytäntöönpanovaltion viranomaisella ei ole toimivaltaa tunnustaa päätöstä ja toteuttaa sen täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, sen on viran puolesta toimitettava päätös toimivaltaiselle viranomaiselle ja ilmoitettava siitä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle.

7. Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti voivat kumpikin antaa ilmoituksen, että päätös on yhdessä todistuksen kanssa toimitettava sen ilmoituksessa nimeämän keskusviranomaisen tai nimeämien keskusviranomaisten kautta. Kyseiset jäsenvaltiot voivat milloin

⁽²⁾ Neuvoston yhteinen toiminta 98/428/YOS 29 päivältä kesäkuuta 1998 Euroopan oikeudellisen verkoston perustamisesta (EYVL L 191, 7.7.1998, s. 4).

tahansa uudella ilmoituksella rajoittaa tällaisen ilmoituksen soveltamisalaa, jotta 3 kohta voidaan ottaa paremmin huomioon. Se niiden on tehtävä silloin, kun Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen määräykset keskinäisestä avunannosta tulevat niiden osalta voimaan. Ilmoitus talletetaan neuvoston pääsihteeristöön ja siitä ilmoitetaan komissiolle.

5 artikla

Soveltamisala

1. Seuraavat rangaistavat teot, mikäli ne ovat päätöksen antaneessa valtiossa rangaistavia ja sellaisina kuin ne on määritelty päätöksen antaneen valtion lainsäädännössä, edellyttävät päätösten tunnustamista ja täytäntöönpanoa tämän puitepäätöksen mukaisesti ja ilman kaksoisrangaistavuuden tutkimista:

- rikollisjärjestykseen osallistuminen,
- terrorismi,
- ihmiskauppa,
- lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia,
- huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa,
- aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa,
- lahjonta,
- petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdystä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos,
- rahanpesu,
- rahan, myös euron, väärentäminen,
- tietoverkkorikollisuus,

— ympäristörikollisuus, myös uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa,

— laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen,

— tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen,

— ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa,

— ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen,

— rasismi ja muukalaisviha,

— järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö,

— kulttuuriomaisuuden, myös antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa,

— petollinen menettely,

— ryöstöntapainen kiristys ja kiristys,

— tuotteiden laiton jäljentäminen ja väärentäminen,

— hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä,

— maksuvälineväärennykset,

— hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa,

— ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa,

— varastettujen ajoneuvojen kauppa,

— raiskaus,

— murhapoltto,

— Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset,

— ilma-aluksen tai aluksen kaappaus,

— tuhotyö,

— tieliikenneerikkomukset, mukaan lukien ajo- ja lepoaikoja sekä vaarallisia aineita koskevien säännösten rikkominen,

— tavaroiden salakuljetus,

— aineettomien oikeuksien loukkaaminen,

— henkilöihin kohdistuvat uhkaukset ja väkivallanteot, mukaan lukien väkivaltaisuu-
det urheilutapahtumien aikana,

— vahingonteko,

— varkaus,

— teot, jotka päätöksen antanut valtio on säätänyt rangaistaviksi pannakseen täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla hyväksytyistä välineistä johtuvat velvoitteet.

2. Neuvosto voi yksimielisesti ja kuultuaan Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 39 artiklan 1 kohdan edellytyksin päättää milloin vain lisätä muita rikoslajeja 1 kohdassa oleviin luetteluihin.

Neuvosto tarkastelee sille 20 artiklan 5 kohdan mukaisesti toimitetun kertomuksen perusteella, onko luettelo aiheellista laajentaa tai muuttaa. Neuvosto harkitsee asiaa tarkemmin myöhemmässä vaiheessa puitepäätöksen käytännön soveltamista koskevan kertomuksen perusteella, jonka komissio laatii viiden vuoden kuluessa 20 artiklan 1 kohdassa mainitusta päivämäärästä.

3. Rangaistavien tekojen, jotka eivät kuulu 1 kohdan soveltamisalaan, osalta täytäntöönpanovaltio voi asettaa päätöksen tunnustamisen ja täytäntöönpanon edellytykseksi, että päätös liittyy menettelyyn, joka olisi rangaistava täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaisesti, riippumatta sen tunnusmerkistöstä tai luokittelusta.

6 artikla

Päätösten tunnustaminen ja täytäntöönpano

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisten viranomaisten on tunnustettava ja pantava täytäntöön 4 artiklan mukaisesti lähetetty päätös ilman muita muodollisuuksia ja toteutettava viipymättä kaikki sen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet, jollei toimivaltainen viranomainen päättä vedota johonkin 7 artiklan mukaisista perusteista tunnustamisesta tai täytäntöönpanosta kieltäytymiselle.

7 artikla

Perusteet tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta kieltäytymiselle

1. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä, jos 4 artiklassa edellytettyä todistusta ei ole toimitettu, se on puutteellinen tai selvästi ei vastaa päätöstä.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltainen viranomainen voi kieltäytyä tunnustamasta tai täytäntöönpanemasta päätöstä myös, jos todetaan, että:

a) tuomittua henkilöä vastaan on annettu päätös samoista teoista täytäntöönpanovalti-
ossa tai missä tahansa muussa valtiossa kuin päätöksen antaneessa tai täytäntöönpanovalti-
tiossa ja että viimeksi mainitussa tapauksessa kyseinen päätös on pantu täytäntöön;

b) 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa päätös liittyy tekoihin, jotka eivät ole rangaistavia täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan;

c) oikeus panna päätös täytäntöön on vanhentunut täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, ja päätös liittyy tekoihin, jotka kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan sen oman lainsäädännön mukaan;

d) päätös liittyy tekoihin, jotka:

i) katsotaan täytäntöönpanovaltion lainsäädä-

dännön mukaan tehdyksi kokonaan tai osittain täytäntöönpanovaltion alueella tai siihen rinnastettavassa paikassa, tai

ii) on tehty päätöksen antaneen valtion alueen ulkopuolella eikä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan ole mahdollista nostaa syytettyä samoista rangaistavista teoista, jos ne on tehty sen alueen ulkopuolella;

e) on olemassa täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukainen koskemattomuus, joka tekee päätöksen täytäntöönpanon mahdottomaksi;

f) päätös koskee luonnollista henkilöä, jota ei täytäntöönpanovaltion lain mukaan olisi ikänsä puolesta voitu vielä asettaa rikos oikeudelliseen vastuuseen teoista, joista päätös on annettu;

g) 4 artiklassa edellytetyt todistuksen mukaan kyseinen henkilö:

i) ei ole kirjallisen menettelyn ollessa kyseessä päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti saanut henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta ilmoitusta oikeudesta riitauttaa asia ja tällaista oikeuskeinoa koskevista aikarajoista, tai

ii) ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä, ellei todistuksessa todeta, että

— menettelystä on hänelle annettu henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tieto päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti, tai

— henkilö on ilmoittanut, ettei hän riitauta asiaa;

h) langetettu taloudellinen seuraamus on alle 70 euroa tai sitä vastaava summa.

3. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on 1 kohdassa ja 2 kohdan c ja g alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, ennen kuin se tekee päätöksen olla tunnustamatta päätöstä ja panematta sitä täytäntöön joko kokonaan tai osittain, kuultava päätök-

sen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista asianmukaisin keinoin ja tarvittaessa pyydettyä sitä toimittamaan mahdolliset tarvittavat tiedot viipymättä.

8 artikla

Maksettavan määrän määrittely

1. Kun päätöksen todetaan liittyvän tekoihin, joita ei ole tehty päätöksen antaneen valtion alueella, täytäntöönpanovaltio voi päättää alentaa täytäntöönpanotavan seuraamuksen määrän siten, että se vastaa samankaltaisista teoista täytäntöönpanovaltion kansallisen lain mukaan säädettyä enimmäismäärää, kun teot kuuluvat kyseisen valtion toimivaltaan.

2. Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on tarvittaessa muunnettava seuraamus täytäntöönpanovaltion valuutaksi seuraamuksen määräämisajankohdan valuutakurssia käyttäen.

9 artikla

Täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntö

1. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan täytäntöönpanovaltion lainsäädäntöä samalla tavoin kuin täytäntöönpanovaltion määräämään taloudelliseen seuraamukseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta tämän artiklan 3 kohdan ja 10 artiklan soveltamista. Täytäntöönpanovaltion viranomaisilla on yksin toimivalta päättää täytäntöönpanomenettelyistä ja määrätä kaikista niihin liittyvistä toimenpiteistä, myös täytäntöönpanon lopettamispe-
rusteista.

2. Jos tuomittu henkilö pystyy toimittamaan todisteen missä tahansa valtiossa joko kokonaan tai osittain suoritetusta maksusta, täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on kuultava päätöksen antaneen valtion toimivaltaista viranomaista 7 artiklan 3 kohdassa säädetyllä tavalla. Seuraamuksesta mitä tahansa tapaa käyttäen, missä tahansa valtiossa peritty osuus on kokonaisuudessaan vähennettävä täytäntöönpanovaltiossa täytäntöönpanotavasta määrästä.

3. Oikeushenkilöä vastaan langettu taloudellinen seuraamus on pantava täytäntöön, vaikka täytäntöönpanovaltio ei tunnusta oikeushenkilöiden rikosoikeudellisen vastuun periaatetta.

10 artikla

Perimättä jääneen taloudellisen seuraamuksen sijaan määrättävä vankeusrangaistus tai muu vaihtoehtoinen seuraamus

Jos päätöstä ei voida panna kokonaan tai osittain täytäntöön, täytäntöönpanovaltio voi soveltaa vaihtoehtoisia seuraamuksia, vapusrangaistukset mukaan lukien, jos sen omassa lainsäädännössä tällaisissa tapauksissa sitä edellytetään ja päätöksen antanut valtio on 4 artiklassa tarkoitettussa todistuksessa sallinut kyseisten vaihtoehtoisten seuraamusten soveltamisen. Vaihtoehtoisen seuraamuksen ankaruus on määritettävä täytäntöönpanovaltion lainsäädännön mukaan, mutta se ei saa ylittää päätöksen antaneen valtion toimittamassa todistuksessa mahdollisesti ilmoitettua enimmäistasoa.

11 artikla

Amnestia, armahdus, tuomion uudelleen käsitteleminen

1. Päätöksen antanut valtio ja myös täytäntöönpanovaltio voivat myöntää yleisen armahduksen tai armahduksen.

2. Ainoastaan päätöksen antanut valtio saa ratkaista päätöksen uudelleenkäsittelyä koskevan hakemuksen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 10 artiklan soveltamista.

12 artikla

Täytäntöönpanon lopettaminen

1. Päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava välittömästi täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle päätöksestä tai toimenpiteestä, jonka seurauksena päätös ei enää ole täytän-

töönpanokelpoinen tai se vedetään jostain muusta syystä pois täytäntöönpanovaltiosta.

2. Täytäntöönpanovaltion on lopetettava päätöksen täytäntöönpano heti kun päätöksen antaneen valtion toimivaltaisen viranomaisen ilmoittaa sille kyseisestä päätöksestä tai toimenpiteestä.

13 artikla

Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat

Päätösten täytäntöönpanosta kertyneet varat saa täytäntöönpanovaltio, jollei päätöksen antaneen valtion ja täytäntöönpanovaltion kesken ole sovittu toisin, erityisesti 1 artiklan b kohdan ii alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa.

14 artikla

Täytäntöönpanovaltion toimittamat tiedot

Täytäntöönpanovaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava viipymättä päätöksen antaneen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle millä tahansa tavalla, josta jää kirjallinen todiste:

a) päätöksen lähettämisestä toimivaltaiselle viranomaiselle 4 artiklan 6 kohdan mukaisesti;

b) päätöksestä olla tunnustamatta ja pane-matta täytäntöön päätöstä 7 artiklan tai 20 artiklan 3 kohdan mukaisesti sekä päätöksen perustelut;

c) päätöksen täytäntöönpanematta jättämisestä kokonaan tai osittain 8 artiklassa, 9 artiklan 1 ja 2 kohdassa sekä 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista syistä;

d) päätöksen täytäntöönpanosta heti kun se on suoritettu loppuun;

e) vaihtoehtoisen seuraamuksen soveltamisesta 10 artiklan mukaisesti.

*15 artikla***Päätöksen lähettämisen seuraukset**

1. Päätöksen antanut valtio ei saa jatkaa 4 artiklan mukaisesti lähetetyn päätöksen täytäntöönpanoa, ellei 2 kohdan säännöksistä muuta johdu.

2. Oikeus panna päätös täytäntöön palautuu päätöksen antaneelle valtiolle, kun

a) täytäntöönpano valtio on ilmoittanut sille täydellisestä tai osittaisesta päätöksen tunnustamatta tai täytäntöön panematta jättämisestä 7 artiklassa tarkoitetussa tapauksessa, 7 artiklan 2 kohdan a alakohtaa lukuun ottamatta, 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa ja 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetussa tapauksessa, tai

b) päätöksen antanut valtio on ilmoittanut täytäntöönpanovaltiolle, että päätös on vedetty pois täytäntöönpanovaltiosta 12 artiklan mukaisesti.

3. Jos päätöksen antaneen valtion viranomainen, sen jälkeen kun päätös on 4 artiklan mukaisesti lähetetty, ottaa vastaan rahasumman, jonka tuomittu henkilö on päätöksen johdosta vapaaehtoisesti maksanut, kyseisen viranomaisen on ilmoitettava tästä viipymättä täytäntöönpanovaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Sovelletaan 9 artiklan 2 kohtaa.

*16 artikla***Kielet**

1. Todistus, jonka vakiolomake on liitteessä, on käännettävä täytäntöönpanovaltion viralliselle kielelle tai jollekin niistä. Jäsenvaltio voi tätä puitepäätöstä tehtäessä tai myöhemmin mainita neuvoston pääsihteeristön talletettavassa ilmoituksessa, että se hyväksyy yhdelle tai useammalle muulle Euroopan unionin toimielinten viralliselle kielelle tehdyn käännöksen.

2. Päätöksen täytäntöönpanoa voidaan lykätä ajaksi, joka on tarpeen sen käännättämiseksi täytäntöönpanovaltion kustannuksella.

*17 artikla***Kulut**

Jäsenvaltiot eivät saa vaatia toisiltaan korvausta tämän puitepäätöksen soveltamisesta aiheutuvista kuluista.

*18 artikla***Suhde muihin sopimuksiin ja järjestelyihin**

Tämä puitepäätös ei estä jäsenvaltioiden välisten kahden- tai monenvälisten sopimusten tai järjestelyjen soveltamista, sikäli kuin niiden avulla voidaan edetä puitepäätöksen määräyksiä pidemmälle ja sikäli kuin ne entistään yksinkertaistavat tai helpottavat taloudellisten seuraamusten täytäntöönpanomenettelyjä.

*19 artikla***Alueellinen soveltaminen**

Tätä puitepäätöstä sovelletaan Gibraltariin.

*20 artikla***Täytäntöönpano**

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän puitepäätöksen noudattamisen edellyttämät toimenpiteet 22 päivään maaliskuuta 2007 mennessä.

2. Kukin jäsenvaltio voi enintään viiden vuoden ajan tämän puitepäätöksen voimaantulosta lukien rajata sen soveltamisen:

a) 1 artiklan a kohdan i ja iv alakohdassa mainittuihin päätöksiin, ja/tai

b) oikeushenkilöiden osalta päätöksiin, jotka liittyvät menettelyyn, jonka osalta eurooppalaisessa välineessä edellytetään oikeushenkilöiden vastuun periaatteen soveltamista.

Jäsenvaltion, joka haluaa soveltaa tätä koh-

taa, on tehtävä asiasta ilmoitus neuvoston pääsihteeristölle tämän puitepäätöksen tekemisen yhteydessä. Ilmoitus julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

3. Kukin jäsenvaltio voi, mikäli 4 artiklassa tarkoitetun todistuksen perusteella on aihetta olettaa, että Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 6 artiklassa vahvistettuja perusoikeuksia tai oikeudellisia perusperiaatteita on rikottu, päättää olla tunnustamatta ja panematta täytäntöön päätöksiä. Sovelletaan 7 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

4. Jäsenvaltio voi soveltaa vastavuoroisuusperiaatetta 2 kohtaa soveltavaan toiseen jäsenvaltioon.

5. Jäsenvaltioiden on toimitettava neuvoston pääsihteeristölle ja komissiolle kirjallisina säännökset, jotka ne ovat antaneet tämän puitepäätöksen mukaisten velvoitteiden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöään. Neuvosto arvioi näihin tietoihin pohjautuvan ja komission laatiman kertomuksen perusteella viimeistään 22 päivänä maaliskuuta 2008, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet tätä puitepäätöstä.

6. Neuvoston pääsihteeristö antaa 4 artiklan 7 kohdan ja 16 artiklan nojalla toimitetut ilmoitukset jäsenvaltioille ja komissiolle tiedoksi.

7. Jäsenvaltio, joka on kokenut toistuvia ongelmia tai toisen jäsenvaltion toimimattomuutta päätösten vastavuoroisessa tunnustamisessa ja täytäntöönpanossa voi, jos kyseisiä ongelmia ei ole saatu ratkaistua kahdenvälisissä neuvotteluissa, ilmoittaa asiasta

neuvostolle tämän puitepäätöksen täytäntöönpanon arvioimiseksi jäsenvaltioiden kanssa, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 35 artiklan 7 kohdan soveltamista.

8. Jäsenvaltion, joka on kalenterivuoden aikana soveltanut 3 kohtaa, on ilmoitettava seuraavan kalenterivuoden alussa neuvostolle ja komissiolle tapauksista, joissa on sovellettu kyseisessä säännöksessä tarkoitettuja perusteita olla tunnustamatta tai panematta täytäntöön päätöstä.

9. Komissio laatii saamiensa tietojen perusteella seitsemän vuoden kuluessa tämän puitepäätöksen voimaantulosta kertomuksen ja liittää siihen mahdollisesti aiheellisiksi katsomiaan aloitteita. Neuvosto tarkastelee kyseisen kertomuksen perusteella uudelleen tätä artiklaa arvioidakseen, onko 3 kohta syytä säilyttää tai korvata yksityiskohtaisemmalla säännöksellä.

21 artikla

Voimaantulo

Tämä puitepäätös tulee voimaan päivänä, jona se julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Tehty Brysselissä 24 päivänä helmikuuta 2005.

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja
N. SCHMIT

*LIITE***TODISTUS****Vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta taloudellisiin seuraamuksiin tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2005/214/YOS 4 artiklassa tarkoitettu todistus**

a)

* Päätöksen antanut valtio:

* Täytäntöönpanovaltio:

b) Päätöksen taloudellisen seuraamuksen määräämisestä antanut viranomainen

Virallinen nimi:

Osoite:

.....

Asiakirjan viitetiedot (...):

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

Kielet, joilla päätöksen antaneen viranomaisen kanssa voi olla yhteydessä:

.....

Niiden henkilöiden yhteystiedot, joilta saa lisätietoja päätöksen täytäntöönpanoa varten tai, tarvittaessa, täytäntöönpanosta kertyneiden varojen siirtämiseksi päätöksen antaneeseen valtioon (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, faksinumero ja sähköposti, jos on):

.....

.....

c) Viranomainen, joka on toimivaltainen panemaan taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen täytäntöön päätöksen antaneessa valtiossa (jos eri kuin b kohdassa mainittu viranomainen)

Virallinen nimi:

Osoite:

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

Kielet, joilla päätöksen täytäntöönpanoon toimivaltaisen viranomaisen kanssa voi olla yhteydessä:

.....

Niiden henkilöiden yhteystiedot, joilta saa lisätietoja päätöksen täytäntöönpanoa varten tai, tarvittaessa, täytäntöönpanosta kertyneiden varojen siirtämiseksi päätöksen antaneeseen valtioon (nimi, virkanimike tai -asema, puhelinnumero, faksinumero ja sähköposti, jos on):

.....

d) Jos on nimetty keskusviranomainen vastaamaan taloudellisen seuraamuksen määräämispäätösten hallinnollisesta lähettämisestä päätöksen antaneessa valtiossa:

Keskusviranomaisen nimi:

.....

Mahdollinen yhteyshenkilö (virkanimike tai -asema sekä nimi):

.....

Osoite:

Asiakirjan viitetiedot:

Puhelinnumero (maan numero) (suuntanumero):

Faksinumero (maan numero) (suuntanumero):

Sähköposti (jos on):

e) Viranomainen tai viranomaiset, joihin voidaan ottaa yhteyttä (jos c kohta ja/tai d kohta on täytetty):

? b kohdassa mainittuun viranomaiseen

voidaan ottaa yhteyttä seuraavissa asioissa:

? c kohdassa mainittuun viranomaiseen

voidaan ottaa yhteyttä seuraavissa asioissa:

? d kohdassa mainittuun viranomaiseen

voidaan ottaa yhteyttä seuraavissa asioissa:

f) Sitä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä koskevat tiedot, jolle taloudellinen seuraamus on määrätty:

1. Luonnollinen henkilö:

Nimi:

Etunimi (-nimet):

Mahdollinen tyttönimi:

Mahdolliset peitenimet:

Sukupuoli:

Kansalaisuus:

Henkilötunnus tai sosiaaliturvatunnus (jos on):

Syntymäaika:

Syntymäpaikka:

Viimeinen tunnettu osoite:

.....

Henkilön ymmärtämä kieli tai ymmärtämät kielet (jos tiedossa):

.....

a) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että henkilön, jota päätös koskee, asuinpaikka on siellä:

Asuinpaikka täytäntöönpanovaltiossa:

b) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että henkilöllä, jota päätös koskee, on siellä omaisuutta:

Kuvaus henkilön omaisuudesta:
 Henkilön omaisuuden sijaintipaikka:

c) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että henkilöllä, jota päätös koskee, on siellä tuloja:

Kuvaus henkilön tulojen lähteestä tai lähteistä:
 Henkilön tulojen lähteen tai lähteiden sijaintipaikka:

2. O i k e u s h e n k i l ö :

Nimi:
 Oikeushenkilön muoto:
 Kaupparekisterinumero (jos saatavilla)⁽¹⁾:
 Rekisteröity kotipaikka (jos saatavilla)⁽¹⁾:
 Oikeushenkilön osoite:

⁽¹⁾ Jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilön, jota päätös koskee, rekisteröity kotipaikka on kyseisessä valtiossa, kohdat ”kaupparekisterinumero” ja ”rekisteröity kotipaikka” on täytettävä.

a) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilöllä, jota päätös koskee, on siellä omaisuutta:

Kuvaus oikeushenkilön omaisuudesta:

Oikeushenkilön omaisuuden sijaintipaikka:

.....

b) Annetaan myös seuraavat tiedot, jos päätös lähetetään täytäntöönpanovaltioon siitä syystä, että oikeushenkilöllä, jota päätös koskee, on siellä tuloja:

Kuvaus oikeushenkilön tulojen lähteestä tai lähteistä:

Oikeushenkilön tulojen lähteen tai lähteiden sijaintipaikka:

.....

g) Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätös:

1. Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen luonne (rasti asiaankuuluvaan ruutuun):

? i) Päätöksen antaneen valtion tuomioistuimen päätös teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön nojalla on rikos.

? ii) Päätöksen antaneen valtion muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antama päätös teon johdosta, joka mainitun valtion lainsäädännön mukaan on rikos. Vahvistetaan, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa.

? iii) Päätöksen antaneen valtion muun viranomaisen kuin tuomioistuimen antama päätös mainitun valtion kansallisen lainsäädännön nojalla lainrikkomuksina rangaistavien tekojen johdosta. Vahvistetaan, että kyseisellä henkilöllä on ollut tilaisuus saattaa asia sellaisen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jolla on toimivalta erityisesti rikosasioissa.

? iv) Erityisesti rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen päätös, joka koskee iii alakohdassa tarkoitettua päätöstä.

Päätös annettiin (päivämäärä):

Päätöksestä tuli lainvoimainen (päivämäärä):

Päätöksen numero (jos on):

Taloudellisen seuraamuksen perusteella syntynyt maksuvelvollisuus (merkitään rasti yhteen tai useampaan ruutuun ja ilmoitetaan maksettava(t) määrä(t) sekä valuutta):

? i) Rahasumma, joka on päätöksessä määrätty maksettavaksi rangaistavan teon johdosta.

Määrä:

? ii) Samassa päätöksessä maksettavaksi määrätty korvaus rikoksen uhreille, jolloin uhri ei saa olla asianosaisena oikeudenkäynnissä ja tuomioistuin käyttää rikosoikeudellista lainkäyttövaltaansa.

Määrä:

? iii) Rahasumma päätökseen johtaneesta oikeudenkäynnistä tai hallinnollisesta menettelystä aiheutuneiden kulujen johdosta.

Määrä:

? iv) Rahasumma, joka on samassa päätöksessä määrätty maksettavaksi julkiselle rahastolle tai rikoksen uhrien tukijärjestölle.

Määrä:

Taloudellisen seuraamuksen kokonaismäärä ja valuutta:

.....

2. Yhteenveto tosiseikoista ja kuvaus olosuhteista, joissa rangaistava teko tai rangaistavat teot tehtiin, aika ja paikka mukaan lukien:

.....

.....

.....

.....

.....

Rangaistavan teon tai rangaistavien tekojen luonne ja oikeudellinen luokittelu sekä sovellettavat säännökset/lait, joiden perusteella päätös tehtiin:

.....

.....

.....

3. Merkitään rasti asianmukaisiin kohtiin, jos edellä 2 kohdassa tarkoitetuissa rangaistavissa teoissa on kyse yhdestä tai useammasta seuraavista:

- ? rikollisjärjestöön osallistuminen
- ? terrorismi
- ? ihmiskauppa
- ? lasten seksuaalinen hyväksikäyttö ja lapsipornografia
- ? huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laiton kauppa
- ? aseiden, ampumatarvikkeiden ja räjähteiden laiton kauppa
- ? lahjonta
- ? petos, mukaan lukien Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyssä yleissopimuksessa tarkoitettu Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuva petos
- ? rahanpesu
- ? rahan, myös euron, väärentäminen
- ? tietoverkkorikollisuus
- ? ympäristörikollisuus, myös uhanalaisten eläinlajien laiton kauppa ja uhanalaisten kasvilajien ja -lajikkeiden laiton kauppa
- ? laittomassa maahantulossa ja maassa oleskelussa avustaminen
- ? tahallinen henkirikos, vakava pahoinpitely ja vakavan ruumiinvamman aiheuttaminen
- ? ihmisen elinten ja kudosten laiton kauppa
- ? ihmisryöstö, vapaudenriisto ja panttivangiksi ottaminen
- ? rasismi ja muukalaisviha
- ? järjestäytynyt varkausrikollisuus tai aseellinen ryöstö
- ? kulttuuriomaisuuden, myös antiikki- ja taide-esineiden, laiton kauppa
- ? petollinen menettely
- ? ryöstöntapainen kiristys ja kiristys
- ? tuotteiden laiton jäljentäminen ja väärentäminen

- ? hallinnollisten asiakirjojen väärentäminen ja kaupankäynti väärennöksillä
- ? maksuvälineväärennykset
- ? hormonivalmisteiden ja muiden kasvua edistävien aineiden laiton kauppa
- ? ydin- ja radioaktiivisten aineiden laiton kauppa
- ? varastettujen ajoneuvojen kauppa
- ? raiskaus
- ? murhapoltto
- ? Kansainvälisen rikostuomioistuimen tuomiovaltaan kuuluvat rikokset
- ? ilma-aluksen tai aluksen kaappaus
- ? tuhotyö
- ? tieliikenneriikkomukset, mukaan lukien ajo- ja lepoaikoja sekä vaarallisia aineita koskevien säännösten rikkominen
- ? tavaroiden salakuljetus
- ? aineettomien oikeuksien loukkaaminen
- ? henkilöihin kohdistuvat uhkaukset ja väkivallanteot, mukaan lukien väkivaltaisuuudet urheilutapahtumien aikana
- ? vahingonteko
- ? varkaus
- ? teot, jotka päätöksen antanut valtio on säätänyt rangaistaviksi pankkiseen täytäntöön Euroopan yhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osaston nojalla hyväksytyistä välineistä johtuvat velvoitteet.
Jos tähän ruutuun on merkitty rasti, ilmoitetaan EY:n perustamissopimuksen tai EU:sta tehdyn sopimuksen nojalla hyväksytyyn välineen nimenomaiset säännökset, joihin rangaistava teko liittyy:
-
- 4. Jos 2 kohdassa tarkoitettu rangaistava teko ei kuulu (tai teot eivät kuulu) 3 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin, on siitä (niistä) annettava täydellinen kuvaus:
-

h) Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen status

1. Vahvistetaan, että (rasti ruutuun)

? a) päätös on lainvoimainen

? b) todistuksen antavan viranomaisen tietojen mukaan samaa henkilöä vastaan ei ole samoista teoista annettu päätöstä täytäntöönpanovaltiossa ja että tällaista muussa kuin päätöksen antaneessa valtiossa tai täytäntöönpanovaltiossa annettua päätöstä ei ole pantu täytäntöön.

2. Ilmoitetaan, onko asia käsitelty kirjallisessa menettelyssä:

? a) Ei

? b) Kyllä. Vahvistetaan, että kyseinen henkilö on saanut päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta ilmoituksen oikeudestaan riitauttaa asia ja tällaista oikeuskeinoa koskevista aikarajoista.

3. Ilmoitetaan, onko kyseinen henkilö ollut henkilökohtaisesti läsnä oikeudenkäynnissä:

? a) Kyllä

? b) Ei. Vahvistetaan:

? että kyseinen henkilö on saanut henkilökohtaisesti tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisen edustajan kautta tiedon menettelystä päätöksen antaneen valtion lainsäädännön mukaisesti, tai

? että henkilö on ilmoittanut, ettei hän riitauta asiaa

4. Seuraamuksen osittainen maksaminen

Jos osa seuraamuksesta on jo maksettu päätöksen antaneelle valtiolle tai todistuksen antaneen viranomaisen tietojen mukaan jollekin muulle valtiolle, ilmoitetaan maksettu määrä:

.....

i) Vaihtoehtoiset seuraamukset, mukaan lukien vapausrangaistukset

1. Ilmoitetaan, salliiko päätöksen antanut valtio täytäntöönpanovaltion soveltaa vaihtoehtoisia seuraamuksia siinä tapauksessa, että seuraamuksen määräämispäätöstä ei voida panna täytäntöön kokonaan tai osittain:

? kyllä

? ei

2. Jos sallii, ilmoitetaan, mitä seuraamuksia voidaan soveltaa (seuraamusten luonne ja enimmäistaso):

? Vankeus, enimmäisaika:

? Yhdyskuntapalvelu (tai vastaava), enimmäisaika:

? Muut seuraamukset, niiden kuvaus:

.....

j) Muita tapaukseen liittyviä seikkoja (mahdollisia lisätietoja):

.....

.....

k) Taloudellisen seuraamuksen määräämispäätöksen teksti liitetään todistukseen.

Todistuksen antavan viranomaisen ja/tai sen edustajan allekirjoitus, jolla todistuksen sisältö vahvistetaan oikeaksi:

.....

Nimi:

Tehtävät (virkanimike tai -asema):

Päivämäärä:

Virallinen leima (jos on)